

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet ja ammatillisen koulutuksen rahoitus budjetoidaan myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä.

Selvitysosa:

Hallinnonalan toimintaympäristö

Globalisaatio, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja ilmastonmuutos, tieteen, teknologian ja talouden kehitys, työn murros, väestönmuutos, yhteiskunnallisen osallistumisen muutokset sekä eriarvoistuminen vaikuttavat nopeasti yhteiskuntaan ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tavoitteisiin ja toimintaan. Hallinnonalan toiminnalla voidaan kuitenkin merkittävästi vaikuttaa muutosten suuntaan ja luoda edellytykset myönteiselle kehitykselle. Talouden rakennemuutos, ikäsidonnaisten menojen kasvaminen ja julkisen talouden tasapainotavoite asettavat hallinnonalan toiminnalle reunaehdot. Väestönmuutos ja sen alueellinen eriytyminen aiheuttavat merkittäviä muutospaineita hallinnonalan palveluiden järjestämiselle.

Suomalaisten koulutus- ja osaamistaso on kansainvälisesti vertaillen edelleen korkea, mutta kehityksessä on huolestuttavia merkkejä. Koulutustason nousu on pysähtynyt, nuorten oppimistulokset ovat laskeneet ja Suomen tiede on jäämässä jälkeen kilpailijamaistaan. Yksi koulutusjärjestelmämme vahvuuksista, sen eriarvoisia lähtökohtia tasoittava vaikutus, on heikentynyt. Lasten ja nuorten hyvinvointi ei ole kaikilta osin kehittynyt suotuisasti. Työuran aikainen jatkuva oppiminen ei toteudu lisääntyviä tarpeita vastaavasti. Väestön vähäinen fyysinen aktiivisuus ja liikkumattomuudesta aiheutuvat yhteiskunnalliset kustannukset heikentävät yksilöiden ja yhteiskunnan toimintakykyä. Epävarmuutta lisää myös arvojen ja asenteiden jyrkkeminen. Vihapuhe ja erilaiset vaihtoehdot totuudet uhkaavat demokratiaa ja luottamusta.

Vuonna 2020 alkanut pandemia ja siitä toipuminen edellyttää toimia koko julkiselta hallinnolta ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta. Työllisyyden ja talouden kehitys on epävarmaa. Kansalaisten hyvinvointiin kohdistuu uhkia ja vaarana on eriarvoisuuden kasvu. Kasvatuksen ja koulutuksen poikkeusjärjestelyt ovat vaikuttaneet lasten ja nuorten oppimiseen ja hyvinvointiin ja syntynyt oppimisvaje on korjattava. Rajoitukset ovat heikentäneet kulttuurin ja luovien alojen, liikunnan ja nuorisotyön toimintaedellytyksiä. Pandemian kaikki vaikutukset ole vielä edes nähtävissä. Toisaalta kriisi on luonut mahdollisuuden ja myös välttämättömyyden tarkastella uudella tavalla hallinnonalan toimien ja käytäntöjen toimivuutta ja vaikuttavuutta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala vahvistaa ja uudistaa yhteiskunnan sivistysperustaa ja rakentaa edellytykset osallisuuden vahvistumiselle yhteiskunnassa. Tieto, osaaminen ja luovuus ovat Suomen tärkeimpiä kilpailutekijöitä ja olennaisia myös kansakunnan henkiselle kriisinkestävyydelle. Varhaiskasvatusta, koulutusta, jatkuvaa oppimista ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toimintaa vahvistamalla sekä luovia aloja ja aineettomia sisältöjä ja niiden tuottamaa lisäarvoa edistävillä toimilla turvataan talouden uudistumiskyky, kestävä kasvun mahdollisuudet, työllisyys ja osaavan työvoiman saatavuus pitkällä aikavälillä. Tieteellinen tieto rakentaa sivistystä ja maailmankuvaa, tuottaa vaurautta ja hyvinvointia sekä toimii päätöksenteon perustana ja käytäntöjen kehittäjänä. Tutkitun tiedon tarve vain kasvaa tulevaisuudessa. Sivistys rakentaa ihmisten välistä luottamusta ja kunnioitusta sekä kriittistä ajattelua. Väestön osaamistason nostaminen ja yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden sekä tasa-arvon vahvistaminen edellyttävät hallinnonalan toimijoiden yhteistyötä ja hallinnonalarajat ylittävää politiikkaa. Kestävään kehitykseen ja globaaliin vastuuseen sitoutuminen on välttämätöntä. Yhdenvertaisuuden tulee olla kaiken toiminnan lähtökohta.

Hallituskaudella keskeisiä tavoitteita ovat koulutustason ja koko väestön osaamistason nostaminen, oppijoiden hyvinvoinnin parantaminen ja osaamiserojen kaventaminen. Tasa-arvoistavalla koulutuksella vahvistetaan myös yhteiskunnallista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä nuorilla on aiempaa paremmat edel-

lytykset jatko-opinnoissa, työssä ja elämässä pärjäämiseksi. Suomesta luodaan kansainvälisesti houkutteleva paikka opiskella, tutkia ja investoida. Luovien alojen työpaikkoja lisätään ja kulttuuripalvelujen saavutettavuutta parannetaan. Lasten ja nuorten hyvinvointi on turvattava, syrjäytymistä on vähennettävä ja osallisuutta vahvistettava. Liikunnallista aktiivisuutta tulee lisätä. Näillä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tavoitteilla ja toimilla on keskeinen merkitys myös henkisen hyvinvoinnin ja kriisinkestävyyden edistämisessä.

Suomella on kaikki edellytykset säilyttää paikkansa maailman arvostetuimpien sivistys- ja hyvinvointivaltioiden joukossa. Osaamista, luovuutta, yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta, tasa-arvoa ja luottamusta ylläpitävien instituutioiden ja politiikkojen merkitys kasvaa, ja niillä vahvistetaan yhteiskuntaa nykyisten ja tulevien haasteiden varalle.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

- Varhaiskasvatus, koulutus, tiede, taide ja kulttuuri, liikunta ja nuorisotyö uudistavat yhteiskuntaa ja vahvistavat sen sivistysperustaa
- Yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus, luottamus, avoimuus ja vakaus lisääntyvät
- Koko väestön koulutus- ja osaamistaso nousee edistään talouden uudistumista, työllisyyttä ja hyvinvointia
- Tieteen taso ja vaikuttavuus paranevat ja tutkimus-, innovaatio- ja kehittämistoiminnan edellytykset vahvistuvat
- Taidetta ja kulttuuria tehdään, tuotetaan ja hyödynnetään monipuolisesti sekä huolehditaan monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä
- Aktiivinen kansalaisuus ja liikkuva elämäntapa vahvistuvat.

Sukupuolten tasa-arvo

Sukupuolten tasa-arvoon liittyviä tavoitteita edistetään hallitusohjelman mukaisissa toimialan kehittämishankkeissa kuten mm. oppivelvollisuuden pidentämisessä, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatu- ja tasa-arvohankkeissa, ammatillisen koulutuksen opetushenkilöstön resurssien lisäämisessä, jatkuvan oppimisen laajentamisessa, korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelmatyössä sekä tiedepolitiikan tutkimushankkeiden painotuksissa. Lisäksi kulttuurin ja taiteen sekä liikunnan ja nuorisotyön toimialalla mm. taiteen valtiosuusjärjestelmän uudistaminen, taiteilija-apurahan tason korottaminen, koululaisten harrastustoiminnan laajentaminen, liikuntapoliittisen selonteon toimeenpano ja nuorten työpajatoiminnan laajentaminen edistävät osaltaan sukupuolten tasa-arvon edistämisen tavoitteita.

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista ja hallituksen tasa-arvopolitiikan toteutumista edistetään vakiinnuttamalla sukupuolinäkökulman huomioivat hallinto- ja toimintatavat asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Sukupuolivaikutusten arviointi sisällytetään osaksi säädösvalmisteluprosesseja, hallinnonalan tulosohejausta sekä toiminnan ja talouden suunnittelua. Valtionavustusten haku- ja myöntöprosesseissa huomioidaan sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja hallinnonalan toimintojen sukupuolivaikutuksia seurataan tilastoinnin ja tutkimusten avulla.

Eräitä toimialan tunnuslukuja sukupuolen mukaan

	2019			2020		
	Lkm	Miehet	Naiset	Lkm	Miehet	Naiset
Ammatillisen tutkinnon suorittaneet	71 778	45 %	55 %	65 208	45 %	55 %
Ylioppilastutkinnon suorittaneet	29 078	42 %	58 %	29 370	42 %	58 %
Ammattikorkeakoulututkinnot	27 645	39 %	61 %	28 239	39 %	61 %
Yliopistotutkinnot	31 266	42 %	58 %	35 445	41 %	59 %
Vapaan sivistystyön koulutukseen osallistuneet (tuhatta henkilöä)	1 600	27 %	73 %	-	-	-
Valtion taiteilija-apurahat	304	44 %	56 %	289	43 %	57 %
Valtion ylimääräiset taiteilijaeläkkeet	58	59 %	41 %	61	52 %	48 %
Etsivän nuorisotyön tavoittamat nuoret (15—28 -vuotiaat)	20 924	57 %	43 %	20 237	58 %	42 %

	2019			2020		
	Lkm	Miehet	Naiset	Lkm	Miehet	Naiset
Nuorten työpajatoiminta (alle 29-vuotiaat)	25 971	57 %	43 %	23 162	58 %	42 %
Urheilija-apurahapäätökset	368	49 %	51 %	362	48 %	52 %

Kestävä kehitys

Sivistyksen ja osaamisen vahvistaminen ovat edellytyksiä kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle. Opetus- ja kulttuuriministeriö edistää koulutus-, tutkimus-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapolitiikan keinoin kestäväen kehityksen edistämistä. Se tarkoittaa mm. sivistyksellisten oikeuksien yhdenvertaista toteutumista, korkealaatuista varhaiskasvatusta, osaamisen ja koulutustason nostoa, jatkuvaa oppimista, tiedon saatavuutta, kulttuurisia oikeuksia sekä hyvinvointia ja osallisuutta. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan toimilla edistetään kulttuurista muutosta, joka on edellytyksenä muutokselle kohti kokonaisvaltaista kestäväen kehitystä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kestäväen kehityksen linjauksilla ohjataan hallinnonalan toimintaa kestäväen pohjalle mm. ottamalla huomioon hallinnonalan virastojen ja laitosten sekä toimialojen ohjauksessa kestäväen kehityksen ja Agenda 2030 -tavoitteet sekä seuraamalla ja arvioimalla näiden tavoitteiden toteutumista.

Opetussuunnitelmissa painotetaan kestäväen kehityksen arvopohjaa. Koulutuspoliittisessa selonteossa on huomioitu koulutuksen ja TKI-toiminnan merkittävä rooli kestäväen kehityksen edistämässä.

Korkeakoulut ovat ministeriön kanssa vuosille 2021—2024 solmituissa sopimuksissa sitoutuneet sisällyttämään kestäväen kehityksen opintoja koulutusohjelmiinsa sekä kehittävät toimintojen hiilijalanjäljen seuranta ja pyrkivät aktiivisilla toimenpiteillä korkeakoulukampusten ja toimintojen hiilineutraalisuuteen vuoteen 2030 mennessä. Suomen Akatemia edellyttää kestäväen kehityksen periaatteiden huomioimista rahoittamisessa hankkeissa osana vastuullisen tutkimuksen toimintatapoja.

Ministeriö edistää kulttuuri- ja liikuntapalvelujen ja -tapahtumien vastuullista tuottamista ja kuluttamista sekä paikallista kulttuuria tukevaa, kestäväen kulttuurimatkailua. Laadittavan kulttuuriperintöstrategian toimilla edistetään kulttuuriperinnön suojelemista, vaalimista ja kestäväen käyttöä. Ilmastonmuutos, kestävä kehitys ja mahdollisuudet parantaa elinympäristöä ovat uuden arkkitehtuuripolitiikan ohjelmaesityksen pääteemoja. Opetus- ja kulttuuriministeriö edellyttää valtionavustusta saavilta liikuntaa edistävilta järjestöiltä ympäristösuunnitelmia osana yhteiskuntavastuun edistämistä vuodesta 2022 alkaen. Liikuntapaikkojen rakentamisessa edistetään energiatehokkuuden, kiertotalouden ja muiden kestävyiden periaatteiden käyttöönottoa. Kestävä kehitys sisältyy nuorisolain arvolähtökohtiin ja siten sen edistäminen on yhtenä nuorisotyön valtionrahoituksen perusteena. Osana valtionhallintoa ministeriö kehittää vastuullisuusraportointiaan.

Kirkollisasiat

Tavoitteena on turvata toimintaedellytykset evankelisluterilaiselle ja ortodoksiselle kirkolle sekä muille uskonnollisille yhdyskunnille, edistää mahdollisuuksia uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen sekä muilla tavoin edistää uskonnonvapauden toteutumista. Hautaustoimen yleisessä järjestämisessä lähtökohtana on uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden sekä arvokkuuden ja kunnioittavuuden toteutuminen.

Valtionosuusmäärärahat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (1 000 euroa)

Mom.	Toimintamuoto	2020	2021	2022	2021/2022
		TP	TA	TAE	muutos
29.01.30	Lasten ja nuorten harrastustoiminta	10 000	14 500	14 500	-
29.10.30	Esi- ja perusopetus ja varhaiskasvatus ¹⁾	815 677	471 179	488 609	17 430
29.10.31	Vapaa sivistystyö	181 190	162 993	173 241	10 248
29.20.30	Ammatillinen koulutus	963 815	965 952	1 008 742	42 790

Mom.	Toimintamuoto	2020 TP	2021 TA	2022 TAE	2021/2022 muutos
29.20.35	Lukiokoulutus	-	198 439	240 403	41 694
29.80.30	Kirjastot	5 812	5 826	3 894	-1 932
29.80.31 ja 52	Teatterit, orkesterit ja museot	125 151	129 197	140 237	11 040
29.80.34	Taiteen perusopetus	-	88 583	90 522	1 939
29.90.50 ja 52	Liikunnan koulutuskeskukset ²⁾	17 811	18 805	17 783	-1 022
29.90.52	Kuntien liikuntatoimi	19 560	19 586	19 616	30
29.91.52	Kuntien nuorisotyö	7 902	7 821	7 748	-73
Yhteensä		2 146 918	2 082 881	2 205 295	122 414

¹⁾ Vuodesta 2021 lukien valtionosuudet ja -avustukset lukiokoulutukseen rahoitetaan momentilta 29.20.35 ja taiteen perusopetukseen momentilta 29.80.34.

²⁾ Sisältää valtakunnalliset ja alueelliset liikunnan koulutuskeskukset.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukainen kunnan omarahoitusosuus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin vuonna 2022 on 54,82 % lisättyä 15,80 eurolla kunnan asukasta kohti ammattikorkeakoulujen rahoituksesta poistamisen johdosta. Kuntien rahoitusosuus ammatillisen koulutuksen rahoituksessa on euroäärä, joka saadaan, kun em. lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu valtion määräraha kerrotaan luvulla 1,3461. Kuntien rahoitusosuus on kuitenkin enintään vuoden 2017 tasossa.

Rahapelitoiminnan tuotto

Veikkaus Oy:n varsinainen tuottoarvio urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen ja nuorisotyön edistämisen osalta on 359,3 milj. euroa. Varsinaisen tuottoarvion lisäksi jakamattomia voittovaroja tuloutetaan yhteensä 2,25 milj. euroa, jolloin rahapelitoiminnan voittovaroja on käytettävissä yhteensä 361,6 milj. euroa. Tuottoarvio on kohdennettu edunsaajille arpajaislain (1047/2001) 17 a §:n mukaisesti. Tuottoarvioon sisältyy arpajaisveron alentamisen arvioitu vaikutus, 42,4 milj. euroa ja lisäksi tuottoarvion alenemista on kompensoitu yhteensä 131,4 milj. euron lisäyksillä budjettimomenteille.

Rahapelitoiminnan voittovarot¹⁾ ja samoihin tarkoituksiin myönnetyt muut määrärahat, milj. euroa

	2015 TP	2016 TP	2017 TP	2018 TP	2019 TP	2020 TP	2021 TA	2022 TAE
Tiede	258,3	424,9	432,7	453,1	463,0	504,0	543,7	556,3
— voittovarot	102,2	103,2	104,4	106,2	107,3	71,3	76,3	69,9
— budj.varat ²⁾	156,1	321,7	328,3	346,9	355,7	432,7	467,5	486,4
Taide	470,3	458,6	460,8	460,3	452,6	582,7	581,2	583,9
— voittovarot	236,9	233,3	233,4	238,8	247,0	182,3	190,3	156,0
— budj.varat	233,4	225,4	227,4	221,4	205,5	400,4	390,9	427,9
Liikunta	188,5	154,9	178,6	171,8	159,3	190,7	160,8	141,1
— voittovarot	148,0	147,1	166,2	163,3	154,0	100,2	108,9	99,8
— budj.varat	40,5	7,8	12,3	8,5	5,3	90,5	51,9	41,2
Nuorisot	74,4	73,1	76,8	75,0	78,0	95,3	81,1	76,5
— voittovarot	53,0	52,7	52,6	53,3	55,0	36,3	39,2	35,9
— budj.varat	21,4	20,4	24,2	21,7	23,1	59,0	41,9	40,6
Voittovarot yhteensä	540,1	536,3	556,7	561,6	563,3	390,1	414,7	361,6

1) Rahapelitoiminnan voittovarot ovat vuoteen 2017 saakka veikkausvoittovaroja.

2) Määrärahoihin ei sisälly yliopistojen valtionrahoituksen mom. 29.40.50 määrärahat.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
29.40	Korkeakouluopetus ja tutkimus		
	— Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus	361,3	390,5
29.40.54	<i>Strateginen tutkimusrahoitus</i> (arviomääräraha)		
	— tutkimushankevaltuus	55,6	55,6
29.80.75	<i>Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— perusparannus- ja pienhankevaltuus	1,0	1,0

Hallinnonalan määrärahat

	TA 1000 €	LTA I 1000 €	LTA II 1000 €	LTA III 1000 €	LTA IV 1000 €	Yhteensä 1000 €	
01.	Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	295 700	0	5 287	0	21 779	322 766
01.	Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	18 574	—	156	—	1 600	20 330
02.	Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	64 026	—	325	—	—	64 351
03.	Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 058	—	—	—	—	5 058
04.	Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	14 450	—	—	—	19 175	33 625
21.	Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	2 611	—	-204	—	-600	1 807
29.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonsäveromenot (arviomääräraha)	34 000	—	—	—	—	34 000
30.	Lasten ja nuorten harrastustoiminta (siirtomääräraha 2 v)	14 500	—	5 000	—	—	19 500
50.	Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	1 597	—	—	—	—	1 597
51.	Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan	3 772	—	10	—	—	3 782

	TA 1000 €	LTA I 1000 €	LTA II 1000 €	LTA III 1000 €	LTA IV 1000 €	Yhteensä 1000 €
(kiinteä määräraha)						
52. Valtion rahoitus evan- gelis-luterilaisen kirkon yh- teiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)	118 856	—	—	—	—	118 856
53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	16 010	—	—	—	1 604	17 614
66. Rahoitusosuudet kansain- välisille järjestöille (arviomääräraha)	2 246	—	—	—	—	2 246
10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa si- vistystyö	885 912	0	127 618	0	-1 000	1 012 530
01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintame- not (siirtomääräraha 2 v)	42 514	—	314	—	-1 000	41 828
20. Perusopetuksen, varhais- kasvatuksen ja vapaan si- vistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	172 635	—	-196	—	—	172 439
30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyt- tökustannuksiin (arviomääräraha)	488 609	—	126 000	—	-3 500	611 109
31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppi- laitosten käyttökustan- nuksiin (arviomääräraha)	173 241	—	1 500	—	3 500	178 241
51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	8 913	—	—	—	—	8 913
20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus	1 287 711	0	42 998	0	6 100	1 336 809
01. Valtion ammatillisen kou- lutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 455	—	48	—	—	8 503
21. Ammatillisen koulutuk- sen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	23 460	—	-50	—	—	23 410
30. Valtionosuus ja -avustus ammattilliseen koulutuk- seen (arviomääräraha)	1 015 393	—	26 000	—	6 100	1 047 493
35. Valtionosuus ja -avustus lukiokoulutuksen käyttö- kustannuksiin (arviomääräraha)	240 403	—	17 000	—	—	257 403

	TA 1000 €	LTA I 1000 €	LTA II 1000 €	LTA III 1000 €	LTA IV 1000 €	Yhteensä 1000 €
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	3 454 556	0	8 232	0	1 000	3 463 788
01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	11 975	—	111	—	—	12 086
02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 548	—	120	—	500	20 168
03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 547	—	42	—	—	4 589
04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 679	—	9	—	—	1 688
20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	29 944	—	5 450	—	—	35 394
50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	1 875 165	—	1 250	—	—	1 876 415
51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)	375 896	—	250	—	—	376 146
53. Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	71 501	—	—	—	0	71 501
54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)	55 631	—	—	—	—	55 631
55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	919 696	—	1 000	—	500	921 196
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	21 974	—	—	—	—	21 974
89. Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (kiinteä määräraha)	67 000	—	—	—	—	67 000
70. Opintotuki	703 111	0	9 005	0	7 000	719 116
01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	647	—	5	—	—	652
52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)	132 200	—	—	—	7 000	139 200
55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)	476 800	—	9 000	—	—	485 800
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	35 564	—	—	—	—	35 564

	TA	LTA I	LTA II	LTA III	LTA IV	Yhteensä
	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
(arviomääräraha)						
59. Koulumatkatuki (arviomääräraha)	57 900	—	—	—	—	57 900
80. Taide ja kulttuuri	612 477	62 480	5 841	0	8 203	689 001
01. Taiteen edistämiskeskuk- sen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 265	34 300	45	—	—	38 610
03. Suomenlinnan hoitokun- nan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 105	—	411	—	300	2 816
04. Museoviraston toiminta- menot (siirtomääräraha 2 v)	23 987	—	194	—	—	24 181
05. Näkövammaisten kirjas- ton toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 641	—	28	—	—	5 669
06. Kansallisen audiovisuaa- lisen instituutin toiminta- menot (siirtomääräraha 2 v)	7 201	—	38	—	—	7 239
16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)	19 953	—	—	—	—	19 953
20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshoitojen ti- lakustannukset (siirtomääräraha 2 v)	17 264	—	—	—	—	17 264
30. Valtionavustukset yleis- ten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)	4 894	—	—	—	—	4 894
31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden, orkesterei- den ja museoiden käyttö- kustannuksiin (arviomääräraha)	140 237	—	—	—	—	140 237
34. Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	90 522	—	0	—	—	90 522
40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttö- tappioon (arviomääräraha)	252	—	—	—	—	252
41. Eräät käyttöoikeuskor- vaukset (siirtomääräraha 3 v)	26 648	—	—	—	—	26 648
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	53 640	28 180	-10	—	8 331	90 141
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)	16 978	—	162	—	—	17 140

	TA	LTA I	LTA II	LTA III	LTA IV	Yhteensä
	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
52.	Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	159 551	—	—	—	159 551
53.	Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)	24 961	—	—	-428	24 533
55.	Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)	2 100	—	—	—	2 100
58.	Valtionrahoitus luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston pääomaan (siirtomääräraha 3 v)	7 500	—	—	—	7 500
72.	Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)	839	—	—	—	839
75.	Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	3 899	—	—	—	3 899
89.	Rahoitus Arkkitehtuuri- ja designmuseon säätiölle ja kiinteistöosakeyhtiölle (siirtomääräraha 3 v)	—	—	4 973	—	4 973
95.	Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	40	—	—	—	40
90.	Liikuntatoimi	153 182	5 500	2 000	0	160 682
50.	Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)	102 145	—	—	—	102 145
52.	Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille sekä eräisiin avustuksiin (arviomääräraha)	46 337	5 500	2 000	—	53 837
56.	Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	4 700	—	—	—	4 700
91.	Nuorisotyö	81 433	0	7 000	0	88 433
50.	Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)	36 772	—	—	—	36 772
51.	Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö ja val-	39 083	—	—	—	39 083

	TA	LTA I	LTA II	LTA III	LTA IV	Yhteensä
	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
tionosuudet kuntien nuorisotoimeen (siirtomääräraha 2 v)						
52. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)	5 578	—	7 000	—	—	12 578
Yhteensä	7 474 082	67 980	207 981	0	43 082	7 793 125

Henkilötyövuosien kokonaismäärä

2 523

2 475

2 426

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet ja ammatillisen koulutuksen rahoitus budjetoidaan myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevasta yleisistä määräyksistä.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 16/2022 vp (21.6.2022)

Hallituksen esitykseen sisältyy 120 milj. euron tukipaketti lapsiin ja nuoriin kohdistuvien koronaviruspandemian rajoitustoimien vaikutusten vähentämiseksi ja oppisvajeiden paikkaamiseksi. Määrärahasta kohdistetaan 58 milj. euroa varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetukseen, 26 milj. euroa ammatilliseen koulutukseen ja 17 milj. euroa lukio-koulutukseen. Lisäksi kouluissa ja oppilaitoksissa tapahtuvaan nuorisotyöhön osoitetaan 7 milj. euroa, harrastamisen Suomen malliin 5 milj. euroa ja Liikkuva koulu ja opiskelu sekä Liikkuva aikuinen -ohjelmien toimenpiteisiin 2 milj. euroa. Tukipakettia täydentää sosiaali- ja terveystieteiden pääluokkaan (33.60.39) sisältyvä 5 milj. euron lisäys lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamiseen.

Lisäykset ovat tarpeellisia, sillä pitkään jatkunut koronaepidemia rajoituksineen ja poikkeuksellisine opetusjärjestelyineen aiheutti kaikilla koulutusasteilla oppimisvajetta. Jotta ongelmat eivät pahene ja pitkity, on tärkeää toimeenpanna nopeita ja tehokkaita toimia oppimisvajeen paikkaamiseksi. Jatkossa on edelleen seurattava epidemian pitkäaikaisia vaikutuksia ja varauduttava tarvittaessa lisäämään tukitoimia oppimis- ja hyvinvointivajeen vähentämiseksi.

Edellä mainitun lisäksi esitys sisältää määrärahoja Ukrainasta sotaa pakenevien lasten varhaiskasvatukseen (67 milj. euroa) sekä eri-ikäisille järjestettävään kielikoulutukseen (2,5 milj. euroa).

Valiokunta pitää tärkeänä, että Ukrainasta maahan saapuvien määrää ja palvelutarvetta seurataan ja arvioidaan myös tarvetta lisätä kuntien rahoitusta maahanmuutosta aiheutuvien kustannusvaikutusten korvaamiseksi.

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 18 574 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) opiskelijoiden oikeusturvalautakunnan menoihin
- 2) enintään 500 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymien kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriö johtaa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan palvelujen kehittämistä. Ministeriö vahvistaa toiminnallaan sivistystä sekä yhteiskunnan osaamisen ja luovuuden perustaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnallista tuloksellisuutta koskevat tavoitteet:

1. Ministeriön strateginen toiminta on toimintaympäristön muutoksia ennakoivaa ja toimialaa ohjaavaa. Ministeriön päätöksenteon ja strategisen toiminnan perustana on tiedolla johtamiseen.
2. Lainsäädäntöprosessi on selkeästi ja suunnitelmallisesti johdettu. Lainsäädännön valmistelu on laadukasta ja asiantuntevaa.
3. Toiminnan ja talouden suunnittelussa varaudutaan talouden ja muun yhteiskunnallisen kehityksen vaikutuksiin. Toimialan ohjaus edistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden toteutumista.
4. Ministeriön johtamista ja toiminnan laatua kehitetään asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Edistetään pitkäjänteistä ja ennakoivaa henkilöstösuunnittelua sekä henkilöstön työhyvinvointia ja jatkuvaa oppimista.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	20 131	17 926	18 774
Bruttotulot	759	200	200
Nettomenot	19 372	17 726	18 574
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 011		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 436		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arkkitehtuuri- ja designmuseon hankevalmistelu	300
Toimintamenojen tasokorotus	500
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-72
Palkkausten tarkistukset	120
Yhteensä	848
2022 talousarvio	18 574 000
2021 III lisätalousarvio	388 000
2021 talousarvio	17 726 000
2020 tilinpäätös	17 797 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 18 574 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) opiskelijoiden oikeusturvalautakunnan menoihin
- 2) enintään 500 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymien kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

II lisätalousarviesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 156 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 206 000 euroa palkkausten tarkistuksista johtuen ja vähennyksenä 50 000 euroa siirtona momentille 23.01.01 laajennettuun hankintatukeen.

2022 II lisätalousarvio	156 000
2022 talousarvio	18 574 000
2021 tilinpäätös	18 114 000
2020 tilinpäätös	17 797 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 156 000 euroa.

IV lisätalousarviesitys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 1 600 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös enintään 1 600 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymien kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

Selvitysosa: Lisäyksestä 600 000 euroa aiheutuu siirrosta momentilta 29.01.21 opetus- ja kulttuuriministeriön kehittämishankkeiden rahoittamiseen ja 1 000 000 euroa siirrosta momentilta 29.10.01 opetus- ja kulttuuriministeriön kehittämishankkeiden ja akuutin määrärahatilanteen rahoittamiseen.

2022 IV lisätalousarvio	1 600 000
2022 II lisätalousarvio	156 000
2022 talousarvio	18 574 000
2021 tilinpäätös	18 114 000
2020 tilinpäätös	17 797 000

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 1 600 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös enintään 1 600 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymien kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Talousarviesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 61 880 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) oppimateriaalin kehittämiseen ja tuottamiseen
- 2) enintään 620 000 euroa ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyynnin liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen
- 3) enintään 80 000 euroa avustuksina jaettavaksi vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 4) 500 000 euroa avustuksena saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 5) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 6) enintään 14 506 000 euroa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 7) 524 000 euroa kielitutkintojen kehittämiseen ja toimeenpanoon, auktorisoitujen kääntäjien koulutukseen ja tutkintojen kehittämiseen sekä oikeustulkintakirjallisuuden kehittämiseen ja toiminnan ylläpitokustannuksiin
- 8) 1 600 000 euroa suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistämiseen, erityisesti Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen ja tunnettuuden lisäämiseen mukaan lukien ulkomailla palvelevien yliopisto-opettajien sekä muiden asiantuntijoiden, yhteensä enintään 47 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen
- 9) 2 870 000 euroa opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon sekä virkamiesvaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin
- 10) enintään 14 676 700 euroa tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia (ml. elokuvat) koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksamiseen
- 11) enintään 2 842 000 euroa EU:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien kansalliseen rahoitukseen, monenkeskiseen ja kahdenväliseen yhteistyöhön, korkeakoulutuksen tunnetuksi tekemiseen ja kansainvälistämistä edistäviin apurahoihin sekä Saamelaisen korkeakoulun pohjoismaisen tutkimustoiminnan kansallisen rahoitusosuuden maksamiseen
- 12) enintään 259 000 euroa Luova Eurooppa -ohjelman hallinnoinnista aiheutuvien menojen maksamiseen ja kansalliseen vastinrahoitukseen

Määrärahasta on varattu 550 000 euroa ennakoinnin kehittämistä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen jatkuvan oppimisen uudistuksen (RRF pilari3) palvelujärjestelmän uudistamiseen liittyen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Momentille saa nettobudjetoida Euroopan unionin rahoittamien Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmien ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamat Nordplus-ohjelman apurahoja koskevat tulot ja menot sekä muut hankkeet. Kansainväliseen toimintaan myönnettävät avustukset ja apurahat budjetoidaan maksupäätösperusteisesti poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä.

Selvitysosa: Opetushallitus toimii koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja elinikäisen oppimisen kehittämis-, palvelu- ja hallintotehtävien sekä yhteiskunnan kansainvälistymisen edistämisen asiantuntijavirastona. Opetushallitus edistää osaamista, sivistyksen ja avarakatseisuuden vahvistumista yhteiskunnassa, koulutuksellisen tasa-arvon ja kestävä hyvinvoinnin lisääntymistä sekä globaalissa ympäristössä ja tulevaisuuden työelämässä tarvittavien taitojen vahvistumista. Osaamista kehittämällä luodaan pohja kestäväälle kasvuille. Määrärahasta maksetaan myös tekijänoikeuslakiin perustuvia korvauksia valtionhallinnossa sekä koulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa tapahtuvista suojatun aine-

iston käytöstä tekijänoikeuksien haltijoita edustavien järjestöjen kanssa tehtävien sopimusten mukaisesti sekä sopimusten tekemisestä aiheutuvia kuluja.

Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteet liittyvät Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteeseen osaamistason nosto ja jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3).

Tuotokset ja laadunhallinta

Suoritteet ja julkishyödykkeet

Mittarit	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Opintopolku-palvelun kävijämäärä (lkm)	14 950 000	15 500 000	16 000 000
Opintopolku-palvelussa julkaistujen koulutusten määrä (lkm)	18 500	20 000	24 000
Oma Opintopolussa tarjolla olevat palvelut (lkm)	4	5	6
KOSKI, kansalaisten kirjautumiset (lkm)	936 606	1 000 000	1 100 000
KOSKI, kansalainen jakanut tietoaan linkillä	81 147	88 000	96 000
VARDA, tietojen luovutus viranomaiskäyttöön	2	2	2
Asiakaspalveluratkaisussa käsiteltävät asiat (lkm)	29 800	36 000	38 000
Myynnissä olevien julkaisujen ja vähälevikkisten oppimateriaalien määrä (kpl)	430	450	465
Saatavilla olevien oppimista tukevien kustannettujen digimateriaalien määrä (kpl)	227	155	155
Maksullisten koulutusten ja tapahtumien koulutettavapäivät (kpl)	5 722	6 500	8 000
Julkaistujen opetussuunnitelmien määrä ePerusteet -palvelussa (lkm)	819	2 650	3 550

Palvelukyky ja laatu

Palvelukyky ja laatu

Tavoite/tehtävä	Mittari	Asteikko	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Päätösten käsittelyaika	Tutkinnon tunnustaminen	Kk/pts	2,6	2,5	2,5
Asiakastyytyväisyys	Kansainvälinen ohjelmatoiminta (joka 3. vuosi)	1—100	-	92	-
	Maksullinen koulutus	1—5	4,3	4,3	4,1
	Hakijapalaute Opintopolusta	1—5	4,1	4,2	4,2

Toiminnallinen tehokkuus

— Opetushallitus kehittää koulutusta, varhaiskasvatusta ja jatkuvaa oppimista sekä edistää kansainvälisyyttä. Opetushallitus parantaa palvelujaan yhdessä asiakkaidensa ja kumppaneidensa kanssa. Opetushallitus varmistaa asiakkailleen sujuvan asioinnin ja laadukkaat asiantuntijapalvelut.

— Opetushallitus jatkaa johdonmukaista ja pitkäjänteistä uudistamistyötä vaikuttavuustavoitteidensa mukaisesti toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Mittari	Asteikko	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
Henkilötyövuodet ¹⁾	Htv	342	360	360
Henkilötyövuodet (perustoimintamenot)	Htv	307	327	327
Johtajuusindeksi	1—5	3,3	3,6	3,6
Työtyytyväisyysindeksi	1—5	3,4	3,6	3,6
Henkilöstön lähtövaihtuvuus	%	10,3	10,0	10,0
Sairauspoissaolot	Työpäivää/htv	4,7	6,0	6,0

¹⁾ Eri momenteilta rahoitettavat yhteensä sisältäen ulkomaan lehtorit.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	121 541	119 729	116 880
Bruttotulot	51 917	55 000	55 000
Nettomenot	69 624	64 729	61 880
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	13 390		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	11 722		

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet, vähälevikkinen oppimateriaalituotanto (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 531	1 200	1 200
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	2 263	1 820	1 820
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-732	-620	-620
Kustannusvastaavuus, %	68	66	66
Hintatuki	620	620	620
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	95	100	100

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, muut liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 082	2 000	1 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	1 273	1 800	880
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-191	200	120
Kustannusvastaavuus, %	85	111	114

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	524	500	500
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	728	900	900
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-204	-400	-400
Kustannusvastaavuus, %	72	56	56

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3)	550
Kertamenojen poistuminen	-1 800
Luova Eurooppa -ohjelma (siirto momentilta 29.80.31)	259
Toimintamenojen tasokorotus (siirron palautus momentille 29.10.01)	-2 000
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-39
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	13
Palkkausten tarkistukset	168
Yhteensä	-2 849

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	61 880 000
2021 III lisätalousarvio	242 000
2021 talousarvio	64 729 000
2020 tilinpäätös	67 956 000

Täydentävä talousarvioesitys HE 216/2021 vp (18.11.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 62 326 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

12) enintään 305 000 euroa Luova Eurooppa -ohjelman hallinnoinnista aiheutuvien menojen maksamiseen ja kansalliseen vastinrahoitukseen

13) enintään 400 000 euroa MPASS-järjestelmän ylläpidosta aiheutuviin menoihin

14) enintään 500 000 euroa Education Finland -ohjelman toimeenpanosta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen, päätösoosan toisen kappaleen kohta 12) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdan 12) ja päätösoosan toisen kappaleen kohdat 13) ja 14) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdiksi 13) ja 14).

Lisäys talousarvioesityksen 61 880 000 euroon nähden on 446 000 euroa, mistä 46 000 euroa aiheutuu rahapelitoiminnan tuottojen alenemisen kompensoimisesta Luova Eurooppa -ohjelman rahoitukseen ja 400 000 euroa on siirtoa momentilta 29.10.20 MPASS-tunnistuksenvälitysjärjestelmän ylläpidosta aiheutuvien kustannusten kattamiseen.

Päätösoosan toisen kappaleen kohdan 14) lisäys aiheutuu käyttötarkoituksen laajentamisesta Education Finland -ohjelman toimeenpanoon.

2022 talousarvio	62 326 000
2021 IV lisätalousarvio	500 000
2021 III lisätalousarvio	242 000
2021 talousarvio	64 729 000
2020 tilinpäätös	67 956 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Lukutaito. Opetushallituksen koordinoima Kansallinen lukutaitostrategia 2030 on valmistunut, ja se on julkistettu 16.11.2021. Strategian tavoitteena on luoda ja vahvistaa lukutaitotyön rakenteita, parantaa monilukutaito-osaamista sekä innostaa lukemaan ja monipuolistamaan lukutaitoa. Lukutaitostrategian jatkoksi laaditaan kansallinen lukutaito-ohjelma, jossa tarkennetaan toimenpide-ehdotukset ja niihin liittyvät vastuutahot.

Valiokunta totesi jo kuluvan vuoden talousarviota koskevassa mietinnössään, että lukutaitostrategian valmistuttua on tärkeää saada käyntiin pysyvä valtakunnallinen lukutaito-ohjelma, mutta sen toimeenpanoon ei ole osoitettu resursseja. Toimenpiteet lukutaidon parantamiseksi ovat kuitenkin tärkeitä, sillä saadun selvityksen mukaan etenkin perusopetusikäisten oppilaiden lukutaito on heikentynyt, minkä lisäksi myös asenteet oppimista kohtaan ovat heikentyneet. Pisa-tutkimusten mukaan vuonna 2000 suomalaislapsista oli heikkoja lukijoita 7 prosenttia, mutta vuonna 2008 heidän osuutensa oli noussut jo 14 prosenttiin. Valiokunta pitää välttämättömänä, että lukutaito-ohjelman toimeenpanon vaatimat pysyvät resurssit otetaan huomioon määrärahakehelyksessä.

Valiokunta lisää lukutaito-ohjelman toimeenpanoon 1 500 000 euroa, josta osoitetaan

- 200 000 euroa kansallisen lukutaitostrategian toimeenpanoon ja eri ohjelmien johtamiseen sekä Lukeva varhaiskasvatus -ohjelmapilottiin
- 50 000 euroa lasten lukuharrastuksen tukemiseen
- 120 000 euroa tukimateriaaliin heikosti lukevien lasten, nuorten ja aikuisten tukemiseksi
- 130 000 euroa lukutaidon arviointityökalujen kehittämiseen ja soveltamiseen
- 1 000 000 euroa Lukeva kunta -verkoston jatkamiseen ja uusien kuntien sitouttamiseen lukutaitotyöhön.

Lisäksi valiokunta lisää momentille 29.80.50 yhteensä 390 000 euroa, josta osoitetaan 90 000 euroa Lastenkirjainstituutin Lukemo-portaalin ylläpitoon ja tiedotukseen sekä 300 000 euroa Lukulahja lapselle -ohjelman jatkamiseen.

Oppimisvaikeudet. Valiokunta kiinnittää huomiota myös oppimisvaikeuksien oikea-aikaiseen tunnistamiseen, sillä saadun selvityksen mukaan oppimisvaikeus jää usein tunnistamatta, jolloin lapset ja nuoret eivät saa tarvitsemaansa oikein kohdennettua tukea oppimiseensa. Oppimisvaikeuksien varhainen tunnistaminen on tärkeää mm. syrjäytymiskehityksen ennaltaehkäisemiseksi ja koulupudokkuuden vähentämiseksi.

Valiokunta pitää tärkeänä, että jatkossa arvioidaan tarve erillisen strategian ja siihen liittyvän toimenpideohjelman laatimiseen, millä edistettäisiin oppimisvaikeuksien oikea-aikaista tunnistamista ja vaikuttavien tukitoimien kehittämistä ja saatavuutta. Kansallisen strategian tulisi kattaa koko koulutuspolku varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle. Perustaitojen oppiminen, vaikeuksien tunnistaminen ja tehokkaan tuen varmistaminen liittyvät myös lukutaitostrategiaan ja sen pohjalta kehitettävään toimenpideohjelmaan.

Tekijänoikeuksiin perustuvien korvausten maksaminen. Valiokunta kiinnitti kuluvan vuoden talousarviota koskevassa mietinnössään huomiota siihen, että momentin rahoitus (14,7 milj. euroa) on riittämätön tekijänoikeudella suojattujen teosten kopiointiin ja digitaaliseen käyttöön ym. aiheutuviin menoihin. Lisäksi valiokunta kiinnitti huomiota siihen, ettei momentin päätösosassa otettu huomioon mahdollisuutta hankkia elokuviin liittyviä esityslupia, vaikka kouluilla on suuri tarve hankkia käyttöönsä luvallista audiovisuaalista materiaalia.

Nyt elokuviin liittyvien esitysoikeuksien hankinta sisältyy momentin päätösosaan, mutta korvausten kokonaismäärä säilyy vuoden 2021 tasolla. Saadun selvityksen mukaan käytettävissä olevaa summaa tulisi korottaa 3,3 milj. eurolla, koska teosten kopiointi ja digitaalinen käyttö ovat viime vuosina lisääntyneet. Myös elokuvien mukaan ottaminen TV-ohjelmien opetuskäyttöä koskevaan sopimukseen edellyttää lisäresursseja.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että tarvittavat määrärahat otetaan huomioon julkisen talouden suunnitelmassa.

Varhaiskasvatuksen tasa-arvokoulutus, kehotunnekasvatus. Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa varhaiskasvatuksen ammattilaisille järjestettävän tasa-arvokoulutuksen toteuttamiseen ja verkkokurssien materiaalihankintoihin. Saadun selvityksen mukaan varhaiskasvatuksen ammattilaisia kouluttavissa oppilaitoksissa tasa-arvon käsittely on vaihtelevaa, joten alalla on tarvetta ajantasaisen tasa-arvotiedon saamiseen.

Lisäksi valiokunta lisää momentille 100 000 euroa kehotunnekasvatukseen liittyvän koulutuksen lisäämiseen. Kehotunnekasvatus on pienten lasten seksuaali- ja turvataitokasvatusta, jota voidaan edistää esim. varhaiskasvattajille ja alkuopetuksen opettajille suunnattavan verkkokoulutuksen kautta.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 64 026 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) oppimateriaalin kehittämiseen ja tuottamiseen
- 2) enintään 620 000 euroa ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyynnin liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen
- 3) enintään 80 000 euroa avustuksina jaettavaksi vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 4) 500 000 euroa avustuksena saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 5) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

- 6) enintään 14 706 000 euroa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 7) 524 000 euroa kielitutkintojen kehittämiseen ja toimeenpanoon, auktorisoitujen kääntäjien koulutukseen ja tutkintojen kehittämiseen sekä oikeustulkintakokousten kehittämiseen ja toiminnan ylläpitokustannuksiin
- 8) 1 600 000 euroa suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistämiseen, erityisesti Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen ja tunnettuuden lisäämiseen mukaan lukien ulkomailta palvelevien yliopistopettajien sekä muiden asiantuntijoiden, yhteensä enintään 47 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen
- 9) 2 870 000 euroa opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoris- ja asiantuntijavaihtoon sekä virkamiesvaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin
- 10) enintään 14 676 700 euroa tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia (ml. elokuvat) koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksamiseen
- 11) enintään 2 842 000 euroa EU:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien kansalliseen rahoitukseen, monenkeskiseen ja kahdenväliseen yhteistyöhön, korkeakoulutuksen tunnetuksi tekemiseen ja kansainvälistämistä edistäviin apurahoihin sekä Saamelaisen korkeakoulun pohjoismaisen tutkimustoiminnan kansallisen rahoitusosuuden maksamiseen
- 12) enintään 305 000 euroa Luova Eurooppa -ohjelman hallinnoinnista aiheutuvien menojen maksamiseen ja kansalliseen vastinrahoitukseen
- 13) enintään 400 000 euroa MPASS-järjestelmän ylläpidosta aiheutuviin menoihin
- 14) enintään 500 000 euroa Education Finland -ohjelman toimeenpanosta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 15) enintään 1 500 000 euroa luku- ja kirjoitustaidon parantamista edistävästä toimenpiteistä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 550 000 euroa ennakkoinnin kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen jatkuvan oppimisen uudistuksen (RRF pilari3) palvelujärjestelmän uudistamiseen liittyen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Momentille saa nettobudjetoida Euroopan unionin rahoittamien Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmien ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamat Nordplus-ohjelman apurahoja koskevat tulot ja menot sekä muut hankkeet. Kansainväliseen toimintaan myönnettävät avustukset ja apurahat budjetoidaan maksupäätösperusteisesti poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 325 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 175 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 150 000 euroa siirrosta momenteilta 29.10.20, 29.20.21 ja 29.40.20 kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötasotestaukseen.

2022 II lisätalousarvio	325 000
2022 talousarvio	64 026 000
2021 tilinpäätös	65 471 000
2020 tilinpäätös	67 956 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 325 000 euroa.

03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 058 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus	3 122 000
Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia	1 936 000
Yhteensä	5 058 000

Selvitysosa: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus toimii koulutuksen ja varhaiskasvatuksen ulkopuolista arviointia suorittavana riippumattomana asiantuntijaorganisaationa, joka tuottaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja koulutuksen ja varhaiskasvatuksen kehittämistä varten.

Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia hoitaa ja kehittää ylioppilastutkinnon toimeenpanoa ja lautakunnan hallintoa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	15 400	12 313	12 799
Bruttotulot	7 594	7 300	7 741
Nettomenot	7 806	5 013	5 058
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 105		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 981		

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	7 463	6 900	7 613
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	7 620	7 800	7 845
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-157	-900	-232
Kustannusvastaavuus, %	98	88	97

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Oppivelvollisuuden laajentaminen, ylioppilastutkintolautakunta	100
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-54
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	-1
Yhteensä	45

2022 talousarvio	5 058 000
2021 III lisätalousarvio	209 000
2021 talousarvio	5 013 000
2020 tilinpäätös	6 682 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 058 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus	3 122 000
Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia	1 936 000
Yhteensä	5 058 000

04. *Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 14 450 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen tehtävän mukaisten siirtomenojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 13 350 000 euroa jatkuvan oppimisen uudistamiseen (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Jatkuvan oppimisen palvelukeskuksen tehtävänä on toimialaansa liittyvä tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen ja koordinointi, osaamis- ja työvoimatarpeen ennakointitiedon analysointi, erityisesti työssä oleville ja työvoiman ulkopuolella oleville suunnatun ja muuta julkisesti tuettua koulutustarjontaa täydentä-

vän koulutuksen ja muiden osaamispalveluiden rahoittaminen sekä alueellisten ja muiden yhteistyöverkostojen tuki ja vaikuttavuuden edistäminen.

Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteet liittyvät Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteeseen osaamistason nosto ja jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3).

Tavoitteet vihreän siirtymän ja digitaalisen muutoksen tukemisesta varmistetaan rahoitettavien koulutusten valintakriteereillä.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 60 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi 40 prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3)	13 350
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentilta 29.01.53)	500
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentilta 29.10.20)	200
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentilta 29.20.21)	200
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentilta 29.40.20)	200
Yhteensä	14 450

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	14 450 000
2021 III lisätalousarvio	46 300 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 14 450 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen tehtävän mukaisten siirtomenojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 13 350 000 euroa jatkuvan oppimisen uudistamiseen (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

IV lisätalousarvioesitys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 19 175 000 euroa.

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 13 800 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 5 375 000 euroa aiheutuu hoiva-avustajakoulutuksesta, siihen liittyvästä hakevasta toiminnasta ja tukitoimista sekä 13 800 000 euroa peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoinnista. Määrärahan käyttöaika on tarpeen jatkaa, koska vuonna 2022 tehdyt hankintapäätökset tulevat maksuun vuonna 2023. Hankinnoista maksetaan palveluntuottajille vasta, kun ostettu koulutus on toteutunut.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2022 IV lisätalousarvio	19 175 000
2022 talousarvio	14 450 000
2021 tilinpäätös	49 100 000

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 19 175 000 euroa.

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 13 800 000 euroa.

*21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)***Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)**

Momentille myönnetään 2 611 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen yhteistyöhön osallistumisesta sekä kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuviin menoihin
- 2) ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen
- 3) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

*Selvitysosa:***Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

Fulbright-stipendivaihtotoiminta	319 000
Muut kansainväliset hankkeet	2 292 000
Yhteensä	2 611 000

Määrärahalla rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan monenkeskiseen ja kahdenväliseen kansainväliseen yhteistyöhön, ulkosuomalaistoimintaan sekä sukukansayhteistyöhön liittyviä hankkeita.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 16 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi 84 prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen	-50
Kertamenon poistuminen	-500
Yhteensä	-550

2022 talousarvio	2 611 000
2021 talousarvio	3 161 000
2020 tilinpäätös	2 661 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 2 611 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen yhteistyöhön osallistumisesta sekä kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuviin menoihin
- 2) ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen
- 3) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

II lisätalousarviesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentilta vähennetään 204 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 24.01.01 erityisasiantuntijan palkkaukseen Suomen Lontoon-suurlähetystöön vuodeksi 2022.

2022 II lisätalousarvio	-204 000
2022 talousarvio	2 611 000
2021 tilinpäätös	3 161 000
2020 tilinpäätös	2 661 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentilta vähennetään 204 000 euroa.

IV lisätalousarviesitys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentilta vähennetään 600 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siirrosta momentille 29.01.01 opetus- ja kulttuuriministeriön kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

2022 IV lisätalousarvio	-600 000
2022 II lisätalousarvio	-204 000
2022 talousarvio	2 611 000
2021 tilinpäätös	3 161 000
2020 tilinpäätös	2 661 000

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentilta vähennetään 600 000 euroa.

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Talousarviesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 34 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	34 000 000
2021 talousarvio	34 000 000
2020 tilinpäätös	30 703 298

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 34 000 000 euroa.

*30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta (siirtomääräraha 2 v)***Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)**

Momentille myönnetään 14 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lasten ja nuorten harrastustoiminnan järjestämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahalla tuetaan lasten ja nuorten toiveisiin vastaavaa harrastustoimintaa paikallis- tai aluetasolla. Malli tukee lasten ja nuorten harrastamisen sekä perheiden hyvinvoinnin yhteensovittamista siten, että harrastustoiminta toteutetaan pääsääntöisesti koulupäivän yhteydessä.

Malli edistää koulujen ja harrastustoimijoiden monialaista yhteistyötä. Mahdollistamalla jokaiselle mieluinen maksuton harrastusmahdollisuus edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

2022 talousarvio	14 500 000
2021 talousarvio	14 500 000
2020 tilinpäätös	10 000 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Momentin määräraha on 14,5 milj. euroa, joka vastaa kuluvan vuoden määrärahatasoa.

Mallin pilotoinnin jälkeen käynnissä on harrastamisen Suomen mallin ensimmäinen varsinainen toimintalukuvuosi, jossa on mukana 235 kuntaa, 1 900 koulua ja noin 400 000 lasta ja nuorta. Uudessa järjestämismallissa toteutetaan lasten ja nuorten toiveisiin vastaavaa harrastustoimintaa paikallis- tai aluetasolla ja pääsääntöisesti koulupäivän yhteydessä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että jatkossa malli vakinaistetaan ja sille osoitetaan pysyvä rahoitus. On myös tärkeää, että harrastustoimintaa, koulujen kerhotoimintaa sekä perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa kehitetään kokonaisuutena niin, että ne tavoittavat mahdollisimman kattavasti kaikki lapset ja nuoret. Erilaisen koulupäivän yhteyteen järjestetyn toiminnan edistäminen on erityisen tärkeää nykytilanteessa, jossa koronaepidemia on heikentänyt lasten ja nuorten hyvinvointia ja vähentänyt sosiaalisia kontakteja.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 14 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lasten ja nuorten harrastustoiminnan järjestämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

II lisätalousarviesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarpeesta lisätä ja aktivoida lasten harrastustoimintaa koulupäivän yhteydessä covid-19-epidemiasta toipumisen ja ukrainalaisten lasten maahantulon vuoksi.

2022 II lisätalousarvio	5 000 000
2022 talousarvio	14 500 000
2021 tilinpäätös	14 500 000
2020 tilinpäätös	10 000 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 16/2022 vp (21.6.2022)

Momentille ehdotetaan 5 milj. euron lisäystä, joka on tarkoitettu koulupäivän yhteydessä tapahtuvaan lasten harrastustoimintaan. Rahoitus liittyy koronakriisistä toipumiseen sekä Ukrainasta tulleiden lasten aktivointiin.

Valiokunta on tyytyväinen esitykseen, joka nostaa lasten ja nuorten harrastustoimintaan osoitetun rahoituksen 19,5 milj. euroon vuonna 2022. Lisämäärärahalle on tarvetta, sillä koronaepidemia ja Ukrainasta paenneiden lasten ja nuorten maahan saapuminen lisäävät entisestään hyvinvointia tukevan harrastustoiminnan kysyntää.

Valiokunta pitää tärkeänä, että nyt esitetyn määrärahan osalta hakukriteerit muotoillaan niin, että määrärahan käyttö on joustavaa, ja että tarpeen mukaan huomioon otetaan myös perusopetuksen valmistavassa opetuksessa olevat sekä erityistä harrastamisen tukea tarvitsevat lapset ja nuoret.

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 000 euroa.

50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)

Talousarviesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 1 547 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	773 000
2.	Paasikivi-Seura	10 000
3.	Tammenlehvän perinneliitto	63 000
4.	Ruotsinkielisen viittomakielen elvytysohjelma	131 000
5.	Vähemmistökielisen sanomalehdistön tuki	500 000
6.	OKKA-säätiö	60 000
7.	UKK-Seura	10 000
Yhteensä		1 547 000

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen	-30
Yhteensä	-30
2022 talousarvio	1 547 000
2021 talousarvio	1 577 000
2020 tilinpäätös	1 737 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Valiokunta lisää momentille 50 000 euroa Vapaa-ajattelijain Liitto ry:n toimintaan uskonnon ja vakaumuksen vapauden edistämiseen.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 1 597 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	773 000
2.	Paasikivi-Seura	10 000
3.	Tammenlehvän perinneliitto	63 000
4.	Ruotsinkielisen viittomakielen elvytysohjelma	131 000
5.	Vähemmistökielisen sanomalehdistön tuki	500 000
6.	OKKA-säätiö	60 000
7.	UKK-Seura	10 000
8.	Vapaa-ajattelijain Liitto ry	50 000
Yhteensä		1 597 000

51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 3 572 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Avustus ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 652 000
2.	Avustukset Suomen Merimieskirkolle	134 000
	— mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (enintään)	52 000
3.	Avustukset eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	32 000
4.	Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	674 000
5.	Avustus uskontojen vuoropuhelun edistämiseen	80 000
Yhteensä		3 572 000

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Helsingin juutalaisen seurakunnan synagogan ja seurantakeskuksen turvallisuuden parantaminen ja ylläpitäminen	150
Indeksitarkistus (1,6 %)	42
Kertamenon poistuminen	-300
Yhteensä	-108
<hr/>	
2022 talousarvio	3 572 000
2021 II lisätalousarvio	1 500 000
2021 talousarvio	3 680 000
2020 tilinpäätös	8 179 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Juutalaisen seurakunnan turvallisuus. Helsingin juutalaisen seurakunnan synagogan ja seurakuntakeskuksen turvallisuuden parantamiseen ja ylläpitämiseen ehdotetaan 150 000 euron määrärahaa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan juutalaiseen seurakuntaan kohdistuu jatkuvasti kohonnut turvallisuusuhka, ja turvallisuuden ylläpidon kustannukset ja välttämättömät investoinnit ovat olleet viime vuosina noin 400 000 euron tasolla. Seurakunta toimii Helsingin ydinkeskustassa, minkä lisäksi sen tiloissa toimivat koulu ja päiväkoti lisäävät turvatoimien tarpeellisuutta.

Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa juutalaisen seurakunnan turvallisuuden parantamiseen ja pitää välttämättömänä, että tarvittava rahoitus (300 000 euroa) otetaan huomioon vuoden 2023 talousarvioesityksessä.

Lintulan luostarin kehittäminen. Saadun selvityksen mukaan luostarin elinvoimaisuuden turvaamiseksi on suunniteltu mm. rakennuskannan ja alueen kehittämistä, mikä lisää luostarin ja alueen vetovoimaa matkailukohteena ja parantaisi luostarin muiden elinkeinotoimintojen kehittämistä. Elinvoimaisuutta parantavilla toimilla on nyt entistä suurempi merkitys, sillä koronaepidemian vuoksi luostarin tulot ovat pudonneet, kun matkailu ja myös luostarin valmistamien kynttilöiden kysyntä ovat vähentyneet.

Valiokunta lisää momentille talousarvioaloitteen TAA 266/2021 vp perusteella 50 000 euroa Lintulan Pyhän Kolminaisuuden luostarin kehittämishankkeen suunnitteluun.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 3 772 000 euroa.

Taulukon sarakemäärä ei vastaa sarakemääritysten määrää tai cols-attribuutti puuttuu, taulukkoa ei voi tulostaa. Tarkista taulukon rakenne

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 euroa.

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Avustus ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 652 000
2.	Avustukset Suomen Merimieskirkolle	134 000
	— mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (enintään)	52 000
3.	Avustukset eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	32 000
4.	Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	824 000
5.	Avustus uskontojen vuoropuhelun edistämiseen	80 000
6.	Lintulan luostarin kehittäminen	50 000
7.	Avustus covid-19-epidemian aiheuttamien vaikutusten vähentämiseen uskonnollisten kesätapahtumien järjestäjille	10 000
Yhteensä		3 782 000

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu vuonna 2021 covid-19-epidemian aiheuttamien vaikutusten vähentämiseen uskonnollisten kesätapahtumien järjestäjille hakuun tulleiden avustushakemuksien käsittelyssä tapahtuneesta virheestä siirtona momentilta 29.80.50 ja kohdennetaan uuteen käyttösuunnitelmakohtaan 7.

2022 II lisätalousarvio	10 000
2022 talousarvio	3 772 000
2021 tilinpäätös	4 743 254
2020 tilinpäätös	8 179 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 euroa.

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Avustus ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 652 000
2.	Avustukset Suomen Merimieskirkolle	134 000
	— mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (enintään)	52 000
3.	Avustukset eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	32 000
4.	Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	824 000
5.	Avustus uskontojen vuoropuhelun edistämiseen	80 000
6.	Lintulan luostarin kehittäminen	50 000
7.	Avustus covid-19-epidemian aiheuttamien vaikutusten vähentämiseen uskonnollisten kesätapahtumien järjestäjille	10 000
Yhteensä		3 782 000

52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 118 856 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain (430/2015) mukaiseen rahoitukseen.

Selvitysosa: Evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisten tehtävien rahoituksen perusteena ovat hautausmaiden, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon liittyvät laissa säädetyt tehtävät.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (1,6 %)	1 872
Yhteensä	1 872

2022 talousarvio	118 856 000
2021 talousarvio	116 984 000
2020 tilinpäätös	115 596 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 118 856 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain (430/2015) mukaiseen rahoitukseen.

53. *Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 16 010 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) työikäisten osaamisen kehittämisestä ja kokeiluista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden koulutuspolkujen nopeuttamisesta ja tukemisesta sekä suomalaisen yhteiskuntaan sopeutumista edistävästä toimista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 3) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Määrärahasta on varattu 9 000 000 euroa jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman (RRF pilari3) mukaisten menojen ja avustusten maksamiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteet liittyvät Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteeseen osaamistason nosto ja jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3).

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 36 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi 64 prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma (RRF pilari3)	9 000
Jatkuvan oppimisen vahvistaminen (HO 2019 kertaluonteinen)	-40 000
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentille 29.01.04)	-500
Yhteensä	-31 500

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	16 010 000
2021 III lisätalousarvio	-38 500 000
2021 talousarvio	47 510 000
2020 tilinpäätös	46 510 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 16 010 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) työikäisten osaamisen kehittämisestä ja kokeiluista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden koulutuspolkujen nopeuttamisesta ja tukemisesta sekä suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutumista edistävästä toimista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 3) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Määrärahasta on varattu 9 000 000 euroa jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman (RRF pilari3) mukaisten menojen ja avustusten maksamiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

IV lisätalousarvioesitys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 1 604 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 10 604 000 euroa jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman (RRF pilari3) mukaisten menojen ja avustusten maksamiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 604 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman (RRF pilari3) mukaisten menojen ja avustusten maksamiseen tarkoitetun peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoinnista. Määrärahan käyttöaikaa on tarpeen jatkaa johtuen EU:n ohjeistuksen viipymisestä ja komission kanssa käytyjen keskustelujen kestosta.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2022 IV lisätalousarvio	1 604 000
2022 talousarvio	16 010 000
2021 tilinpäätös	6 210 000
2020 tilinpäätös	46 510 000

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 1 604 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 10 604 000 euroa jatkuvan oppimisen digitalisatio-ohjelman (RRF pilari3) mukaisten menojen ja avustusten maksamiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 604 000 euroa.

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 2 246 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitustenvälisen monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Unescon jäsenmaksu	1 409 000
Suomen maksuosuus Euroopan nuorisosäätiöön	38 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston nuorisokortin osittaisopimuksesta	5 000
Suomen maksuosuus WIPOLle	110 000
Suomen maksuosuus ICCROMille	20 000
Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelua koskevasta sopimuksesta aiheutuvat menot	14 000
OECD/CERI jäsenmaksu	45 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston EURIMAGES-rahastoon	325 000
Suomen maksuosuus Euroopan audiovisuaaliselle observatoriolle	22 000
Suomen maksuosuus Euroopan nykykielten keskukselle	30 000
Suomen maksuosuus WADAlle	95 000
OECD/INES jäsenmaksu	32 000
Suomen maksuosuus kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevasta Unescon yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus urheilun dopinginvastaisesta Unescon yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevasta Unescon yleissopimuksesta	15 000

Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston kulttuurireittejä koskevasta laajennetusta osittaissopimuksesta	7 000
Suomen maksuosuus Pohjoisen ulottuvuuden kulttuurikumppanuudesta	20 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston urheilua koskevasta laajennetusta osittaissopimuksesta	19 000
Yhteensä	2 246 000
2022 talousarvio	2 246 000
2021 talousarvio	2 246 000
2020 tilinpäätös	2 058 020

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 2 246 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitustenvälisen monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet varhaiskasvatukselle, esi- ja perusopetukselle ja vapaalle sivistystyölle ovat:

- Opetuksen ja varhaiskasvatuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat, oppimistulokset parantuvat, eriarvoisuus vähentyy ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee.
- Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön perusta on vahva ja toimintakykyinen.
- Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat.

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta mitataan kansallisilla ja kansainvälisillä tutkimus- ja arviointihankkeilla.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat, oppimistulokset parantuvat, eriarvoisuus vähentyy ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön tavoitteena on taata sivistykselliset perusoikeudet jokaiselle sekä edistää hyvinvointia, oppimista ja kasvua. Lähtökohtana on tutkittuun tietoon ja vahvaan pedagogiikkaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys oppijan kehityksestä, oppimisesta ja kasvusta. Varhaiskasvatusta ja esi- ja perusopetusta kehitetään lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia edistävänä yhteisönä turvaamalla ammattitaitoinen ja laadukas opetus, ohjaus- ja tukitoimet sekä turvallinen oppimisympäristö. Esi- ja perusopetuksen osalta turvataan oppilas- ja opiskelijahuolto.

Toiminnalliset tavoitteet

- Varhaiskasvatusta toteutetaan laadukkaasti siten, että lasten kehitystä ja oppimista sekä heidän hyvinvointiaan edistetään kokonaisvaltaisesti ja tuen kokonaisuutta kehitetään edelleen.
- Esi- ja perusopetus toteutetaan tasa-arvoisesti, laadukkaasti ja tuloksellisesti siten, että oppilaat saavuttavat jatko-opintojen edellyttämät valmiudet ja koulutuksen läpäisy entisestään paranee.
- Toteutetaan varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen Oikeus oppia -ohjelmaa, jonka tavoitteena on parantaa tasa-arvoa ja laatua, kaventaa ja ennaltaehkäistä oppimiseroja sekä vahvistaa oppimisen tukea ja opetuksen laatua. Varhaiskasvatuksen laadun ja tasa-arvon vahvistamiseksi sekä osallistumisasteen nostamiseksi osana ohjelmaa muun muassa toteutetaan kaksivuotisen esiopetuksen pilotointihanketta sekä kehitetään kolmiportaisen tuen mallia.

Perusopetuksen laadun ja tasa-arvon vahvistamiseksi ohjelmassa mm. valmistellaan toimenpiteitä sosioekonomisen segregaatiokehityksen vähentämiseksi valmistelemalla ehdotus myönteisen erityiskohtelun määrärahan vakiinnuttamisesta. Lisäksi ohjelmassa kehitetään varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen johtajuutta ja tuetaan oppilaiden ja lasten lukutaidon ja -kulttuurin varhaista kehitystä. Ohjelmaa tukee kansallinen Oikeus oppia - varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen foorumi ja useat työryhmät.

— Lasten ja oppilaiden medialukutaitoa, tieto- ja viestintäteknologian osaamista sekä ohjelmoinnin osaamista vahvistetaan osana Oikeus oppia -ohjelmaa valtakunnallisella Uudet lukutaidot -kehittämishjelmalla

— Edistetään oppijoiden hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä ja jatketaan toimia koulukiusaamisen vähentämiseksi.

— Varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa jatketaan toimenpiteitä koronavirusepidemiasta johtuvien vaikutusten vähentämiseksi.

— Toteutetaan toimenpideohjelmaa oppilaanohjauksen kehittämiseksi ja arvioidaan ja vahvistetaan perusopetuksen tehostetun oppilaanohjauksen toimeenpanoa.

— Vahvistetaan oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja.

— Valmistellaan valtakunnallinen sitouttavan kouluyhteisötyön malli koulupudokkuuden ja koulupoissaolojen vähentämiseksi ja koulupudokkuuden ennaltaehkäisemiseksi.

— Edistetään jatkuvan oppimisen periaatteita vapaassa sivistystyössä kehittämällä yksilöityjä koulutusratkaisuja aikuisille, joilla on puutteita perustaidoissa. Toteutetaan toimenpideohjelmaa kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.

OECD:n PISA-tutkimuksen tulokset Suomen osalta 2009—2018 ja tavoite 2021

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2021 ¹⁾ tavoite
Lukutaito	536	524	526	520	530—550
Matematiikka	541	519	511	507	530—550
Luonnontiede	554	546	531	522	530—550

¹⁾ Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2010, 2013, 2016, 2019 ja 2022.

Sosioekonomisen taustan vaikutus oppimistuloksiin: PISA-tutkimuksen pääalueen pistemäärän muutos sosioekonomisen kertoimen (ESCS¹⁾) kasvaessa yhdellä keskihajonnalla²⁾

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2021 ³⁾ tavoite
Pääalue	Luonnontiede	Lukutaito	Matematiikka	Luonnontiede	Lukutaito
Pistemäärä	29	33	41	38	20—28

¹⁾ ESCS-indeksi (PISA Index of Economic, Social and Cultural Status) sisältää vanhempien ammatit ja koulutuksen sekä perheen varallisuuden.

²⁾ Pistemäärä kuvaa sitä, kuinka paljon suorituspistemäärä keskimäärin muuttuu, kun sosioekonomisen indeksi arvo kasvaa yhden keskihajonnan verran. Mitä suurempi pistemäärä on, sitä voimakkaampi on sosioekonomisen taustan yhteys suorituksiin.

³⁾ Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2010, 2013, 2016, 2019 ja 2022.

Oppilaiden välinen osaamisero PISA-tutkimuksessa (keskihajonta)¹⁾

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2021 ²⁾ tavoite
Lukutaito	86	95	94	100	85—90
Matematiikka	82	85	82	82	75—80
Luonnontiede	89	93	96	96	85—90

¹⁾ Mitä suurempi keskihajonta on, sitä suurempi oppilaiden välinen osaamisero on.

²⁾ Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2010, 2013, 2016, 2019 ja 2022.

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön perusta on vahva ja toimintakykyinen

Tavoitteena on toimintakyvyn, saavutettavuuden ja toiminnan vaikuttavuuden turvaaminen. Tämä edellyttää toimialan ohjauksen kehittämistä strategisesti.

Toiminnalliset tavoitteet

— Toimialan yleisiä suunnittelu- ohjaus- ja valvontatehtäviä vahvistetaan kehittämällä varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön tietojohdantamista. Varhaiskasvatuksen raportointia kehitetään tietovarannon tietojen pohjalta. Varhaiskasvatuksen tiedontuotantoa täydentämään perustetaan varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä.

— Edistetään varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön tietopohjaa, tutkimusta ja tutkimusperustaista päätöksentekoa toteuttamalla tiedon hyödyntämisen kehittämisselitys- ja tutkimusohjelma, jonka tavoitteena on edistää alan kansallisen tutkimusinfrastruktuurin syntymistä ja tuottaa tiedon avoimuuden käytänteet.

— Valmistellaan ja otetaan käyttöön koulutuspoliittisen selonteon mukaisesti peruspalveluiden yhdenvertaisuuteen, saavutettavuuteen ja laatuun, laadun arviointiin sekä väestökehitykseen liittyvää tietotuotantoa ja toimialan strategiaan kehittämiseen liittyviä toimia sekä toteutetaan selvitys- ja tutkimustyötä.

Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat

Tavoitteena on uudistaa koulujen ja oppilaitosten opiskelu ympäristöjä ja toimintakulttuuria niin, että esi- ja perusopetus, varhaiskasvatus ja vapaa sivistystyö vastaavat tulevaisuuden haasteisiin.

Toiminnalliset tavoitteet

— Edistetään varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen digitaalisten ratkaisujen yhteentoimivuutta sekä digitaalisten oppimistuotteiden kehitystä. Toteutetaan perusopetuksen digitalisaation tavoitetilan kuvaus, kuvauksen toteuttamista tukevat digitaaliset ratkaisut sekä arviointikäytäntö digitalisaation toteutumisen sekä digitaalisen osaamisen tason arvioimiseksi.

— Parannetaan koulutustoimijoiden digitaalisia palveluita ja selvitetään valtakunnallisten yhteiskäyttöisten palveluiden toteuttamistarpeita. Tuetaan vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjiä tarjoamalla tukea Koski-palvelun käyttöönottoon ja käyttöön.

— Edistetään kestävä kehityksen tavoitteiden toimeenpanoa sekä demokratiakasvatusta osana koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuuria.

— Vahvistetaan koulujen edellytyksiä purkaa sukupuolisegregaatiota sekä kehittää oppilaiden osaamisidentiteettiä ja vahvuuksia tukevaa pedagogiikkaa.

Lapsi- ja oppilasmäärät vuosina 2019—2022

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 arvio
Varhaiskasvatus ¹⁾	253 727	244 000	235 000	227 000
Esiopetus ²⁾	59 682	57 971	57 000	55 000
Perusopetus, oppivelvolliset ²⁾	556 271	553 820	558 000	555 000
Perusopetus, oppivelvollisuusiän ylittäneet	4 820	4 677	4 700	4 700
Lisäopetus ³⁾	960	1 028	1 000	1 100
Esi- ja perusopetuksen vaikeimmin kehitysvammaiset oppilaat	1 690	1 688	1 700	1 700
Esi- ja perusopetuksen muut vammaisoppilaat	9 800	9 798	9 900	9 800
Maahanmuuttajien valmistava opetus	2 845	3 015	3 000	3 000
Joustavan perusopetuksen oppilaat (enintään)	2 296	2 078	1 900	2 100

¹⁾ Vuoden 2020 määrä on muista kohdista poiketen arvio. Arvioissa varhaiskasvatusasteen oletetaan pysyvän vuoden 2019 tasolla.

²⁾ Esi- ja perusopetuksen toteutumat ovat toteutumavuoden syksyn 20.9. toteumatietoja (kunnat, kuntayhtymät, valtio, yliopistot, yksityiset opetuksen järjestäjät). Esiopetuksen oppilasmääräarvioissa 2021—2022 ei ole huomioitu kaksivuotisen esiopetuksen kokeilua.

³⁾ Lisäopetus, lukiokoulutukseen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus yhdistyvät 1.8.2022 alkaen yhtenäiseksi nivelvaiheen koulutuskokonaisuudeksi (tutkintokoulutukseen valmentava koulutus).

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)**Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)**

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 42 514 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Eurooppa-koulujen opettajien ja hallintohenkilökunnan palkkausmenojen ja muiden menojen maksamiseen
- 2) valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, oppimis- ja ohjauskeskus Valterin palvelu- ja kehittämiskustoimintaan sekä avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen
- 3) Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Suomalais-venäläinen koulu ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu toimivat esi-, perus- ja lukiopetuksen kouluina. Koulut kehittävät kulttuuriyhteyksien ja verkottumisen kautta koulujen kielten- ja kulttuuriopetusta. Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri on valtakunnallinen oppimis- ja ohjauskeskus, joka tukee lähikouluperiaatteen toteutumista ja edistää yhdessä kotikunnan kanssa tuen tarpeessa olevan koulunkäyntiä monialaisella asian-

tuntijuudella. Helsingin eurooppalaisen koulun tehtävänä on tarjota Eurooppa-koulujen opetus suunnitelmiin perustuva opetusta.

Oppilasmäärät

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	814	815	820	825
Suomalais-venäläinen koulu	673	659	685	700
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	337	326	325	330
Eurooppa-koulut (suomalaiset oppilaat)	526	493	620	620
Koulukotien perusopetus	106	103	111	111
Helsingin eurooppalainen koulu	288	286	289	289
Yhteensä	2 744	2 682	2 850	2 875

Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin ohjaustoiminnan tunnusluvut

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Ohjaustoiminta kentällä				
— ohjauskäyntejä	766	590	860	980
— ohjauspalveluja käyttäneiden kuntien määrä	234	218	225	225
Tilapäinen opetus ja kuntoutus				
— tukijaksopäivät	3 078	2 340	3 230	3 290
— tukijaksojen oppilaat	478	425	455	482

Valteri-koulun kunnille tarjoaman julkisoikeudellisen palvelun subventiota nostetaan 50 prosentista 80 prosenttiin vuodesta 2022 alkaen. Kunnan maksettavaksi jää 20 prosenttia palvelun hinnasta.

Henkilötyövuodet

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	78	78	76	75
Suomalais-venäläinen koulu	77	75	79	79
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	533	527	536	538
Eurooppa-koulut	28	29	32	32
Helsingin eurooppalainen koulu	60	61	61	62
Yhteensä	776	770	784	786
Työtyytyväisyys (1—5)	3,6	3,7	4,0	4,0

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kielikoulut	7 157 000
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	27 857 000
Koulukotien perusopetus	1 900 000
Eurooppa-koulut	1 900 000
Helsingin eurooppalainen koulu	3 700 000
Yhteensä	42 514 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	62 876	62 756	63 014
Bruttotulot	20 177	20 500	20 500
Nettomenot	42 699	42 256	42 514
Siirtyneet erät			
— edelliseltä vuodelta siirtyneet	20 736		
— seuraavalle vuodelle siirtyneet	14 282		

Kuntien rahoitusosuus valtion yleissivistävän lukiokoulutuksen kustannuksiin, 1 331 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.20.35 mitoituksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Suomalais-venäläisen koulun ensikertainen kalustaminen	-2 500
Toimintamenojen tasokorotus (siirron palautus momentilta 29.01.02)	2 000
Valteri-koulu Mäntykankaan uusista tiloista aiheutuvan vuokrasopimuksen kustannusvaikutus	800
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-230
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	4
Palkkausten tarkistukset	184
Yhteensä	258

2022 talousarvio	42 514 000
2021 III lisätalousarvio	4 000
2021 talousarvio	42 256 000
2020 tilinpäätös	36 245 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 42 514 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Eurooppa-koulujen opettajien ja hallinto henkilökunnan palkkausmenojen ja muiden menojen maksamiseen
- 2) valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, oppimis- ja ohjauskeskus Valterin palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan sekä avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen
- 3) Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

II lisätalousarviesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 314 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2022 II lisätalousarvio	314 000
2022 talousarvio	42 514 000
2021 tilinpäätös	42 260 000
2020 tilinpäätös	36 245 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 314 000 euroa.

IV lisätalousarvioesitys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentilta vähennetään 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 29.01.01 opetus- ja kulttuuriministeriön kehittämishankkeiden ja akuutin määrärahatilanteen rahoittamiseen.

2022 IV lisätalousarvio	-1 000 000
2022 II lisätalousarvio	314 000
2022 talousarvio	42 514 000
2021 tilinpäätös	42 260 000
2020 tilinpäätös	36 245 000

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentilta vähennetään 1 000 000 euroa.

20. *Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot* (siirtomääräraha 3 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 173 035 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) perusopetuksen, varhaiskasvatuksen, vapaan sivistystyön ja sivistystyötä tekevien järjestöjen sekä niihin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, kehittämis-, arviointi- ja seurantahankkeista sekä elinikäiseen oppimiseen liittyvästä EU- ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) OECD:n ja EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 3) tilastoinnista, tietoteknisistä palveluista sekä toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) 75 228 000 euroa perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmasta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 5) 80 000 000 euroa varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmasta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

6) 8 750 000 euroa varhaiskasvatustalouden uudistamisen toimeenpanon tuesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

7) enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeilla tuetaan perusopetuksen, varhaiskasvatuksen, vapaan sivistystyön toimialan strategisia tavoitteita. Toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien tavoitteena on parantaa tiedon saatavuutta ja laatua, edistää sähköistä asiointia ja tuottaa kattavaa tietoa muun muassa päätöksenteon ja lainsäädäntömuutoksien tueksi.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 97 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi kolme prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

AV-kannustinjärjestelmän käyttöönotto (siirron palautus momentilta 32.20.40)	500
Kertalisäysten poistuminen	-15 000
Naisjärjestöjen avustukset (siirron palautus momentilta 29.10.51)	250
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentille 29.01.04)	-200
Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma, sitouttava kouluyhteistyö (HO 2019 kertaluonteinen)	-8 000
Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (HO 2019 kertaluonteinen)	30 000
Varhaiskasvatuksen tilastotuotannon aloittaminen (siirto momentille 28.30.01)	-80
Varhaiskasvatustalouden uudistuksen toimeenpanon tuki	8 750
Yhteensä	16 220
2022 talousarvio	173 035 000
2021 III lisätalousarvio	-270 000
2021 talousarvio	156 815 000
2020 tilinpäätös	118 415 000

Täydentävä talousarvioesitys HE 216/2021 vp (18.11.2021)

Momentille myönnetään 172 489 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

4) 85 228 000 euroa perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmasta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

5) 70 000 000 euroa varhaiskasvatustalouden laatu- ja tasa-arvo-ohjelmasta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toisen kappaleen kohdat 4) ja 5) korvaavat talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdat 4) ja 5).

Vähennys talousarvioesityksen 173 035 000 euroon nähden on 546 000 euroa, mistä 400 000 euroa aiheutuu siirrosta momentille 29.01.02 MPASS-järjestelmän ylläpidosta aiheutuvien menojen maksamiseen ja 146 000 euroa siirrosta momentille 28.90.30 kiusaamisen ehkäisyyn ja opetuksesta epäämiseen liittyviin oppilashuollon tai muun tuen kustannuksiin.

Talousarvioesitykseen nähden siirto momentin päätösosan kohdasta 5) kohtaan 4) aiheutuu käynnistettävästä esi- ja alkuopetuksen pilotista.

2022 talousarvio	172 489 000
2021 III lisätalousarvio	-270 000
2021 talousarvio	156 815 000
2020 tilinpäätös	118 415 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Valiokunta pitää tärkeänä, että varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen laadun ja tasa-arvon kolmivuotiset kehittämishankkeet jatkuvat. Niihin osoitetaan yhteensä noin 155 milj. euroa, josta perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmaan osoitetaan noin 85 milj. euroa ja varhaiskasvatuksen laadun ja tasa-arvon parantamiseen 70 milj. euroa. On niin ikään myönteistä, että varhaiskasvatuksen kolmiportaisen tuen uudistuksen toimeenpano etenee (SiVM 14/2021 vp — HE 148/2021 vp) ja että oppilas- ja opiskelijahuoltoa vahvistetaan (SiVM 12/2021 vp — HE 165/2021 vp).

Oppimis- ja hyvinvointivajeen korjaaminen. Pandemian vaikutusten tasoittamiseen varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa on kohdennettu vuosina 2020 ja 2021 yhteensä noin 124 milj. euroa, joiden käyttöaika jatkuu vielä ensi vuonna. Lisäresurssitarvetta on kuitenkin arvioitava tarvittaessa uudelleen, sillä koronaan liittyvät rajoitustoimet ja etäopetus ovat lisänneet oppimisvajetta kaikilla asteilla. Vaikka etäopiskelu on sopinut osalle oppilaista hyvin, lasten ja nuorten väliset erot ovat kasvaneet, kun osa oppilaista on saanut tukea vanhemmiltaan osan jäädessä pelkän etäopetuksen ja koulun tukiverkkojen varaan. On myös tärkeää, että oppimisvajetta paikataan nopeasti, jotta ongelmat eivät pääse pahenemaan. Pitkällä aikavälillä oppimisvajeen hoitamatta jättäminen voi tulla huomattavasti koulutusinvestointeja kalliimmaksi, sillä oppimisvaje heikentää osaamista ja voi heijastua myöhemmin myös työllisyyteen ja hyvinvointiin.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös keväällä 2021 toteutettuun kouluterveyskyselyyn, jonka mukaan korona-aika ja siihen liittyvät rajoitustoimet ovat lisänneet lasten ja nuorten kokemaa yksinäisyyttä, ahdistuneisuutta, sosiaalisia pelkoja, uupumusta ja masennusta. Lapsilla ja nuorilla on samalla merkittäviä ongelmia päästä tarvitsemiensa mielenterveyspalvelujen piiriin. Saadun selvityksen mukaan yksinäisyyden kokemuksella voi olla vakavia vaikutuksia mm. opintojen sujuvuuteen ja opiskelumotivaatioon ja se altistaa myös masennukselle ja mielenterveyden häiriöille.

Valiokunta viittaa jäljempänä momentin 29.40.20 kohdalla esitettyyn ja ehdottaa koululaisten yksinäisyyden vähentämiseen tähtävään ohjelman käynnistämistä. Ns. School to Belong -ohjelman tavoitteena on mm. auttaa tunnistamaan ja lievittämään nuorten yksinäisyyttä ja sen haitallisia vaikutuksia terveydelle ja hyvinvoinnille sekä kehittää kouluyhteisön yhteisöllisyyttä ja henkilökunnan osaamista.

Valiokunta korostaa koulujen saumatonta yhteistyötä muiden sektoreiden, erityisesti sosiaali- ja terveystoimen palvelujen kanssa. On erityisen tärkeää varmistaa, että kouluterveydenhuollon palvelut toimivat ja että oppilaat saavat varhaista tukea mielenterveyden ongelmiin. On niin ikään tärkeää, että opettajien osaamista vahvistetaan, jotta haasteellisiin tilanteisiin pystytään tarttumaan oikea-aikaisesti.

Koska pandemia-ajan kesto ja sen seuraukset eivät ole vielä nähtävissä, oppimisen ja hyvinvoinnin puutteiden korjaamiseen on varattava riittävästi aikaa sekä varauduttava tukitoimien ja oppilashuollon riittävään resursointiin myös tulevana vuosina.

Varhaiskasvatuksen opettajien koulutus. Valiokunta viittaa jäljempänä luvun 29.40 kohdalla esitettyyn ja korostaa myös tässä yhteydessä riittävää varhaiskasvatuksen opettajien koulutusta. Pätevästä varhaiskasvatuksen opettajista on suuri pula kautta maan; erityisen vaikea tilanne on pääkaupunkiseudulla ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa.

Määrärahamuutos. Valiokunta lisää momentille 146 000 euroa, joka vähennetään vastaavasti momentilta 28.90.30. Muutos aiheutuu siitä, että budjettilakina annetun perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta ym. annetun lain muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 127/2021 vp) käsittely eduskunnassa on edelleen kesken.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 172 635 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) perusopetuksen, varhaiskasvatuksen, vapaan sivistystyön ja sivistystyötä tekevien järjestöjen sekä niihin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, kehittämis-, arviointi- ja seurantahankkeista sekä elinikäiseen oppimiseen liittyvästä EU- ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) OECD:n ja EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 3) tilastoinnista, tietoteknisistä palveluista sekä toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) 85 228 000 euroa perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmasta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 5) 70 000 000 euroa varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmasta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 6) 8 750 000 euroa varhaiskasvatuslain uudistamisen toimeenpanon tuesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 7) enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentilta vähennetään 196 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 146 000 euroa on siirtoa momentille 28.90.30 kiusaamisen ehkäisyyn ja opetukselta epäämiseen liittyvistä oppilashuollon tai muun tuen kustannuksiin ja 50 000 euroa siirtoa momentille 29.01.02 kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötasotestaukseen.

2022 II lisätalousarvio	-196 000
2022 talousarvio	172 635 000
2021 tilinpäätös	156 545 000
2020 tilinpäätös	118 415 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentilta vähennetään 196 000 euroa.

30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 488 609 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen
- 2) enintään 9 800 000 euroa edellä mainitun lain mukaisiin joustavan perusopetuksen toiminnasta aiheutuviin lisäkustannuksiin sekä muille kuin oppivelvollisille järjestettävän perusopetuksen aineenopetuksen käyttökustannuksiin
- 3) enintään 9 583 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n mukaisten avustusten maksamiseen
- 4) enintään 20 050 000 euroa edellä mainitun lain 45 §:n 2 momentissa tarkoitettujen avustusten maksamiseen
- 5) edellä mainitun lain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisten valtionavustusten maksamiseen
- 6) enintään 240 000 euroa saamelaiskäräjien käytettäväksi valtionavustuksen maksamiseen saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten lasten varhaiskasvatustalveluiden turvaamiseksi
- 7) Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen (VNa 72/2014) mukaisten menojen maksamiseen
- 8) Suomen hallituksen ja Euroopan kemikaaliviraston välisen toimipaikkasopimuksen (VNa 11/2008) mukaisesti Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseen Suomessa samoin edellytyksin kuin muilla kunnassa asuvilla
- 9) enintään 11 600 000 euroa oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistamiseen.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä ohjaustuntien määrä on enintään 3 390 000 tuntia. Ohjaustunnin hinta on 26,00 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

VALTIONOSUDET JA RAHOITUS

1. Esi- ja perusopetus (Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukainen rahoitus)

1.1. Perusopetukseen valmistava opetus	41 512 000
1.2. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetus	51 385 000
1.3. Pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä olevat viisivuotiaat	3 554 000
1.4. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen aineenopetus (enintään)	3 800 000
1.5. Ulkomailla toimivien koulujen rahoitus perusopetuslain mukaiseen opetukseen	3 955 000
1.6. Yksityisen opetuksen järjestäjän alkavan ja laajenevan toiminnan rahoitus	3 922 000
1.7. Lisärahoitus pidennettyyn oppivelvollisuuteen, vaikeimmin kehitysvammaiset	58 139 000

1.8. Lisärahoitus pidennettyyn oppivelvollisuuteen, muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	208 837 000
1.9. Sisäoppilaitosisä	2 884 000
1.10. Koulukotikorotus	834 000
1.11. Joustavan perusopetuksen lisä (enintään)	6 000 000
1.12. Lisäopetus (1.8. alk. tutkintokoulutukseen valmentava koulutus)	8 675 000
1.13. Yksityisten kielikoulujen kaksivuotisessa esiopetuksessa olevat viisivuotiaat	399 000

2. Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus	50 240 000
--	------------

Laskennallinen rahoitus ja valtionosuudet yhteensä 444 136 000

VALTIONAVUSTUKSET

3. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 44 §:n mukaiset valtionavustukset

3.1. Varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen digitaalisten oppimisympäristöjen, taitojen, valmiuksien ja pedagogisten käytäntöjen kehittämiseen ja alueellisen ja yksilöllisen yhdenvertaisuuden tukemiseen sekä digitalisaation yhteentoimivuuden edistämiseen (enintään)	3 800 000
3.2. Laajamittainen ja suppea kaksikielisen opetuksen järjestäminen sekä kielikylpytoiminta (enintään)	842 000
3.3. Kerhotoiminnan tukeminen (enintään)	2 865 000
3.4. Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin (enintään)	2 076 000

4. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 45 §:n mukaiset valtionavustukset

4.1. Rahoituslain 45 §:n 1 momentin mukaisiin valtionavustuksiin saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisesti	2 200 000
4.2. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen (enintään)	75 000
4.3. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen (enintään)	19 975 000

5. Valtionavustuslain mukaiset valtionavustukset

5.1. Saamenkielisten lasten varhaiskasvatustalveluiden turvaamiseen saamelaisten kotiseutualueen kunnissa (enintään)	240 000
5.2. Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistamiseen (enintään)	11 600 000

6. Kansainvälisiin sopimuksiin perustuvat valtionavustukset

6.1. Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen tuki	500 000
--	---------

6.2. Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla
tehdyn sopimuksen mukaiset menot 300 000

Valtionavustukset yhteensä 44 473 000

Yhteensä 488 609 000

Varhaiskasvatuspalvelun EU:n kemikaaliviraston henkilöstön lapselle tuottavalla kunnalla on oikeus periä palvelun tuottamisesta aiheutuneiden kokonaiskustannusten ja perheen maksuosuuden välinen erotus Suomen valtiolta.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt euromäärät yksikköä kohden (ei sis. alv)

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksen perusosa 7 452,22 euroa/asukas
Aamu- ja iltapäivätoiminta 26,00 euroa/ohjaustunti

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus osana perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmaa (HO 2019 kertaluonteinen) -2 000
Kertalisäysten poisto -35
Kustannustenjaon tarkistus 8 331
Määräytymisperusteiden tarkentuminen -113
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen perusopetuksessa ja toisella asteella (HO 2019) 1 660
Valtionosuuden indeksikorotus (2,5 %) 9 587
Yhteensä 17 430

2022 talousarvio 488 609 000
2021 III lisätalousarvio 40 000 000
2021 talousarvio 471 179 000
2020 tilinpäätös 815 676 641

Täydentävä talousarvioesitys HE 216/2021 vp (18.11.2021)

Määrärahaa saa käyttää:

10) enintään 2 400 000 euroa aikuisten perusopetuksen suoritteiden alenemisen vuoksi maksettaviin avustuksiin yksityisille opetuksen järjestäjille.

Selvitysosa: Päätösoosan kappaleen kohta 10) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdaksi 10).

Perustelujen täydennys talousarvioesitykseen nähden aiheutuu momentin sisäisestä uudelleenkohdennuksesta aikuisten perusopetuksen valtionavustusten maksamiseksi koronavirustilanteen aiheuttaman rahoitustason laskun vuoksi.

2022 talousarvio 488 609 000
2021 III lisätalousarvio 40 000 000
2021 talousarvio 471 179 000
2020 tilinpäätös 815 676 641

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 488 609 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen
- 2) enintään 9 800 000 euroa edellä mainitun lain mukaisiin joustavan perusopetuksen toiminnasta aiheutuviin lisäkustannuksiin sekä muille kuin oppivelvollisille järjestettävän perusopetuksen aineenopetuksen käyttökustannuksiin
- 3) enintään 9 583 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n mukaisten avustusten maksamiseen
- 4) enintään 20 050 000 euroa edellä mainitun lain 45 §:n 2 momentissa tarkoitettujen avustusten maksamiseen
- 5) edellä mainitun lain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisten valtionavustusten maksamiseen
- 6) enintään 240 000 euroa saamelaiskäräjien käytettäväksi valtionavustuksen maksamiseen saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten lasten varhaiskasvatuspalveluiden turvaamiseksi
- 7) Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen (VNa 72/2014) mukaisten menojen maksamiseen
- 8) Suomen hallituksen ja Euroopan kemikaaliviraston välisen toimipaikkasopimuksen (VNa 11/2008) mukaisesti Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseen Suomessa samoin edellytyksin kuin muilla kunnassa asuvilla
- 9) enintään 11 600 000 euroa oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistamiseen
- 10) enintään 2 400 000 euroa aikuisten perusopetuksen suoritteiden alenemisen vuoksi maksettaviin avustuksiin yksityisille opetuksen järjestäjille.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä ohjaustuntien määrä on enintään 3 390 000 tuntia. Ohjaustunnin hinta on 26,00 euroa.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 126 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen enintään 67 000 000 euroa lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseen sekä enintään 58 000 000 euroa oppimisen puutteiden korjaamiseksi tarvittaviin tukitoimiin varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 21 050 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 § 2 momentissa tarkoitettujen avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäyksestä 67 000 000 euroa aiheutuu Ukrainan kriisin johdosta maksettavasta avustuksesta turva-
paikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien lasten varhaiskasvatukseen, 58 000 000 euroa koronaepidemiasta joh-

tuvan oppimisvajeen paikkaamiseen tarkoitettusta avustuksesta ja 1 000 000 euroa Ukrainasta saapuvien esi- ja perusopetus- sekä lukioikäisten suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen ja oman äidinkielen opetuksen tukemisesta.

2022 II lisätalousarvio	126 000 000
2022 talousarvio	488 609 000
2021 tilinpäätös	490 713 396
2020 tilinpäätös	815 676 641

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 126 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen enintään 67 000 000 euroa lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseen sekä enintään 58 000 000 euroa oppimisen puutteiden korjaamiseksi tarvittaviin tukitoimiin varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 21 050 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 § 2 momentissa tarkoitettujen avustusten maksamiseen.

IV lisätalousarvioesitys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentilta vähennetään 3 500 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 63 500 000 euroa avustusten maksamiseen turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien lasten varhaiskasvatukseen.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siirrosta momentille 29.10.31 suomen ja ruotsin kielen opetuksen järjestämiseen Ukrainasta tuleville turvapaikanhakijoille.

2022 IV lisätalousarvio	-3 500 000
2022 II lisätalousarvio	126 000 000
2022 talousarvio	488 609 000
2021 tilinpäätös	490 713 396
2020 tilinpäätös	815 676 641

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentilta vähennetään 3 500 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 63 500 000 euroa avustusten maksamiseen turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien lasten varhaiskasvatukseen.

31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 173 241 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu -nimiselle oppilaitokselle, mistä valtionosuuteen oikeuttavien yksikköjen enimmäismäärän estämättä enintään 11 830 000 euroa 100 %:n valtionosuutena maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutukseen

2) enintään 3 515 000 euroa edellä mainitun lain 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt

	enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 704 278	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	242 649	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin	159 514	opetustunti
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	52 887	opetustunti

Kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavista laskennallisista opiskelijaviikoista suunnataan enintään 4 160 opiskelijaviikkoa Snellman-korkeakoulu -nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Valtionosuuteen oikeuttavien yksikköiden enimmäismäärästä kansanopistojen ylläpitäjille myönnetään oppivelvollisille suunnattuun koulutukseen 100 % valtionosuuteen oikeuttavia suoritteita siten, että niistä aiheutuvat menot ovat enintään 3 500 000 euroa. Kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyille koulutukselle suunnataan kansalaisopistoille, kesäyliopistoille ja opintokeskuksille opetustunteja sekä kansanopistoille opiskelijaviikkoja.

Opetustuntien tai opiskelijaviikkojen enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Hallitus on antanut eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 10 §:n muuttamisesta (HE 113/2021 vp).

Valtionosuuksien ja -avustusten arvioitu jakautuminen (euroa)

	Valtionosuus	Valtionavustus	Yhteensä
Kansalaisopistot	87 552 000	2 149 000	89 701 000
Kansanopistot	47 916 000	1 166 000	49 082 000
Opintokeskukset	17 408 000	150 000	17 558 000
Kesäyliopistot	5 020 000	50 000	5 070 000
Maahanmuuttajien kotoutumiskoulu- tus	11 830 000	-	11 830 000
Yhteensä	169 726 000	3 515 000	173 241 000

Vapaan sivistystyön valtionosuuksilla ja valtionavustuksilla mahdollistetaan vapaan sivistystyön strategisten tavoitteiden toteutuminen. Määräraha käytetään vapaan sivistystyön oppilaitosten tehtävään järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Valtionavustusten painotuksena on tukea vapaan sivistystyön rakenteellista kehittämistä, laatua ja vaikuttavuutta sekä koulutuspoliittisesti tärkeiden kohderyhmien koulutusmahdollisuuksia.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt keskimääräiset yksikköhinnat

Kansalaisopistot	89,48 euroa/opetustunti
Kansanopistot	297,48 euroa/opiskelijaviikko
Opintokeskukset	167,66 euroa/opetustunti
Kesäyliopistot	156,94 euroa/opetustunti

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

AV-kannustinjärjestelmän käyttöönotto (siirron palautus momentilta 32.20.40)	500
Kertalisäysten poistuminen	-1 900
Kustannustason tarkistus, kansalaisopistot	2 375
Kustannustason tarkistus, kansanopistot	52
Kustannustason tarkistus, kesäyliopistot	51
Kustannustason tarkistus, opintokeskukset	-198
Maahanmuuttajien kotouttamiskoulutus	5 000
Oppivelvollisuuden laajentaminen	1 700
Valtionosuuden indeksikorotus (2,5 %)	2 668
Yhteensä	10 248

2022 talousarvio	173 241 000
2021 III lisätalousarvio	7 500 000
2021 talousarvio	162 993 000
2020 tilinpäätös	181 190 453

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Momentin määräraha on 173,2 milj. euroa, joka on noin 10 milj. euroa kuluvan vuoden varsinaista talousarviota enemmän. Määrärahan korotuksesta noin puolet aiheutuu kustannustason tarkistuksista, minkä lisäksi maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen ehdotetaan lisäystä 5 milj. euroa. Näin kotoutumiskoulutukseen on käytettävissä yhteensä 11,83 milj. euroa, mikä on merkittävä muutos aikaisempaan noin 4,9 milj. euroon verrattuna.

Valiokunta pitää tärkeänä, että rahoituksen riittävyttä edelleen seurataan.

Maahanmuuttajien osaamisen parantamiseksi on myös perusteltua selvittää mahdollisuudet lisätä valtionosuusrahoitusta tilanteissa, joissa kotoutumisaika on jo päättynyt. Esim. pitkään kotona olleiden maahanmuuttajanaisten tai muutoin työelämän ulkopuolella olevien maahanmuuttajien työllistymistä voitaisiin edistää mm. kielitaitoa sekä kulttuuri-, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia edistävällä koulutuksella. Valiokunta ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä:

Lausuma 1

Eduskunta edellyttää, että maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen sekä kotoutumisajan päättymisen jälkeen tarvittavaan kielitaito- ym. koulutukseen osoitetaan riittävät resurssit vuosia 2023—2026 koskevassa julkisen talouden suunnitelmassa.

Valiokunnan huomiota on kiinnitetty myös siihen, ettei kansanopistoille ole osoitettu riittävää rahoitusta oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuviin oppimateriaalihankintoihin. Saadun selvityksen mukaan rahoituksen tasoa ollaan kuitenkin nostamassa siten, että myös oppimateriaalikustannukset otetaan huomioon. Asiaa koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväätistuntokaudella 2022. Jatkossa on myös syytä arvioida, onko kansanopistojen järjestämään oppivelvollisuuskoulutukseen varattu rahoitus riittävä opiskelijamääriin nähden.

Valiokunta korostaa vapaan sivistystyön roolia myös jatkuvan ja elinikäisen oppimisen edistämässä, sillä sen kautta voidaan tavoittaa henkilöitä, jotka eivät muuten osallistu koulutukseen. Koronapandemian jälkeen on tarvetta panostaa mm. osaamis-, liikunta- ja terveysvajetta korjaaviin toimiin. Vapaan sivistystyön toimijoilla on myös tärkeä rooli heikon pohjakoulutuksen omaavien tietotaidon ja digitaalisen osaamisen parantamisessa.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 173 241 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu -nimiselle oppilaitokselle, mistä valtionosuuteen oikeuttavien yksikköjen enimmäismäärän estämättä enintään 11 830 000 euroa 100 %:n valtionosuutena maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutukseen

2) enintään 3 515 000 euroa edellä mainitun lain 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt

	enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 704 278	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	242 649	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin	159 514	opetustunti
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	52 887	opetustunti

Kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavista laskennallisista opiskelijaviikoista suunnataan enintään 4 160 opiskelijaviikkoa Snellman-korkeakoulu -nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Valtionosuuteen oikeuttavien yksikköiden enimmäismäärästä kansanopistojen ylläpitäjille myönnetään oppivelvollisille suunnattuun koulutukseen 100 % valtionosuuteen oikeuttavia suoritteita siten, että niistä aiheutuvat menot ovat enintään 3 500 000 euroa. Kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyille koulutukselle suunnataan kansalaisopistoille, kesäyliopistoille ja opintokeskuksille opetustunteja sekä kansanopistoille opiskelijaviikkoja.

Opetustuntien tai opiskelijaviikkojen enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 1 500 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että valtionosuuteen oikeuttavien yksikköjen enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää enintään 13 330 000 euroa 100 %:n valtionosuutena maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutukseen.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 3 577 000 euroa vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu suomen ja ruotsin kielen opetuksen järjestämisestä Ukrainasta tuleville turvapaikanhakijoille. Lisäksi kansanopistojen valtionosuusrahoituksesta siirretään 62 000 euroa valtionavustuksiin kansanopistoissa olevien oppivelvollisten oppimateriaalien rahoittamiseksi.

2022 II lisätalousarvio	1 500 000
2022 talousarvio	173 241 000
2021 tilinpäätös	169 770 477
2020 tilinpäätös	181 190 453

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 1 500 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että valtionosuuteen oikeuttavien yksikköjen enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää enintään 13 330 000 euroa 100 %:n valtionosuutena maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutukseen.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 3 577 000 euroa vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

IV lisätalousarvioesitys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 3 500 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että valtionosuuteen oikeuttavien yksikköjen enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää enintään 16 830 000 euroa 100 %:n valtionosuutena maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutukseen.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu siirrosta momentilta 29.10.30 suomen ja ruotsin kielen opetuksen järjestämiseen Ukrainasta tuleville turvapaikan hakijoille.

2022 IV lisätalousarvio	3 500 000
2022 II lisätalousarvio	1 500 000
2022 talousarvio	173 241 000
2021 tilinpäätös	169 770 477
2020 tilinpäätös	181 190 453

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 3 500 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että valtionosuuteen oikeuttavien yksikköjen enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää enintään 16 830 000 euroa 100 %:n valtionosuutena maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutukseen.

51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 7 513 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) 518 000 euroa eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisesti valtionavustuksiin
- 2) 6 019 000 euroa avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sami Duodji ry:lle, järjestöille sivistystyöhön, Karjalan Liitto ry:lle, Sofia-opiston kannatusyhdistys ry:lle sekä Kriittiselle korkeakoululle
- 3) 976 000 euroa avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kehittämiskeskus Opinkirjo ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatuksen seura ry:lle, Kesälukioseura ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle ja Suomi-koulujen toimintaan ja kehittämiseen sekä kotiperuskoulu/hemgrundskola -toimintaan, sekä vaihto-oppilasjärjestöjen ja lukiolaisten tiedeolympiatoiminnan tukemiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Yleissivistävän koulutuksen järjestöille	271 000
Kesälukioseura ry:lle	128 000
Kansanvalitusseuran ylläpitämän Etäkoulu Kulkurin ja kotiperuskoulu/hemgrundskola -toiminnan tukemiseen	148 000
Suomi-koulujen toiminnan tukemiseen	429 000
Eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisesti valtionavustuksiin	518 000
Kotitalousneuvontajärjestöjen toimintaan	1 916 000
Käsi- ja taideteollisuusjärjestöjen toimintaan	2 195 000
Opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoimintaan	1 117 000
Karjalan Liitolle	131 000
Vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen toimintaan ja muiden järjestöjen sivistystoimintaan	499 000
Sofia-opiston kannatusyhdistys ry:n ulkosuomalaisen sivistystoimintaan	83 000
Kriittisen korkeakoulun toimintaan	78 000
Yhteensä	7 513 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertalisäysten poistuminen	-1 205
Naisjärjestöjen avustukset	250
Naisjärjestöjen avustukset (siirron palautus momentille 29.10.20)	-250
Yhteensä	-1 205

2022 talousarvio	7 513 000
2021 talousarvio	8 718 000
2020 tilinpäätös	9 096 240

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Suomi-koulujen avustuksiin ehdotetaan 429 000 euron määrärahaa, joka vastaa aiempien vuosien tasoa. Suomi-koulu ja rahoitetaan myös lukukausimaksuilla ja muilla avustuksilla, minkä lisäksi kouluilla on omaa varainhankintaa. Lukuvuonna 2020–2021 kouluja toimi yli 30 maassa ja niissä opiskeli yhteensä noin 3 400 ulkosuomalaislasta ja -nuorta. *Etäkoulu Kulkuri ja Nomadskolan* ovat puolestaan ulkomailla asuvan oppilaan verkkokouluja, joiden rahoitus

tus perustuu valtionavustukseen ja lukuvuosimaksuihin. Talousarviorahoitus on ollut vuodesta 2011 lähtien 140 000 —148 000 euroa. Kulkurista on kehittynyt jo lähes 500 oppilaan verkkokoulu, jonka osaamista hyödynnetään myös kotimaassa järjestettävässä etäopetuksessa. Viime vuosina on kasvanut erityisesti kaikkia aineita opiskelevien yläkouluisten määrä.

Niukan perusrahoituksen vuoksi eduskunta on osoittanut em. kouluille jo useiden vuosien ajan lisärahoitusta. Valiokunta viittaa aiemmin lausumaansa (mm. VaVM 36/2020 vp — HE 146/2020 vp) ja pitää tärkeänä, että em. koulujen toiminnan rahoitus pohjaa vahvistetaan, jotta toiminta saadaan kestäväälle pohjalle ja sitä voidaan suunnitella pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti.

Valiokunta lisää momentille 1 400 000 euroa, josta osoitetaan

- 400 000 euroa Naisjärjestöjen valtionavustuksiin
- 200 000 euroa Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle
- 70 000 euroa Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle
- 70 000 euroa Marttaliitto ry:lle
- 10 000 euroa Finlands svenska Marthaförbund rf:lle
- 50 000 euroa Karjalan Liitto ry:lle
- 50 000 euroa Kriittiselle korkeakoululle
- 300 000 euroa Suomi-koulujen toimintaan
- 250 000 euroa Kansanvalistusseuran ylläpitämän Etäkoulu Kulkurin ja Nomadskolanin toimintaan.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 8 913 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) 918 000 euroa eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin
- 2) 6 469 000 euroa avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sami Duodji ry:lle, järjestöille sivistystyöhön, Karjalan Liitto ry:lle, Sofia-opiston kannatusyhdistys ry:lle sekä Kriittiselle korkeakoululle
- 3) 1 526 000 euroa avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kehittämiskeskus Opinkirjo ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatuksen seura ry:lle, Kesälukioseura ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle ja Suomi-koulujen toimintaan ja kehittämiseen sekä kotiperuskoulu/hemgrundskola -toimintaan, sekä vaihto-oppilasjärjestöjen ja lukiolaisten tiedeolympiatoiminnan tukemiseen.

20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Ammatillisella koulutuksella turvataan osaavan työvoiman saatavuutta, tuetaan työ- ja elinkeinoelämän uudistamista, edistetään työllisyyttä ja yrittäjyyttä sekä parannetaan kansainvälistä kilpailukykyä.
- Ammatillinen koulutus tuottaa yksilöille ammattiosaamista ja generisiä taitoja työelämään tai jatko-opintoihin siirtymiseksi sekä osaamisen kehittämiseksi työuran eri vaiheissa.
- Lukiokoulutus tuottaa korkeatasoiset valmiudet jatko-opintoihin sekä yleisiä pohjavalmiuksia työelämään ja elinikäiseen oppimiseen.
- Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen palvelujärjestelmillä turvataan ammatillisen tutkinnon tai ylioppilastutkinnon suorittaminen kaikille perusopetuksen päättävälle.
- Ylioppilastutkintoa kehitetään turvaamaan lukiokoulutuksen laatua.

Oppivelvollisuus laajennetaan hallitusohjelman mukaisesti ulottumaan ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen ja samalla opetuksen edellyttämät oppimateriaalit sekä työvälineet, -asut ja -aineet tulevat oppivelvollisille maksuttomiksi. Oppivelvollisuuslakia sovelletaan ensimmäistä kertaa vuoden 2021 keväällä perusopetuksen päättäviin. Opiskelijat ovat oppivelvollisuuden piirissä 18 vuoden ikään saakka. Koulutuksen maksuttomuus jatkuu sen vuoden loppuun saakka, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta. Uuden perusopetuksen jälkeiseen tutkintotavoitteiseen koulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen (*tutkintokoulutukseen valmentava koulutus*) järjestäminen aloitetaan 1.8.2022.

Ammatillisen koulutuksen toiminnallinen tuloksellisuus

Ammatillinen koulutus tuottaa alati muuttuville työmarkkinoille osaavaa työvoimaa nopeasti ja oikea-aikaisesti ennakoiden osaamisvaatimusten muutoksia ja vastaten samalla myös kasvavaan jatkuvan oppimisen tarpeeseen. Ammatillisen koulutuksen palvelujärjestelmä vastaa dynaamisesti ja tehokkaasti kaikkien asiakasryhmien tarpeisiin. Ammatillisen koulutuksen tehtävänä on myös turvata yksilöiden ja alueiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koulutuspalvelujen saatavuudessa.

Toiminnalliset tavoitteet

- Ammatillisen koulutuksen saatavuus turvataan koko maassa. Koulutuksen järjestäjät huolehtivat ensisijaisesti oman toiminta-alueensa väestön osaamistarpeista turvaten erityisesti perusasteen päättävien ja muiden vailla toisen asteen tutkintoa olevien koulutuspalvelut sekä tarjoten riittävästi jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia alueen työikäiselle väestölle. Ammatillisella koulutuksella tuetaan koronaepidemian seurauksena työttömiksi jääneiden osaamisen kehittämistä nopean uudelleentyöllistymisen mahdollistamiseksi.
- Lähihoitajakoulutusta lisätään määräaikaaisesti, jotta henkilöstön saatavuus voidaan turvata iäkkäiden henkilöiden tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa henkilöstömitoituksesta säädetyn mukaisesti.
- Opiskelijoiden tarvitseman opetuksen ja ohjauksen varmistamiseksi opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen kohdennetaan lisäresursseja hallitusohjelman mukaisesti. Koulutuksen järjestäjät voivat käyttää lisärahoitusta uusien opettajien ja ohjaajien palkkaamisen ohella myös tuntiopettajien opetustuntimäärän lisäämiseen sekä opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen.
- Oikeus osata -kehittämisohjelmalla vahvistetaan ammatillisen koulutuksen laatua, tasa-arvoa ja vaikuttavuutta.
- Rahoitusjärjestelmän ohjausmekanismeilla kannustetaan koulutuksen järjestäjiä tavoitteiden mukaiseen ja tulokselliseen toimintaan.
- Ammatillisen koulutuksen osaamisperusteisuutta vahvistetaan kehittämällä jatkuvasti tutkintorakennetta ja tutkintoja yhteistyössä ammatillisen koulutuksen toimijoiden ja sidosryhmien kanssa.
- Työpaikkojen roolia keskeisenä oppimisympäristönä kaikessa ammatillisessa koulutuksessa vahvistetaan. Työpaikalla järjestettävää koulutusta toteutetaan tarpeen mukaan joustavasti koulutussopimukseen perustuvana koulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena. Käynnistetään oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määräytymisperusteiden uudistamisen kokeilu nuorten kouluttautumisen ja työllistymisen tukemiseksi.

— Ammatillisen koulutuksen järjestäjät kehittävät ja ottavat käyttöön yksilöllisten opintopolkujen toteuttamista tukevia pedagogisia toimintamalleja ja ohjauspalvelujen malleja sekä niitä tukevia digitaalisia ratkaisuja, jotka parantavat toiminnan vaikuttavuutta.

— Ammatilliseen koulutukseen hakeutumista ja pääsyä tehostetaan jatkuvan haun väylää ja digitaalisia palveluita kehittämällä. Yhteishaun avulla turvataan perusopetuksen päättävien oppivelvollisten väliön sijoittuminen jatko-opintoihin.

— Ammatillisen koulutuksen järjestäjät kehittävät aktiivisesti järjestäjäverkostoa sekä keskinäistä yhteistyötä ja työnjakoa toiminta-alueillaan.

Lukiokoulutuksen toiminnallinen tuloksellisuus

Lukiokoulutuksen perusta on vahva ja toimintakykyinen. Tavoitteena on toimintakyvyn, koulutuksen saavutettavuuden ja toiminnan vaikuttavuuden turvaaminen. Tämä edellyttää toimialan ohjauksen kehittämistä strategisesti. Tavoitteena on, että lukiokoulutuksessa opetuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat, opiskelijoiden hyvinvointi, jaksaminen ja oppimistulokset parantuvat sekä eriarvoisuus vähentyy. Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat tukien opiskelijoiden tulevia jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Toiminnalliset tavoitteet

— Lukiokoulutuksen saatavuus turvataan koko maassa.

— Vahvistetaan lukiokoulutuksen laatua ja tuetaan uudistetun lukiolainsäädännön toimeenpanoa. Lukiolain toimeenpanolla vahvistetaan opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää kansainvälistymistä tukevaa osaamista ja mahdollisuuksia tutustua korkeakouluun ja korkeakouluopintoihin sekä työelämään jo lukio-opintojensa aikana lukion sijaintipaikasta riippumatta. Vahvistetaan opiskelijoiden hyvinvointia, tuetaan opinnoissa etenemistä ja ehkäistään syrjäytymistä.

— Lukion uusien 1.8.2021 käyttöön otettujen opetussuunnitelmien toimeenpanon tukemista jatketaan. Lisäksi toimintakulttuurin uudistamiseksi ja oppimisympäristöjen monipuolistamiseksi jatketaan lukion kehittämisverkoston (LUKE-verkosto) toimintaa.

— Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelmalla.

— Erityisen koulutustehtävän valtakunnalliset kehittäislukiot toimivat osaamisalojensa valtakunnallisina koulutuksen kehittäjinä.

— Ylioppilastutkintolainsäädännön uudistus otetaan asteittain käyttöön siten, että säädettyjä uudistuksia sovelletaan kaikilta osin kevästä 2022 lukien. Jatketaan myös tutkinnon toiminnallista kehittämistä. Ylioppilastutkintolain uudistuksilla osaamista osoitetaan entistä laajemmin ja monipuolisemmin. Uudistuksilla lisätään opiskelijoiden oikeuksia, vähennetään henkisiä paineita ja lisätään yhdenvertaisuutta jatko-opintoihin hakeutumisessa sekä luodaan tutkintoon toiminnallista joustoa. Tutkinnon järjestämisessä otetaan huomioon oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutukset.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut ja määrälliset tavoitteet

Ammatillisen koulutuksen tilastointia ja seurantaan uudistetaan vaiheittain ohjaus-, säätely- ja rahoitusjärjestelmässä käytettävien määrittelyjen pohjalta. Kansallinen opintosuoritus- ja tutkintotietojen luovutuspalvelu Koski tuottaa jatkossa merkittävän osan ammatillisen koulutuksen järjestäjien rahoituksen määrittämisessä, toiminnan ohjauksessa ja tuloksellisuuden seurannassa käytettävistä tiedoista. Koski-palvelu tuottaa jatkossa vaiheittain myös lukiokoulutuksen järjestäjien rahoituksen määrittämisessä ja toiminnan ohjauksessa ja seurannassa tarvittavia tietoja. Koski-palvelusta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää tunnuslukujen ja tavoitteiden määrittelyssä sitä mukaa, kun tietojen oikeellisuus varmentuu, tietosisältö laajenee ja tietoa kertyy useammalta vuodelta.

Ammatillisen tutkintokoulutuksen uudet opiskelijat¹⁾

	2017 toteutuma	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 arvio	2021 arvio	2022 arvio
Perustutkintokoulutus	75 583	83 001	85 000	86 000	87 000	88 000
— josta oppisopimuskoulutus	8 588	9 219	10 000	10 000	10 000	10 000
Ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutus	32 625	36 312	40 000	40 000	40 000	40 000
— josta oppisopimuskoulutus	14 194	16 323	18 000	18 000	18 000	18 000

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus. Sisältää opetushallinnon alaisen valtionosuusrahoitteisen koulutuksen. Vuodesta 2018 lukien lukuihin sisältyy opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen siirtynyt työvoimakoulutus.

Ammatillisen tutkinnon suorittaneet¹⁾

	2017 toteutuma	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 arvio	2021 arvio	2022 arvio
Perustutkinnot	51 173	51 958	55 000	57 000	58 000	59 000
— josta oppisopimuskoulutus	4 193	5 473	7 000	8 000	8 500	9 000
Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	19 328	23 760	24 000	26 000	28 000	28 000
— josta oppisopimuskoulutus	9 193	11 223	11 500	13 000	14 000	14 000

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus. Sisältää opetushallinnon alaisen valtionosuusrahoitteisen koulutuksen. Vuodesta 2018 lukien lukuihin sisältyy opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen siirtynyt työvoimakoulutus.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien lukumäärät omistajatyypin mukaan¹⁾

	2017 toteutuma	2018 toteutuma	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 arvio
Kaikki järjestäjät yhteensä	166	166	162	152	150	139
— kuntajärjestäjät	9	9	9	9	9	8
— kuntayhtymäjärjestäjät	35	35	34	33	33	33
— yksityiset järjestäjät	121	121	118	109	107	97
— valtio koulutuksen järjestäjänä	1	1	1	1	1	1

¹⁾ Kalenterivuoden alun tilanne. Vuosien 2018—2021 luvut sisältävät myös siirtymäkauden ajan voimassa olevat vanhan lain mukaiset ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvut (16 järjestäjää vuosina 2018 ja 2019, 11 järjestäjää vuonna 2020 ja 10 järjestäjää vuonna 2021). Näiden järjestäjien lupien voimassaolo päättyi 31.12.2021.

Lukiokoulutuksen opiskelijamäärät

	2018 toteutuma	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 arvio
Lukiokoulutus, nuorten opetus- tussuunnitelma ¹⁾	92 235	92 877	94 428	95 500	96 400
Lukiokoulutus, aikuisten opetussuunnitelma ¹⁾	6 397	6 207	6 277	6 400	6 500
Aineopiskelijoiden suoritta- mien lukion kurssien lukumäärien perusteella las- ketut laskennalliset opiskeli- jat	1 050	914	618	600	600

¹⁾ Opiskelijamäärät sisältävät opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaan rahoitettavat opiskelijat (ei valtion oppilaitosten, eikä yliopistojen harjoittelukoulujen lukio-opiskelijoita). Toteutumatietao on rahoitukseen oikeuttavien opiskelijoiden laskentapäivien painotettu keskiarvo.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Oppivelvollisuuden laajentaminen ja siihen liittyvä toisen asteen maksuttomuus tulivat voimaan 1.8.2021. Muutos astuu voimaan ikäluokka kerrallaan, jolloin myös määräraharaste kasvaa asteittain vuodesta 2021 lähtien. Vuoden 2022 lisämääräraharasteeksi on arvioitu 65 milj. euroa, ja se kasvaa edelleen 129 milj. euroon vuonna 2024, jolloin uudistus on tullut kaikilta osin voimaan.

Valiokunnan kuulemista asiantuntijoista osa on arvioinut, että oppivelvollisuuden laajentamiseen varattu rahoitus on riittämätön. Uudistus on kuitenkin ollut voimassa vasta joitakin kuukausia, ja käynnistymisvaiheen kustannustiedot saattavat poiketa vakiintuneen tilanteen kustannuksista. Valiokunta katsoo, että tässä vaiheessa käytettävissä olevien tietojen pohjalta ei ole mahdollista tehdä kattavia johtopäätöksiä määrärahamitoituksen riittävydestä. Systemaattinen ja vuosittain tehtävä kustannusten yksityiskohtainen seuranta ja arviointi ovat kuitenkin ensiarvoisen tärkeitä laadukkaan koulutuksen varmistamiseksi.

Kustannustietojen seurannan kannalta on tärkeää, että opetus- ja kulttuuriministeriö on julkaissut 1.10.2021 oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanon seurantasuunnitelman vuosille 2021—2024 (OKM:n julkaisu 2021:45). Suunnitelman yhtenä temaattisena kokonaisuutena ovat uudistuksen kustannusvaikutukset. Myös seurantasuunnitelman mukaan rahoitustasoa tulee arvioida uudelleen, mikäli uudistuksen kustannukset eivät vastaa hallituksen esityksessä arvioitua.

*01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)***Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)**

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 455 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen ja digitaalisten ratkaisujen kehittämiseen, työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin ja EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 2) enintään 2 400 000 euroa Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen.

Selvitysosa: Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus tuottaa merenkulkuelinkeinon, viranomaisten ja vesillä liikkuvien kansalaisten turvallisuustasoa parantavaa ja ylläpitävää sekä ympäristöönnettomuuksia ehkäisevää turvallisuuskoulutusta pelastautumiskoulutusyksikössä Lohjalla ja palokoulutusyksikössä Upinniemiessä.

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen tehtävänä on lisätä saamelaisväestön ammatillista osaamista, järjestää saamelaisalueen elinkeinoelämän tarpeita vastaavaa koulutusta ja edistää alueen työllisyyttä sekä säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria ja saamen kieltä. Koulutuskeskuksen erityistehtävänä on palvella Euroopan unionin ainutta alkuperäiskansaa.

Toiminnan tunnuslukuja

	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus			
Koulutettavien määrä	3 067	4 800	4 600
Saamelaisalueen koulutuskeskus			
Opiskelijavuosimäärä, ammatillinen koulutus	121	136	141
Opiskelijatyöpäivien määrä, saamen kielen ja kulttuurin lukuvuosikoulutus	4 960	8 500	8 500
Opiskelijatyöpäivien määrä, lyhytkoulutus	2 609	5 000	5 000

Henkilötyövuodet

	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Saamelaisalueen koulutuskeskus	60	68	68
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus	25	26	26
Yhteensä	85	94	94

Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	914	1 000	1 100
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	2 606	2 310	2 600
— osuus yhteiskustannuksista	1 506	1 500	1 500
Kustannukset yhteensä	4 112	3 810	4 100
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-3 198	-2 810	-3 000
Kustannusvastaavuus, %	22	26	27

	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 esitys
Hintatuki	2 400	2 400	2 400
Kustannusvastaavuus hintatuen jäl- keen, %	81	89	85

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Saamelaisalueen koulutuskeskus			5 064 000
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen hintatuki			2 400 000
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen muut menot			991 000
Yhteensä			8 455 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	9 666	9 992	10 055
Bruttotulot	1 611	1 560	1 600
Nettomenot	8 055	8 432	8 455
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 010		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 060		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Oppivelvollisuuden laajentaminen (HO 2019)			8
JTS-miljardin tuottavuussäästö			-35
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa			21
Palkkausten tarkistukset			29
Yhteensä			23

2022 talousarvio	8 455 000
2021 III lisätalousarvio	21 000
2021 talousarvio	8 432 000
2020 tilinpäätös	8 105 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 455 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen ja digitaalisten ratkaisujen kehittämiseen, työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin ja EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

2) enintään 2 400 000 euroa Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen.

II lisätalousarviesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 48 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2022 II lisätalousarvio	48 000
2022 talousarvio	8 455 000
2021 tilinpäätös	8 453 000
2020 tilinpäätös	8 105 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 48 000 euroa.

21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Talousarviesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 23 460 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) tietoteknisten palvelujen rahoittamiseen, toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteisten menojen rahoittamiseen
- 3) Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen
- 4) enintään 1 700 000 euroa Pohjoiskalotin koulutussäätiön työvoimakoulutuksena järjestämän ammatillisen koulutuksen ja siihen liittyvän majoituksen menoihin
- 5) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 6) enintään 16 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeilla tuetaan ammatillisen koulutuksen ja lukio-koulutuksen strategisia tavoitteita. Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelmalla parannetaan tietopohjaisesti koulutuksen laatua, opettajien työskentelyedellytyksiä ja nuorten hyvinvointia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Geenivaraohjelman mukaisen toiminnan rahoitus (siirto momentille 30.40.22)	-96
Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma (HO 2019 kertaluonteinen)	5 000
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentille 29.01.04)	-200

Tasomuutos	-250
Yhteensä	4 454

2022 talousarvio	23 460 000
2021 III lisätalousarvio	14 800 000
2021 talousarvio	19 006 000
2020 tilinpäätös	12 706 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 23 460 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) tietoteknisten palvelujen rahoittamiseen, toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteisten menojen rahoittamiseen
- 3) Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen
- 4) enintään 1 700 000 euroa Pohjoiskalotin koulutussäätiön työvoimakoulutuksena järjestämän ammatillisen koulutuksen ja siihen liittyvän majoituksen menoihin
- 5) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 6) enintään 16 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

II lisätalousarviesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentilta vähennetään 50 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 29.01.02 kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötasotestaukseen.

2022 II lisätalousarvio	-50 000
2022 talousarvio	23 460 000
2021 tilinpäätös	33 806 000
2020 tilinpäätös	12 706 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentilta vähennetään 50 000 euroa.

30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)

Talousarviesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 1 008 742 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) 973 536 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisena rahoituksena ammatillisen koulutuksen perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen ja edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisena valtionavustuksena myönnettävään strategiarahoitukseen ammatillisen koulutuksen järjestäjille, mistä 70 000 000 euroa opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen, tuntiopettajien opetustuntimäärän lisäämiseen sekä opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen myönnettäviin perusrahoituksen harkinnanvaraisiin korotuksiin

2) edellä mainitun lain 32 i §:ssä tarkoitettuna korvauksena yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvistä arvonlisäveroista aiheutuviin kustannuksiin sekä kunnan tai kuntayhtymän ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaiseen toimintaan luovuttaman kiinteistön ja käyttöomaisuuden osalta suoritettavista arvonlisäveroista aiheutuviin kustannuksiin

3) 1 510 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään kompensatioon ammatillisen koulutuksen järjestäjille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti.

Kohdassa 1 tarkoitettu ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksen osuus on enintään yksi prosentti opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 9 §:n mukaisesta ammatillisen koulutuksen määrärahasta.

Ammatillisen koulutuksen tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on enintään 183 200 opiskelijavuotta, mistä työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennettava tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on vähintään 8 100 opiskelijavuotta.

Selvitysosa: Opetusmetsämallissa Metsähallitus tekee 14 ammatillisen koulutuksen järjestäjän kanssa vastikkeellisen käyttöoikeussopimuksen. Sopimuksen mukaan puun myyntitulot tuloutetaan ammatillisen koulutuksen järjestäjien sijaan Metsähallitukselle ja ammatillisen koulutuksen järjestäjille maksetaan kompensatio, joka otetaan lisäyksenä huomioon Metsähallituksen tuloutuksessa valtion talousarvioon.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Ammatillisen koulutuksen määräraha yhteensä (ei sisällä arvonlisävero- eikä opetusmetsäkompensoitioita)	1 999 525 000
— Laskennallisen rahoituksen osuus yhteensä	1 984 525 000
josta perusrahoituksen osuus	1 410 168 000
josta suoritusrahoituksen osuus	382 905 000
josta vaikuttavuusrahoituksen osuus	191 452 000
— Strategiarahoituksen osuus (0,75 % ammatillisen koulutuksen määrärahasta)	15 000 000
Kuntien rahoitusosuus	-1 025 989 000
Arvonlisäverokompensaatiot yhteensä	33 696 000
— Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 § ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille aiheutuneista kustannuksista	32 696 000
— Yksityiselle koulutuksen järjestäjälle korvattava kunnan tai kuntayhtymän luovuttaman kiinteistön ja käyttöomaisuuden osalta suoritettava arvonlisävero	1 000 000
Kompensatio ammatillisen koulutuksen järjestäjille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti	1 510 000
Yhteensä	1 008 742 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ammatillisen koulutuksen indeksi (2,6 %)	22 124
Opettajien ja ohjaajien palkkaaminen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimet (HO 2019 kertaluonteinen)	-10 000
Opiskelijavuosien lisääminen lähihoitajien koulutukseen hoitajamitoituksen muutokseen varautumiseksi	16 000
Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeilu	5 000
Oppivelvollisuuden laajentaminen (HO 2019)	9 492
Uusien koulutuksen järjestäjien mukaantulo opetusmetsäkompensaation piiriin	174
Yhteensä	42 790

2022 talousarvio	1 008 742 000
2021 III lisätalousarvio	5 000 000
2021 I lisätalousarvio	17 500 000
2021 talousarvio	965 952 000
2020 tilinpäätös	963 814 656

Täydentävä talousarvioesitys HE 216/2021 vp (18.11.2021)

Momentille myönnetään 1 015 393 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 6 651 000 euroa talousarvioesityksen 1 008 742 000 euroon nähden aiheutuu yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille korvattavien arvonlisäverojen tarkentumisesta.

2022 talousarvio	1 015 393 000
2021 III lisätalousarvio	5 000 000
2021 I lisätalousarvio	17 500 000
2021 talousarvio	965 952 000
2020 tilinpäätös	963 814 656

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Valiokunta pitää tärkeänä, että ammatilliseen koulutukseen osoitetaan lisäpanostuksia. Opetuksen ja ohjauksen resurssien lisäämiseen esitetään hallitusohjelman mukaisesti 70 milj. euroa, joka voidaan käyttää uusien opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen ja nykyisten tuntiopettajien opetustuntimäärän lisäämiseen sekä tarvittavan opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen. Oppivelvollisuuden laajentamiseen osoitettu lisärahoitus nousee ensi vuonna noin 9,5 milj. euroon.

Lisäresurssit ovat erittäin tärkeitä, mutta valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille huoli pysyvän perusrahoituksen niukkuudesta sekä lisäresurssien määräaikaisuudesta. Rahoituksen epävarmuus vaikeuttaa toiminnan pitkäjänteistä suunnittelua, osaavan henkilöstön rekrytointia ja alan vetovoimaa, minkä arvioidaan heijastuvan myös opetuksen määrään ja laatuun.

Valiokunta korostaa pitkäjänteisen ja riittävän perusrahoituksen tarvetta, jota on perusteltua arvioida valmisteltaessa julkisen talouden suunnitelmaa. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että koulutus vastaa työmarkkinoiden tarpeisiin ja että koulutuksen osaamisperusteisuutta kehitetään yhdessä koulutuksen toimijoiden, työelämän ja muiden sidosryhmien kanssa. On myös tärkeää, että koulutuspaikkoja on alueellisesti kattavasti.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös erityisen tuen tarpeessa olevien koulutusmahdollisuuksiin, sillä valiokunnan asiantuntijakuulemisessa esitetyn mukaisesti erityisoppilaitosten paikkoja ei ole riittävästi. Mikäli myös tavallisten oppilaitosten tarjoama tuki on riittämätöntä, opinnot voivat jäädä suorittamatta erityistä tukea tarvitsevilta.

Koronaepidemia on aiheuttanut hyvinvointi- ja oppimisvajetta myös ammatillisessa koulutuksessa, johon on osoitettu koronatukia vuosina 2020 ja 2021 yhteensä 52,5 milj. euroa. Tuen riittävyyttä ja mahdollisen lisätuen tarvetta tulee arvioida ja ottaa lisäksi huomioon, että perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen siirtyneellä ikäluokalla on koronan aiheuttamaa oppimis- ja hyvinvointivajetta, jota joudutaan paikkaamaan toisella asteella.

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että hoitajamitoituksen muutokseen varaudutaan lisäämällä uusien lähihoitajien koulutusta 43 milj. euron lisäpanostuksella, kun kuluvan vuoden talousarviossa tarkoitukseen varattiin 27 milj. euroa. Vuosille 2020—2024 ajoittuvilla määräaikaisilla lisäpanostuksilla on tavoitteena kouluttaa 5 000 uutta lähihoitajaa. On myös tärkeää, että lisäresurssia voidaan käyttää sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon aiemmin suorittaneiden osaamisen täydentämiseen ikääntyvien hoitoon ja kuntoutumiseen. Näin tuetaan sosiaali- ja terveysalan tehtäviin muihin tehtäviin tai työmarkkinoiden ulkopuolelle siirtyneiden palaamista lähihoitajan työhön vanhustenhuollon tehtäviin.

Valiokunta pitää myönteisenä, että vuosina 2022—2024 toteutetaan oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määräytymisperusteiden uudistamisen kokeilu, jolla tuetaan nuorten kouluttautumista ja työllistymistä. Kokeiluun on varattu kaikkiaan 15 milj. euroa, josta ensi vuodelle osoitetaan 5 milj. euroa.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 1 015 393 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) 973 536 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisena rahoituksena ammatillisen koulutuksen perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen ja edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisena valtionavustuksena myönnettävään strategiarahoitukseen ammatillisen koulutuksen järjestäjille, mistä 70 000 000 euroa opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen, tuntiopettajien opetustuntimäärän lisäämiseen sekä opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen myönnettäviin perusrahoituksen harkinnanvaraisiin korotuksiin

2) edellä mainitun lain 32 i §:ssä tarkoitettuna korvauksena yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvistä arvonlisäveroista aiheutuviin kustannuksiin sekä kunnan tai kuntayhtymän ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaiseen toimintaan luovuttaman kiinteistön ja käyttöomaisuuden osalta suoritettavista arvonlisäveroista aiheutuviin kustannuksiin

3) 1 510 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään kompensatioon ammatillisen koulutuksen järjestäjille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti.

Kohdassa 1 tarkoitettu ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksen osuus on enintään yksi prosentti opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 9 §:n mukaisesta ammatillisen koulutuksen määrärahasta.

Ammatillisen koulutuksen tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on enintään 183 200 opiskelijavuotta, mistä työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennettava tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on vähintään 8 100 opiskelijavuotta.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 26 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää 999 536 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisena rahoituksena ammatillisen koulutuksen perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen ja edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisena valtionavustuksena myönnettävään strategiarahoitukseen ammatillisen koulutuksen järjestäjille, mistä 70 000 000 euroa opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen, tuntiopettajien opetustuntimäärän lisäämiseen sekä opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen myönnettäviin perusrahoituksen harkinnanvaraisiin korotuksiin.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että ammatillisen koulutuksen tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on enintään 184 000 opiskelijavuotta, mistä työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennettava tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on vähintään 8 100 opiskelijavuotta.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronavirusepidemian johdosta tarvittavista tukitoimista osaamisvajeiden paikkaamiseksi ja opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi. Tavoitteellisten opiskelijavuosien enimmäismäärän lisäys 800 opiskelijavuodella on tarpeen lisämäärärahan tarkoituksenmukaisen kohdentamisen turvaamiseksi.

2022 II lisätalousarvio	26 000 000
2022 talousarvio	1 015 393 000
2021 tilinpäätös	987 512 055
2020 tilinpäätös	963 814 656

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 26 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää 999 536 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisena rahoituksena ammatillisen koulutuksen perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen ja edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisena valtionavustuksena myönnettävään strategiarahoitukseen ammatillisen koulutuksen järjestäjille, mistä 70 000 000 euroa opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen, tuntiopettajien opetustuntimäärän lisäämiseen sekä opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen myönnettäviin perusrahoituksen harkinnanvaraisiin korotuksiin.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että ammatillisen koulutuksen tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on enintään 184 000 opiskelijavuotta, mistä työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennettava tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on vähintään 8 100 opiskelijavuotta.

IV lisätalousarvioesitys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 6 100 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää 1 005 636 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisena rahoituksena ammatillisen koulutuksen perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen ja edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisena valtionavustuksena myönnettävään strategiarahoitukseen ammatillisen koulutuksen järjestäjille, mistä 70 000 000 euroa opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen, tuntiopettajien opetustuntimäärän lisäämiseen sekä opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen myönnettäviin perusrahoituksen harkinnanvaraisiin korotuksiin.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että ammatillisen koulutuksen tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on enintään 184 800 opiskelijavuotta, mistä työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennettava tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on vähintään 8 400 opiskelijavuotta.

Selvitysosa: Lisäyksestä 3 000 000 euroa aiheutuu ukrainalaisille pakolaisille järjestettävästä ammatillisesta koulutuksesta ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta ja 3 100 000 euroa työvoimakoulutuksena järjestettävän hoiva-avustajakoulutuksen lisäämisestä.

2022 IV lisätalousarvio	6 100 000
2022 II lisätalousarvio	26 000 000
2022 talousarvio	1 015 393 000
2021 tilinpäätös	987 512 055
2020 tilinpäätös	963 814 656

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 6 100 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää 1 005 636 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisena rahoituksena ammatillisen koulutuksen perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen ja edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisena valtionavustuksena myönnettävään strategiarahoitukseen ammatillisen koulutuksen järjestäjille, mistä 70 000 000 euroa opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen, tuntiopettajien opetustuntimäärän lisäämiseen sekä opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen myönnettäviin perusrahoituksen harkinnanvaraisiin korotuksiin.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että ammatillisen koulutuksen tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on enintään 184 800 opiskelijavuotta, mistä työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennettava tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on vähintään 8 400 opiskelijavuotta.

35. Valtionosuus ja -avustus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 240 403 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen lukio- koulutukseen, lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen

2) enintään 1 775 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisesti lukiokoulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin, tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa sekä lukioiden kansainvälisen toiminnan valtionavustuksiin.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) muuttamisesta koskien tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Laskennalliset kustannukset (opiskelijamäärä * yksikköhinta)	739 336 000
— kunnallinen lukiokoulutus, nuorten opetussuunnitelma (87 410 * 7 207,90 €)	630 043 000
— yksityinen lukiokoulutus, nuorten opetussuunnitelma (9 010 * 7 235,45 €, sis. alv.)	65 191 000

— kunnallinen lukiokoulutus, aikuisten opetussuunnitelma (5 540 * 4 420,62 €)	24 490 000
— yksityinen lukiokoulutus, aikuisten opetussuunnitelma (1 570 * 4 553,77 €, sis. alv.)	7 150 000
— erityisen koulutustehtävän lisärahoitus (1,57 % kokonaiskustannuksista)	12 462 000
Kuntien rahoitusosuus	-500 708 000
Valtionavustukset	1 775 000
Yhteensä	240 403 000

Määrärahan mitoituksessa käytetyt euromäärät yksikköä kohden (ei sis. alv)

Lukiokoulutus 7 157,74 euroa/opiskelija

Valtionosuuden mitoituksessa huomioon otettu kuntien rahoitusosuus sisältää 10 268 000 euroa kuntien osuutena lukiokoulutuksesta harjoittelukouluissa ja valtion yleissivistävissä oppilaitoksissa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Erityisen koulutustehtävän lisärahoitus	486
Indeksikorotus (2,5 %)	6 458
Kustannustenjaon tarkistus	6 359
Lukiouudistuksen toimeenpano	4 530
Opiskelijamäärämuutokset	4 892
Oppivelvollisuuden laajentaminen (HO 2019)	19 973
Valtionosuuden määräytymisperusteiden tarkentuminen	1 266
Yhteensä	41 964

2022 talousarvio	240 403 000
2021 talousarvio	198 439 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Momentin määräraha on 240,4 milj. euroa, joka on noin 42 milj. euroa kuluvaan vuoteen enemmän. Merkittävin lisäys (noin 18 milj. euroa) kohdistuu oppivelvollisuuden laajentamiseen. Tämän ohella lukiouudistuksen toimeenpanoon esitetään 4,5 milj. euron lisäys, minkä lisäksi myös momentille 29.20.21 sisältyy 5 milj. euron rahoitus lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman toimeenpanoon.

Lukiokoulutuksen rahoitus pohjaa heikentää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin tehty muutos, joka vähentää rahoitusta vuosittain noin 100 milj. eurolla verrattuna lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin (996,13 euroa/opiskelija). Vuoden 2022 talousarvioesitys ei tuo tähän tilanteeseen muutosta. Kunnat ja muut koulutuksen järjestäjät joutuvat siksi sopeuttamaan toimintaansa tai lisäämään omaa rahoitusosuuttaan. Jatkossa on arvioitava, miten em. rahoitusleikkaus voidaan vähitellen poistaa.

Valiokunta pitää tärkeänä koronapandemian aiheuttamien hyvinvointi- ja oppimisvajeiden huomioimista myös lukiokoulutuksen resursseissa. Lukiokoulutukseen on vuosina 2020 ja 2021 osoitettu 32 milj. euron koronatuki, mutta lisätuen tarvetta on tarpeen arvioida sekä ensi vuonna että myös pidemmällä aikavälillä. Pandemian aiheuttama perusopetuksen oppimisvaje vaikeuttaa myös lukiokoulutuksen suorittamista, sillä monet lukion tänä syksynä aloittaneet ovat olleet etäopetuksessa suuren osan peruskoulun viimeisestä vuodesta.

Valiokunta korostaa myös opiskelijahuollon palveluiden vahvistamista sekä tukitoimien ja mm. kouluterveydenhuollon ja etenkin matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden riittävyttä.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 240 403 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen lukio- koulutukseen, lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen

2) enintään 1 775 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisesti lukiokoulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin, tieto- ja viestintätekniiikan opetusikäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa sekä lukioiden kansainvälisen toiminnan valtionavustuksiin.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 17 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 17 000 000 euroa avustusten maksamiseen lukiokoulutuksen järjestäjille oppimisen puutteiden korjaamiseksi ja opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronavirusepidemian johdosta tarvittavista tukitoimista osaamisvajeiden paikkaamiseksi ja opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

2022 II lisätalousarvio	17 000 000
2022 talousarvio	240 403 000
2021 tilinpäätös	200 515 386

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 17 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 17 000 000 euroa avustusten maksamiseen lukiokoulutuksen järjestäjille oppimisen puutteiden korjaamiseksi ja opiskelijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Valtuus

Suomen Akatemian momenteilta 29.40.51 ja 29.40.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin, tutkimusrahoituksen ohjelmisto- ja laitehankintoihin, arviointeihin sekä Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2022 hyväksyä sitoumuksia 390 500 000 euron arvosta. Valtuudesta enintään 20 000 000 euroa on tarkoitettu tutkimusinfrastruktuurien vahvistamiseen, enintään 10 000 000 euroa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-ohjelman (ICT) to-

teuttamiseen ja 50 000 000 euroa yliopistojen profiloitumisen vahvistamiseen. Lisäksi mikäli vuoden 2021 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta hyväksyä sitoumuksia vuonna 2022.

Valtuudesta on varattu 25 250 000 euroa paikallisista infrastruktuureista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen (RRF pilari3) ja 15 250 000 euroa vihreää siirtymää tukevasta Avainalojen vauhdittaminen ja osaamisen vahvistaminen -kokonaisuudesta (RRF pilari3/TKI-rahoitus) aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Tieteellisten seurain valtuuskunnalle voidaan edelleen luovuttaa tilat vastikkeetta.

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

— Suomen tieteen kansainvälinen taso sekä tieto- ja osaamis pohja vahvistuvat edistään kestävästä talouskasvusta ja uusien työpaikkojen syntymistä.

— Korkeasti koulutetun osaavan työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan mahdollistaen yhteiskunnan, kulttuurin ja työelämän uudistuminen.

Suomen tieteen kansainvälinen taso sekä tieto- ja osaamis pohja vahvistuvat

Ammattikorkeakoulut, yliopistot, Suomen Akatemia, Kansallisarkisto, Kotimaisten kielten keskus ja Varastokirjasto luovat edellytyksiä sivistyksen, kestävästä kasvun ja hyvinvoinnin sekä Suomen kilpailukykyä vahvistamiselle. Toiminta on korkealaatuista, kansainvälistä, vaikuttavaa, eettistä ja tukee yhdenvertaisen ja kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan kehitystä.

Toiminnalliset tavoitteet

— Tiedepoliittisin instrumentein ja korkeakoulujen toimenpitein edistetään vahvojen ja verkottuneiden tutkimus- ja osaamiskeskittymien muodostumista, kansainvälistymistä ja kytkeytymistä globaaleihin edelläkävijäverkostoihin.

— Tutkimusrahoituksella vahvistetaan huippututkimuksen edellytyksiä ja kansallisia tutkimusinfrastruktuureja sekä eri toimijoita ja aloja yhdistävää tutkimus- ja innovaatiotoimintaa.

— Korkeakoulut tukevat nousevia tutkimusaloja ja luovat kilpailukykyiset edellytykset kansainväliseen kärkeen tähtäävälle tutkimukselle.

— Tutkimusaineistojen, tutkimustulosten ja osaamisen laajaa hyödyntämistä ja avoimuutta julkisessa päätöksenteossa ja elinkeinoelämän kehittämisessä edistetään, mukaan lukien kaupallistaminen ja osaamisen vienti.

— Tutkimustoiminnan ja tietoyhteiskunnan kehittäminen turvataan korkeatasoisilla tukipalveluilla digitalisaatiota hyödyntäen.

— Avointa tiedettä ja innovaatiotoimintaa edistetään hallinnonalojen välisenä yhteistyönä sekä yhdessä tiedeyhteisön kanssa.

— Tutkitun tiedon media- ja kansalaisnäkyvyyttä sekä tiedekasvatusta edistetään.

Korkeasti koulutetun osaavan työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan

Ammattikorkeakoulut ja yliopistot kehittävät toimintaansa omaehtoisesti siten, että ne ovat tasa-arvoisia, esteettömiä, monikulttuurisia ja vetovoimaisia työ- ja oppimisympäristöjä. Korkeakouluja johdetaan hyvin, työhyvinvointiin panostetaan ja osaamisen kehittämisestä huolehditaan systemaattisesti. Korkeakoulut edistävät näitä tavoitteita myös laajemmin yhteiskunnassa. Korkeakoulut tekevät valtakunnallisesti yhteistyötä avointen, saavutettavien ja joustavien opiskelumahdollisuuksien rakentamiseksi. Korkeakoulut toimivat opiskelijakeskeisesti ja tukevat jatkuvaa oppimista elämän eri tilanteissa siten, että työurat pitenevät ja jatkuva osaamisen kehittäminen mahdollistuu.

Toiminnalliset tavoitteet

- Korkeakoulutetun työvoiman määrää kasvatetaan korkeakoulutuksen tarjontaa lisäämällä, läpäisyä parantamalla ja joustavia opiskelumahdollisuuksia kehittämällä.
- Korkeakoulut ennakoivat työvoima- ja koulutustarpeita yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.
- Korkeakoulut jatkavat alakohtaista ja alojen välistä toiminnallista ja rakenteellista kehittämistä osaamisen kokoa- miseksi ja epätarkoituksenmukaisten päällekkäisyyksien purkamiseksi.
- Korkeakoulut profiloituvat vahvuusalueilleen, selkeyttävät ja tiivistävät yhteistyötä ja työnjakoa niin keskenään kuin tutkimuslaitosten kanssa.
- Korkeakoulut nostavat koulutuksen laatua uudistamalla koulutussisältöjä, opetusmenetelmiä, oppimisympäristöjä ja opettajien pedagogista osaamista.
- Korkeakoulut lisäävät jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia, monipuolistavat opiskelijoiden ohjausta ja lisäävät yhteistyötä työelämän kanssa.
- Korkeakoulujen toiminnassa korostuu kansainvälisyys ja yrittäjämäinen toimintatapa sekä yhteiskunta- ja globaali vastuu.

Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opiskelijamäärä

	2018	2019	2020	2021 arvio	2022 arvio
Ammattikorkeakoulujen perustutkinnot					
— aloittaneet	33 255	34 212	39 222	38 000	38 450
— tutkinnot	24 504	24 315	24 369	25 000	25 500
— opiskelijamäärä	127 032	126 279	131 154	130 500	130 000
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot					
— aloittaneet	5 268	5 376	6 687	7 000	7 000
— tutkinnot	3 117	3 330	3 870	3 900	4 100
— opiskelijamäärä	13 410	14 208	15 930	16 200	16 200
Yliopiston perustutkinnot¹⁾					
— uudet opiskelijat	21 759	22 074	24 990	24 900	25 050
— suoritettut alemmat korkeakoulututkinnot	13 461	13 419	15 093	15 000	15 200
— suoritettut ylemmät korkeakoulututkinnot	15 162	16 128	18 513	17 000	17 200
— opiskelijamäärä	134 085	134 364	136 911	138 000	138 100
Yliopiston tohtorintutkinnot	1 782	1 716	1 839	1 800	1 830

¹⁾ Sisältää alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijat ja tutkinnot.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menojen osuus bruttokansantuotteesta (%)

	2016	2017	2018	2019	2020 arvio	2021 arvio	2022 arvio
T&K-menojen BKT-osuus (%)	2,72	2,73	2,76	2,79	2,94	.	.

Tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

Vuosi	Myöntämisvaltuus TA:n mukaisesti									
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028		
2014	280,0	2,1								
2015	318,8	5,8	0,7	0,1						
2016	338,4	7,5	3,3	0,2						
2017	348,3	55,2	19,1	3,5	0,1					
2018	343,3	88,3	58,1	14,9	3,3	0,1				
2019	368,4	101,3	99,8	68,7	21,0	4,8				
2020	438,1 ¹⁾	114,8	106,8	85,3	61,1	19,7	5,0			
2021	406,3 ²⁾	19,1	87,0	108,4	100,1	68,2	20,5	2,9		
2022	390,5	0,0	27,9	80,4	107,8	101,9	54,1	16,5	2,0	
Yhteensä	394,0	402,5	361,4	293,4	194,5	79,7	19,4	2,0		

¹⁾ Luku sisältää vuoden 2020 talousarvion valtuuden 347,084 milj. euroa sekä kolmannen lisätalousarvion valtuuden 10 milj. euroa ja neljännen lisätalousarvion valtuuden 81 milj. euroa.

²⁾ Luku sisältää yhteensä 45 milj. euroa vuoden 2021 kolmannen lisätalousarvion valtuutta (RRF pilari 3).

Myöntämisvaltuuden muutoksessa on otettu lisäyksenä huomioon määräaikainen rahapelitoiminnan tuottojen kompensatio vuosina 2022—2023 sekä yhteensä 40,5 milj. euroa elpymis- ja palautumissuunnitelman (RRF pilari3) valtuutta.

Vuodesta 2021 lähtien määrärahojen vuosittaista prosenttijakoa on muutettu vastaamaan paremmin tutkimushankkeiden toteutuneita kuluja.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Korkeakouluopetukseen ja tutkimukseen osoitetaan ensi vuonna yhteensä 3,5 mrd. euron rahoitus, joka on noin 93 milj. euroa kuluva vuotta enemmän. Rahoitustasoa nostavat lähinnä korkeakoulujen indeksikorotus (67 milj. euroa) sekä EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen 33,7 milj. euron rahoitus. Lisäksi elpymisvälineestä osoitetaan tutkimusvaltuuden korotukseen 40,5 milj. euroa.

TKI-toiminta. Suomen Akatemian myöntövaltuus vastaa ensi vuonna kuluvan vuoden tasoa, kun huomioon otetaan em. 40,5 milj. euron kertaluonteinen RRF-rahoitus. Rahoituksen epävarmuus lisääntyy kuitenkin vuodesta 2023 eteenpäin, jolloin Suomen Akatemian valtuudet pienenevät. Kun valtuudet ovat vuonna 2022 yhteensä (varsinainen valtuus, kertaluonteiset lisäykset, strategisen tutkimuksen neuvoston valtuus) noin 446 milj. euroa, valtuus vähenee 307 milj. euroon vuonna 2023 ja edelleen 287 milj. euroon vuonna 2024.

Valiokunta korostaa tutkimusrahoituksen pitkäjänteisyyttä ja katsoo, että jo pelkkä uhka tutkimusrahoituksen leikkauksesta vähentää Suomen houkuttelevuutta tutkijoiden ja yritysten näkökulmasta. Suomen kilpailukyky ja hyvinvointi rakentuvat osaamiselle, tutkimukselle ja innovaatioille ja niiden kautta syntyvälle tuottavuuden kasvulle. Suomi tarvitsee laadukasta tutkimusta, joka luo yhteiskunnan tarvitsemää osaamis pohjaa ja myös työmarkkinoiden kaipaamaa osaavaa työvoimaa. On siksi erittäin tärkeää, että TKI-toimintaa vahvistetaan ja korkea-asteen koulutuksen saaneiden osuutta työvoimasta lisätään.

Valiokunta nostaa esille myös ammattikorkeakoulujen TKI-rahoituksen tärkeyden, sillä ammattikorkeakouluja ja niiden osaamista voitaisiin hyödyntää aiempaa enemmän erityisesti pienten ja keski suurten yritysten kumppaneina. Myös rahoitusinstrumenttien tulee edistää tämän potentiaalın hyödyntämistä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että kansallisen tutkimuksen, kehittämisen ja innovaatioiden tiekartassa asetetusta tavoitteesta pidetään kiinni ja TKI-menojen bkt-osuus nousee 4 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Tavoite on kunnianhimoinen, sillä TKI-osuuden bkt-osuus oli 2,79 prosenttia vuonna 2019 ja 2,94 prosenttia (arvio) vuonna 2020. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on arvioitu, että tavoitteen saavuttaminen edellyttäisi julkisten TKI-menojen lisäämistä vuosittain noin 200 milj. eurolla. Vaikka yksityinen sektori vastaa valtaosasta (noin 70 %) TKI-rahoitusta, julkista panostusta tarvitaan luomaan edellytyksiä ja kannustimia yksityisen sektorin TKI-investoinneille. Julkisen TKI-rahoituksen pitkäjänteisyys tuo myös ennakoitavuutta ja ohjaa näin yksityisiä investointeja.

Rahoituksen pitkäjänteisyyden parantamiseksi on tärkeää, että parlamentaarinen TKI-ryhmä selvittää parhaillaan yli vaalikausien ulottuvaa mallia, jolla TKI-panostukset saadaan nostettua 4 prosenttiin. Valiokunta painottaa, että jo kevään 2022 kehysriihessä on linjattava, miten TKI-rahoitusta vahvistetaan pitkäjänteisesti asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Korkeakoulut, aloituspaikat. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa korkeakoulusektorin rahoitustilannetta on pidetty ensi vuoden osalta tyydyttävänä, kun perusrahoituksen lisäksi otetaan huomioon mm. RRF-rahoitus, alv-kompensaatiot, rakennerahastot sekä yliopistojen pääomittaminen. On myös myönteistä, että korkeakoulujen aloituspaikkoja on jo lisätty merkittävästi, sillä opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt runsaan 10 200 aloituspaikan kertaluonteisesti lisäämisestä korkeakouluihin vuosina 2020–2022. Lisäksi vuoden 2022 talousarvioon sisältyy 15 milj. euron Suomen kestävän kasvun ohjelmaan sisältyvä rahoitus, joka antaa mahdollisuuden vähintään 600 aloituspaikan lisäämiseen ammattikorkeakouluihin ja yliopistoihin.

Valiokunta korostaa koulutuksen perusrahoituksen ennustettavuutta ja pitkäjänteisyyttä, sillä rahoituksen jatkuva epävarmuus ja määräaikaisuus heikentävät tutkimusta, opetusta sekä henkilöstön jaksamista ja sitoutumista. Koulutuksen laadun varmistamiseksi on myös tärkeä seurata aloituspaikkojen lisäämiseen osoitetun rahoituksen riittävyyttä ja varautua tarvittaessa korottamaan korkeakoulujen resursseja.

Osaavan työvoiman tarjonnan lisäämiseksi on tärkeää, että hallituksen asettaman tavoitteen mukaan korkeakoulutettujen määrää nostetaan siten, että vuonna 2030 nuorista aikuisista suorittaa korkeakoulututkinnon 50 prosenttia. Lisäksi tavoitteena on, että uusien ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä kolminkertaistuu vuoteen 2030 mennessä. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää korkeakoulujen aloituspaikkojen merkittävää lisäämistä sekä pitkäjänteistä suunnitelmaa korkeakoulujen resurssien lisäämiseksi.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että korkeakoulutuksen alueellinen riittävyys varmistetaan, mihin on kiinnitetty huomiota myös hallitusohjelmassa. Erityisesti Uudellamaalla olisi tarvetta suuremmalle paikkamäärälle, sillä saadun selvityksen mukaan Uudeltamaalta muutetaan enemmän pois muualle opiskelemaan kuin muista yliopistomaakunnista.

Valiokunta pitää myös välttämättömänä, että käytettävissä on ajantasainen ja kattava tieto eri alojen ja alueiden koulutustarpeista ja työvoiman kohtaantoon liittyvistä pullonkauloista, millä edistetään koulutustarjonnan järjestämistä ja osaavan työvoiman saantia maan eri osissa.

Valiokunta kiinnittää huomiota *varhaiskasvatuksen opettajien* koulutuksen riittävyyteen. Saadun selvityksen mukaan koulutusmääriä on jo nostettu, kun vuonna 2018 käynnistyi nelivuotinen 1 000 koulutuspaikan lisäys kaikissa varhaiskasvatuksen opettajankoulutusta antavissa yliopistoissa. Aloituspaiikkojen määrä on kasvanut selvästi, sillä vuonna 2017 aloituspaikkoja oli 658 ja vuosina 2020 ja 2021 niitä oli jo 958. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin arvioitu, että tämä ei vielä turvaa pätevien opettajien riittävyyttä. Opettajien lisätarve on jo tällä hetkellä mittava ja maanlaajuinen. Erityisen kriittinen tilanne on pääkaupunkiseudulla ja myös ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa.

Valiokunta korostaa, että koulutusmäärien on oltava tasolla, jolla varmistetaan varhaiskasvatuslain (540/2018) mukainen päiväkotien henkilöstörakenne vuoteen 2030 mennessä, jolloin päiväkodin henkilöstörakennetta ja myös päiväkodin johtajan kelpoisuutta koskevat lain 31 ja 37 § tulevat voimaan. On myös tärkeää, että koulutuksen määrälliseen mitoitukseen tarvittavaa tietopohjaa on kehitetty, mikä antaa aiempaa paremmat mahdollisuudet koulutustar-

peen arviointiin. Samalla on tärkeä huolehtia alan vetovoimasta, sillä kiinnostus varhaiskasvatuksen opettajankoulutukseen on viime vuosina vähentynyt.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Valtuus

Suomen Akatemian momenteilta 29.40.51 ja 29.40.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin, tutkimusrahoituksen ohjelmisto- ja laitehankintoihin, arviointeihin sekä Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2022 hyväksyä sitoumuksia 390 500 000 euron arvosta. Valtuudesta enintään 20 000 000 euroa on tarkoitettu tutkimusinfrastruktuurien vahvistamiseen, enintään 10 000 000 euroa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-ohjelman (ICT) toteuttamiseen ja 50 000 000 euroa yliopistojen profiloitumisen vahvistamiseen. Lisäksi mikäli vuoden 2021 myöntämismisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta hyväksyä sitoumuksia vuonna 2022.

Valtuudesta on varattu 25 250 000 euroa paikallisista infrastruktuureista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen (RRF pilari3) ja 15 250 000 euroa vihreää siirtymää tukevasta Avainalojen vauhdittaminen ja osaamisen vahvistaminen -kokonaisuudesta (RRF pilari3/TKI-rahoitus) aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Tieteellisten seurain valtuuskunnalle voidaan edelleen luovuttaa tilat vastikkeetta.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Valtuus

Luvun perusteluja muutetaan siten, että Suomen Akatemian momenteilta 29.40.51 ja 29.40.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin, tutkimusrahoituksen ohjelmisto- ja laitehankintoihin, arviointeihin sekä Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2022 hyväksyä sitoumuksia 391 000 000 euron arvosta.

Selvitysosa: Valtuuden 500 000 euron lisäys aiheutuu suomalaisille tutkimusorganisaatioille osoitettavasta erityisrahoituksesta ukrainalaisten tutkijoiden kutsumiseksi Suomeen.

Valtuuden lisäyksestä arvioidaan aiheutuvan valtiolle menoja 250 000 euroa vuonna 2022 ja 250 000 euroa vuonna 2023.

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Valtuus

Luvun perusteluja muutetaan siten, että Suomen Akatemian momenteilta 29.40.51 ja 29.40.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin, tutkimusrahoituksen ohjelmisto- ja laitehankintoihin, arviointeihin sekä Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2022 hyväksyä sitoumuksia 391 000 000 euron arvosta.

01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 975 000 euroa.

Selvitysosa: Suomen Akatemia on tieteellisen tutkimuksen keskeinen rahoittaja Suomessa ja aktiivinen toimija kansallisessa ja kansainvälisessä tiede- ja innovaatiopolitiikassa. Akatemia kohottaa vertaisarvioidulla kilpailulla tutkimusrahoituksellaan ja tiedepoliittisella toiminnallaan tutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta sekä tukee vahvasti tie-

teen uudistumista. Suomen Akatemian yhteydessä toimii strategisen tutkimuksen neuvosto, jonka hallinnolliset palvelut tuottaa Akatemian hallintovirasto.

Toiminnallinen tuloksellisuus

— Akatemia tuottaa ministeriöille, korkeakouluille, tutkimuslaitoksille ja muille tahoille tiedepoliittisen päätöksenteon käyttöön laadukasta ja monipuolista tietoon perustuvaa materiaalia ja analyyskejä Suomessa tehtävästä tutkimuksesta ja suomalaisista tutkimusorganisaatioista.

— Tutkimusrahoituksen hakijat saavat ajanmukaisen tiedon Akatemian rahoitusperiaatteista ja -mahdollisuuksista sekä päätöksenteosta.

— Akatemia edistää tutkimusaineistojen ja -menetelmien sekä tutkimustulosten saatavuutta avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti.

— Akatemia toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Henkisten voimavarojen hallinta

— Suomen Akatemia kehittää ja johtaa työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi, asiantuntijuus, vahva osaaminen ja sen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen sekä valtion työnantajakuvan uudistaminen.

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Akatemian yhteistyökyky (sidosryhmäkysely, max 4)	-	3,06	-	3,10
Avoimesti saatavina olevien vertaisarvioitujen julkaisujen osuus Akatemian hankkeissa (%)	51	56	85	90
Naisten osuus (%) arvioinnin asiantuntijoista	34	36	40	45
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Rahoitustoiminta, käsitellyt hakemukset (lkm)	4 509	4 814	4 200	4 200
Rahoitustoiminnan kustannusten osuus myönnetystä rahoituksesta (%)	2,3	2,2	< 3,5	< 3,5
Akatemiahankkeiden käsittelykustannus (euroa/hakemus)	1 579	1 622	1 450	1 450
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,67	3,67	>= 3,65	>= 3,65
Henkilötyövuodet	135,2	140,8	138	146—150

Suomen Akatemian tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momenttien 29.40.51, 29.40.53, 29.40.54 ja 29.40.66 määrärahoja.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Suomen Akatemian suoritteista perittävistä maksuista (1410/2015).

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	12 459	12 322	12 375
Bruttotulot	564	350	400
Nettomenot	11 895	11 972	11 975
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 189		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 134		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö	-56
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	-2
Palkkausten tarkistukset	62
Tasomuutos	-1
Yhteensä	3

2022 talousarvio	11 975 000
2021 III lisätalousarvio	-2 000
2021 talousarvio	11 972 000
2020 tilinpäätös	10 840 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 975 000 euroa.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 111 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2022 II lisätalousarvio	111 000
2022 talousarvio	11 975 000
2021 tilinpäätös	11 970 000
2020 tilinpäätös	10 840 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 111 000 euroa.

02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 548 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Kansallisarkiston kansainvälisen yhteistyön edellyttämien järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen
- 2) EU:n hyväksymien hankkeiden menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kansallisarkisto on asiantuntija- ja palveluorganisaatio sekä humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen infrastruktuuri, jonka toiminnan tavoitteena on, että yhteiskunnan ja yksilön kannalta merkittävä arkistoina säily suppeassa ja käyttökelpoisessa muodossa ja on tehokkaasti käytettävissä asiakaslähtöisesti. Kansallisarkiston tehtävänä on varmistaa kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien asiakirjojen säilyminen ja niiden käytettävyys, tukea tutkimusta ja tiedon avoimuutta, sekä kehittää arkistointia digitaalisuutta edistämällä.

Toiminnallinen tuloksellisuus

- Kansallisarkisto tehostaa toimintaansa digitaalisilla toimintatavoilla.
- Kansallisarkisto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Henkisten voimavarojen hallinta

- Kansallisarkisto kehittää ja johtaa työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi, asiantuntijuus, vahva osaaminen ja sen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen sekä valtion työnantajakuvan uudistaminen.

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Arkistoina kokonaismäärä (hyllykilometriä)	220,3	222,0	231,9	227,5
Digitoidun aineiston kokonaismäärä (milj. tiedostoa/v)	80	94	151	154
Digitaalisen aineiston verkkokäyttö (milj. käyntikertaa/v)	1,7	1,9	2,0	2,2
Sähköisen asioinnin osuus tietopyynnöistä (%)	70	72	75	75
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Käsitellyt tietopyynnöt (kpl)	26 034	27 599	26 000	26 000
Verkkopalveluiden asiakastyytyväisyys (min 1 — max 5)	3,6	3,7	3,5	3,5
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,3	3,5	>= 3,7	>= 3,7
Henkilötyövuodet	207	205	222	225

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	20 353	20 603	20 748
Bruttotulot	1 775	670	1 200
Nettomenot	18 577	19 933	19 548

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 773		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 804		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö			-55
Omakustannuseriaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa			2
Palkkausten tarkistukset			68
Tasomuutos			-400
Yhteensä			-385

2022 talousarvio	19 548 000
2021 III lisätalousarvio	2 000
2021 talousarvio	19 933 000
2020 tilinpäätös	19 608 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 548 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Kansallisarkiston kansainvälisen yhteistyön edellyttämien järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen
- 2) EU:n hyväksymien hankkeiden menojen maksamiseen.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 120 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2022 II lisätalousarvio	120 000
2022 talousarvio	19 548 000
2021 tilinpäätös	19 935 000
2020 tilinpäätös	19 608 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 120 000 euroa.

IV lisätalousarvioesitys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu digitaalisista ja fyysisistä turvallisuusinvestoinneista.

2022 IV lisätalousarvio	500 000
2022 II lisätalousarvio	120 000
2022 talousarvio	19 548 000
2021 tilinpäätös	19 935 000
2020 tilinpäätös	19 608 000

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 447 000 euroa.

Selvitysosa: Kotimaisten kielten keskus on asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka toiminnan tavoitteena on lisätä tietoa kotimaisista kielistä ja niiden merkityksestä kulttuurissa ja yhteiskunnassa. Toiminnallaan se luo osaltaan edellytyksiä tasa-arvolle Suomessa. Keskus tuottaa palveluja ja julkaisuja, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielten käyttöä ja kehittymistä. Keskus tarjoaa palveluitaan ja aineistoaan avoimesti verkossa edistäen tiedon avoimuutta ja digitalisaatiota. Keskus luo edellytyksiä maahanmuuttajien kotouttamiselle. Keskus toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti.

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
Julkaisut (painotettu kappalemäärä)	4 521	3 493 ¹⁾	3 000	4 500
Kielineuvonta (vastauksia), kpl	8 881	7 673	6 500	6 500
Verkkopalvelun kävijämäärä	4 462 421	6 014 431	3 400 000	4 400 000
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,6	3,6	3,4	3,4
Henkilötyövuodet	75,9	73,6	77	71

¹⁾ Laskentatapa muuttunut vuodesta 2020 lähtien.

Kotimaisten kielten keskuksen tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momentin 29.40.53 määrärahoja.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	1 588	4 881	4 897
Bruttotulot	514	450	450
Nettomenot	1 074	4 431	4 447

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	461		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	483		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö			-7
Palkkausten tarkistukset			23
Yhteensä			16

2022 talousarvio			4 447 000
2021 talousarvio			4 431 000
2020 tilinpäätös			1 096 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Kotimaisten kielten keskuksen määrärahat ovat vähentyneet vuosien 2010—2020 aikana noin 2,5 milj. euroa, ja myös henkilöstöä on jouduttu vähentämään tuntuvasti, mikä on liittynyt osin yliopistoille siirtyneisiin tutkimustehtäviin ja henkilöstöön. Kotimaisten kielten keskuksen osaamiselle ja työlle on kuitenkin yhä enemmän kysyntää mm. yhteiskunnan monikielistymisen vuoksi. Se on myös ainoa kieleen keskittyvä valtion laitos Suomessa ja mm. virka-kielen kehittämisen ja nimistönhuollon osaamisen keskus.

Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 547 000 euroa.

II lisätalousarviesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 42 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2022 II lisätalousarvio			42 000
2022 talousarvio			4 547 000
2021 tilinpäätös			4 431 000
2020 tilinpäätös			1 096 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 42 000 euroa.

04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Talousarviesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 679 000 euroa.

Valtuus

Varastokirjasto saa tehdä toimitilansa uuden vuokrasopimuksen siten, että siitä aiheutuva menojen lisäys on vuodesta 2023 alkaen vuositasolla enintään 500 000 euroa ja menojen lisäys vuositasolla vuodesta 2024 alkaen on enintään 1 500 000 euroa.

Selvitysosa: Varastokirjasto vähentää toiminnallaan yleisten ja tieteellisten kirjastojen kokoelmatarvetta ja varmistaa, että kokoelmaan luetteloitu aineisto säilyy tiedon tarvitsijoiden käytössä. Varastokirjaston toiminta tukee avoimen tieteen edistämistä ja osaamisen kehittämistä yhteiskunnassa osana tutkimuksen ja kansalaisten tiedon saannin infrastruktuuria. Varastokirjasto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti.

Valtuudella varaudutaan Varastokirjaston nykyisten Kuopiossa sijaitsevien tilojen perusparantamiseen ja laajentamiseen.

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
Vastaanotetun aineiston määrä (hm/v)	3 205	1 655	3 500	2 000
Luetteloidut tietueet (nimekkeitä)	53 464	59 727	65 000	50 000
Tilausten määrä (kpl/v)	76 080	62 750	92 000	85 000
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,9	3,9	>= 4	>= 4
Henkilötyövuodet	17,9	17,5	18	18

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	1 632	1 682	1 682
Bruttotulot	-	3	3
Nettomenot	1 632	1 679	1 679
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	88		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö	-9
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	3
Palkkausten tarkistukset	6
Yhteensä	0

2022 talousarvio	1 679 000
2021 III lisätalousarvio	3 000
2021 talousarvio	1 679 000
2020 tilinpäätös	1 714 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 679 000 euroa.

Valtuus

Varastokirjasto saa tehdä toimitilansa uuden vuokrasopimuksen siten, että siitä aiheutuva menojen lisäys on vuodesta 2023 alkaen vuositasolla enintään 500 000 euroa ja menojen lisäys vuositasolla vuodesta 2024 alkaen on enintään 1 500 000 euroa.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 9 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2022 II lisätalousarvio	9 000
2022 talousarvio	1 679 000
2021 tilinpäätös	1 682 000
2020 tilinpäätös	1 714 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 9 000 euroa.

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 29 094 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ammattikorkeakouluja, yliopistoja ja tiedelaitoksia koskevan tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tieteen yhteisten tietoteknisten palvelujen ja tietoverkon rahoittamiseen, korkeakoulujen ja tieteen toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen
- 3) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 4) enintään 186 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin
- 5) enintään 200 000 euroa julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun toteuttamiskustannuksiin.

Määrärahasta on varattu 7 000 000 euroa jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman (RRF pilari3) investointikokonaisuudesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen ja 725 000 euroa maailmanluokan automaatiota hyödyntävä digitaalinen infrastruktuuri osajien maahanmuuton tueksi (RRF pilari3) -investointikokonaisuudesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoimilla tuetaan korkeakoulu- ja tiedepoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Tavoitteena on korkeakoulujen ja tieteen yhteisillä tai yhtenäisillä tietoteknisillä palveluilla kohottaa tukitoimintojen palvelutasoa, alentaa kustannuksia ja edistää sähköistä asiointia. Elpymis- ja palautumissuun-

nitelman toimenpiteillä (RRF pilari3) toteutetaan järjestelmä-, palvelu- ja prosessi uudistuksia, jotka edistävät korkeakoulutuksen digitalisaatiota ja joustavaa oppimista. Lisäksi toteutetaan kansainvälisten opiskelijoiden maahantuloprosessin sähköistämiseen, tiedonvaihtoon ja viestintään liittyviä uudistuksia, jotka edistävät koulutusperusteisten lupa-prosessien nopeutumista. Samalla uudistukset tukevat työllisyystason ja pitkän aikavälin osaamistason nostoa sekä Suomen kestävä kasvun ohjelman digitalisaatiotavoitetta.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminta	2 169 000
Korkeakoulujen ja tieteen yhteiset tietotekniset palvelut ja tietoverkko	19 000 000
Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma (RRF pilari3)	7 000 000
Digitaalinen infrastruktuuri osaajien maahanmuuton tueksi (RRF pilari3)	725 000
Julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun toteuttamiskustannuksiin, SAPA (enintään)	200 000
Yhteensä	29 094 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 91 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi yhdeksän prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Datalähtöisen tutkimuksen kehittämisohjelma	-3 000
Digitaalinen infrastruktuuri osaajien maahanmuuton tueksi (RRF pilari3)	725
Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma (RRF pilari3)	7 000
Kertamenojen poistuminen	-1 320
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentille 29.01.04)	-200
Sähköisen arkistoinnin palvelukokonaisuus (SAPA)	-100
Yhteensä	3 105

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	29 094 000
2021 III lisätalousarvio	5 800 000
2021 talousarvio	25 989 000
2020 tilinpäätös	37 119 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Luonnontieteellinen keskusmuseo. Hyväksyessään kuluva vuoden talousarvion eduskunta edellytti, että Luonnontieteellisen keskusmuseon rahoituspohjaa vahvistetaan siten, että museon toiminta saadaan kestäväälle pohjalle ja se pysyy huolehtimaan tehtävistään pitkäjänteisesti. Samalla eduskunta osoitti museolle 600 000 euron lisämäärärahan, minkä lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö on osoittanut 200 000 euron kertaluonteisen lisärahoituksen syksyllä 2021.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan museon rahoituspohja on edelleen kriittinen, mitä koronapandemiasta aiheutunut tilojen sulkeminen ja kävijärajoitukset ovat pahentaneet. Lisärahoituksen tarve ulottuu näillä näkymin aina vuoteen 2024 saakka. Toisaalta ministeriö on korostanut, että yliopistollisen koulutuksen ulkopuolisia kustannuksia on katettava enenevässä määrin täydentävällä rahoituksella.

Valiokunta lisää momentille 600 000 euroa Luonnontieteellisen keskusmuseon toimintaan.

Lasten ja nuorten yksinäisyyden vähentäminen. Momentin 29.10.20 kohdalla todettuun viitaten valiokunta lisää momentille 250 000 euroa, joka osoitetaan Turun yliopiston opettajankoulutuslaitokselle lasten ja nuorten yksinäisyyttä vähentävän, ns. School to Belong -ohjelman kehittämisen, pilotoinnin ja vaikuttavuustutkimuksen koordinointiin. Ohjelmalla pyritään vähentämään lasten ja nuorten yksinäisyyttä koko koulu yhteisön keinoin, ja se tukee myös Kansallisen lapsistrategian linjausta lasten yksinäisyyden ehkäisemiseksi tarvittavien toimien kehittämisestä. Kehittämistyö on tarkoitettu toteutettavaksi yhteistyössä mm. Opetushallituksen sekä käytännön toteutuksesta vastaavan HelsinkiMissiön kanssa.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 29 944 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ammattikorkeakouluja, yliopistoja ja tiedelaitoksia koskevan tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tieteen yhteisten tietoteknisten palvelujen ja tietoverkon rahoittamiseen, korkeakoulujen ja tieteen toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen
- 3) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 4) enintään 186 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin
- 5) enintään 200 000 euroa julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun toteuttamiskustannuksiin
- 6) enintään 600 000 euroa avustuksina Helsingin yliopistolle Luonnontieteellisen keskusmuseon toimintaan
- 7) enintään 250 000 euroa Turun yliopiston opettajankoulutuslaitokselle yksinäisyyttä vähentävän ohjelman kehittämisen, pilotoinnin ja vaikuttavuustutkimuksen koordinointiin.

Määrärahasta on varattu 7 000 000 euroa jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman (RRF pilari3) investointikokonaisuudesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen ja 725 000 euroa maailmanluokan automaatiota hyödyntävä digitaalinen infrastruktuuri osaajien maahanmuuton tueksi (RRF pilari3) -investointikokonaisuudesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 5 450 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 5 500 000 euroa korkeakoulujen vieraskielisen koulutuksen lisäämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 50 000 euroa siirtona momentille 29.01.02 kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötasotestaukseen ja lisäyksenä 5 500 000 euroa vieraskielisen koulutuksen lisäämisestä. Tavoitteena on opiskelumahdollisuuksien lisääminen Ukrainasta sotaa paenneille.

2022 II lisätalousarvio	5 450 000
2022 talousarvio	29 944 000
2021 tilinpäätös	31 789 000
2020 tilinpäätös	37 119 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 5 450 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 5 500 000 euroa korkeakoulujen vieraskielisen koulutuksen lisäämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 1 875 165 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistolain (558/2009) mukaisena rahoituksena:

- 1) 1 729 634 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään yliopistojen perusrahoitukseen
- 2) 136 054 000 euroa korvausta yliopistoille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimintavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin
- 3) enintään 4 477 000 euroa yliopistojen muuhun harkinnanvaraiseen rahoitukseen.

Määrärahasta on varattu 5 000 000 euroa yliopistolain (558/2009) mukaiseen yliopistojen harkinnanvaraiseen rahoitukseen korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisäämiseksi (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Yliopistojen valtionrahoitus määräytyy yliopistolain (558/2009) 49 §:n, yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (119/2019) perusteella.

Kohdan 2) korvausta tarkistetaan vuosittain viimeksi toteutuneen yliopistokohtaisen euromääräisen arvonlisäveroker Tymän perusteella.

Kohdan 3) määrärahaan sisältyy 200 000 euroa liikennetaloustieteen tutkimuksen ja osaamisen vahvistamiseen Aalto-yliopistossa ja 677 000 euroa yliopistojen harjoittelukouluille oppivelvollisuuden laajentamiseen.

Helsingin yliopiston yhteydessä toimii Kansalliskirjasto, jonka tehtävistä säädetään yliopistolaissa (558/2009) ja kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetussa laissa (1433/2007). Tavoitteena on vahvistaa Kansalliskirjaston roolia kirjastoalan kansallisena kehittäjänä ja koko kirjastoverkon peruspalvelujen tarjoajana.

Opettajankoulutusta järjestävissä yliopistoissa on opetusharjoittelua ja opettajankoulutuksen kehittämistä varten harjoittelukouluja, joiden tavoitteena on opettajankoulutusta palvelevan toiminnan korkea taso ja läheinen vuorovaikutus yliopiston muun toiminnan kanssa. Harjoittelukoulujen oppilasmäärä on noin 8 800, josta noin 2 300 on lukiolaisia.

Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteillä on tarkoitus kertaluonteisesti lisätä yliopistojen aloituspaikkoja vähintään 150. Samalla tuetaan työllisyystason ja pitkän aikavälin osaamistason nostoa (RRF pilari3).

Yliopistojen määrälliset tavoitteet

	2016 toteutuma	2018 toteutuma	2020 ¹⁾ toteutuma	2022 ²⁾ tavoite
Alemmat korkeakoulututkinnot	14 289	13 461	15 093	16 995
Ylemmät korkeakoulututkinnot	15 321	15 162	18 513	18 236
Tohtorin tutkinnot	1 887	1 782	1 839	1 906
Tieteelliset julkaisut (jufo 2 ja 3)/opetus- ja tutkimushenkilökunta ³⁾	0,53	0,56	0,61	0,61
Kansainvälisten yhteisjulkaisujen osuus tieteellistä julkaisuista (jufo 1—3)	0,43	0,50	0,53	0,54
Tavoiteajassa suoritettujen alemmien ⁴⁾ korkeakoulututkintojen osuus, %	25,3	35,5	36,6	38,0
Tavoiteajassa suoritettujen ylempien korkeakoulututkintojen osuus, %	27,8	28,7	29,5	31,0
Lukuvuodessa vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden osuus, %	41,8	43,2	44,0	46,0

1) Tutkintomäärissä toteutuma, muuten arvio.

2) Tutkintotavoitteissa vuoden 2022 arvo on keskimääräinen tavoite vuosille 2021—2024.

3) Julkaisufoorumi on tieteellisen julkaisutoiminnan laadunarviointia tukeva luokitusjärjestelmä. Kolmiportaisessa luokituksessa keskeiset ulkomaiset ja kotimaiset julkaisukanavat jaotellaan perustason (1) ja korkeimman tason (3) väliin.

4) Alemmissa ja ylemmissä korkeakoulututkinnoissa tavoiteaika tarkoittaa yliopistolain 40 §:ssä määriteltyä tavoiteaikaa.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Yliopistojen laskennallinen perusrahoitus	1 729 634 000
— Kansalliskirjasto	19 246 000
— Harjoittelukoulut	50 057 000
— Yliopistojen muu laskennallinen perusrahoitus	1 660 331 000
Arvonlisäverolain mukainen arvonlisäverojen osuus yliopistoille aiheutuneista kustannuksista	136 054 000
— Arvio vuoden 2022 ALV-kompensaatioksi	150 880 000
— Vuoden 2020 korvauksiin kohdennetun ALV -kompensaation ja toteutuman välisen eron mukainen tarkistus	-14 826 000
Yliopistolain (558/2009) mukainen yliopistojen harkinnanvarainen rahoitus korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisäämiseksi (RRF pilari 3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa	5 000 000
Yliopistolain (558/2009) mukainen yliopistojen muu harkinnanvarainen rahoitus (enintään)	4 477 000
Yhteensä	1 875 165 000

Kuntien rahoitusosuus harjoittelukouluissa annettavan lukiokoulutuksen kustannuksiin, 8 937 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.20.35 mitoituksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV -kompensaation tarkentuminen	-30 226
Kertaluonteiset lisäykset	-10 000
Korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen (RRF pilari3)	5 000

Oppivelvollisuuden laajentaminen harjoittelukouluissa	677
Vuoden 2020 yliopistoindeksin tarkistus	-28 848
Yliopistoindeksi (2,6 %)	44 659
Yhteensä	-18 738

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	1 875 165 000
2021 talousarvio	1 893 903 000
2020 tilinpäätös	1 941 209 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 1 875 165 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistolain (558/2009) mukaisena rahoituksena:

- 1) 1 729 634 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään yliopistojen perusrahoitukseen
- 2) 136 054 000 euroa korvausta yliopistoille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimintavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin
- 3) enintään 4 477 000 euroa yliopistojen muuhun harkinnanvaraiseen rahoitukseen.

Määrärahasta on varattu 5 000 000 euroa yliopistolain (558/2009) mukaiseen yliopistojen harkinnanvaraiseen rahoitukseen korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisäämiseksi (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

II lisätalousarviesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 1 250 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 5 727 000 euroa yliopistojen muuhun harkinnanvaraiseen rahoitukseen.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 000 000 euroa aiheutuu erityisesti ukrainalaisille pakolaisille tarjottavista tehostetuilta yliopistojen SIMHE -tuki- ja neuvontapalveluista ja 250 000 euroa Aalto-yliopiston osallistumisesta päätöksentekoa tukevan datahuoneen siirtymävaiheen järjestelyihin.

2022 II lisätalousarvio	1 250 000
2022 talousarvio	1 875 165 000
2021 tilinpäätös	1 893 903 000
2020 tilinpäätös	1 941 209 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 1 250 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 5 727 000 euroa yliopistojen muuhun harkinnanvaraiseen rahoitukseen.

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 371 142 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tutkimuksesta, tutkijanuran eri vaiheiden tehtävistä, tutkimusinfrastruktuurien, tutkimusedellytysten kehittämisestä, tutkimuksen hyödyntämisen edistämisestä, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kansainvälisten järjestöjen, mukaan lukien tutkimusinfrastruktuurien, rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen
- 4) Suomen Akatemian tutkimusrahoituksen ohjelmisto- ja laitehankintojen menoihin.

Kohdassa 1) tarkoitettu tutkimusrahoitus budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Määrärahasta on varattu

- 1) 4 000 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen (RRF pilari3)
- 2) 2 000 000 euroa kansallisiin tutkimusinfrastruktuureihin (RRF pilari3)
- 3) 5 000 000 euroa paikallisiin tutkimusinfrastruktuureihin (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteet liittyvät Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteeseen lisätä tutkimus- ja kehityspanostuksia (RRF pilari3). Toimenpiteet kohdistuvat kansallisiin ja paikallisiin tutkimusinfrastruktuureihin sekä avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen tutkimusinfrastruktuurien yhteiskäytön ja t&k-intensiivisyyden lisäämiseksi. Toimenpiteille määritellyt vihreän ja digitaalisen siirtymän tavoitteet varmistetaan rahoituksen kohdennuksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aikaisempien vuosien valtuuksien maksatusten muutokset	-14 555
Avainalojen vauhdittaminen ja osaamisen vahvistaminen (RRF pilari3)	4 000
Kansalliset tutkimusinfrastruktuurit (RRF pilari3)	2 000
Paikalliset tutkimusinfrastruktuurit (RRF pilari3)	5 000
Rahapelitoiminnan tuoton alenemisen kompensaaion muutos	-1 954
Vuoden 2022 valtuuksien maksatukset	22 907
Yhteensä	17 398

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

Määräraha on varattu

- 1) 4 000 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen (RRF pilari3)
- 2) 2 000 000 euroa kansallisiin tutkimusinfrastruktuureihin (RRF pilari3)
- 3) 5 000 000 euroa paikallisiin tutkimusinfrastruktuureihin (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, josta enintään 220 000 euroa voidaan käyttää rahoitushauista aiheutuviin toimeenpanokustannuksiin ja enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin.

II lisätalousarvioletys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 250 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu 500 000 euron myöntövaltuuden määräraha vaikutuksesta vuodelle 2022 kohdennettavaksi suomalaisille tutkimusorganisaatioille ukrainalaisten tutkijoiden kutsumiseksi Suomeen.

2022 II lisätalousarvio	250 000
2022 talousarvio	375 896 000
2021 tilinpäätös	307 774 286
2020 tilinpäätös	331 081 915

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 250 000 euroa.

53. *Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen* (arviomääräraha)

Talousarvioletys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 69 872 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen Akatemian tutkimusrahoituksesta aiheutuvien menojen maksamiseen Suomen Akatemiasta annetun lain (922/2009) mukaisesti
- 2) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimushankkeiden maksamiseen
- 3) Kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menoihin, jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin
- 4) Tiedekeskus Heureka toiminnasta ja muista tiedekasvatusta tukevista hankkeista aiheutuviin menoihin
- 5) yksityisen arkistotoiminnan valtionavustuksiin ja kehittämismenoihin yksityisten arkistojen valtionavustuksia koskevan lain (1006/2006) mukaisesti
- 6) Kotimaisten kielten keskuksen toiminnasta aiheutuviin menoihin kotimaisten kielten keskukselta annetun lain (1403/2011) mukaisesti
- 7) tiedepoliittisten tavoitteiden edistämiseen

8) tutkimuksen infrastruktuurihankkeiden rahoittamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti

9) tiedeyhteisöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin.

Kohdassa 1) tarkoitettu tutkimusrahoitus budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suomen Akatemian käytettäväksi tutkimushankkeiden rahoittamiseen ja tieteellisen tutkimuksen edistämiseen	31 389 000
Tiedepoliittisten tavoitteiden edistämiseen	38 483 000
Yhteensä	69 872 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Rahapelitoiminnan tuottoarvion muutos	-6 389
Yhteensä	-6 389

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	69 872 000
2021 talousarvio	76 261 000
2020 tilinpäätös	71 301 520

Täydentävä talousarvioesitys HE 216/2021 vp (18.11.2021)

Momentille myönnetään 71 501 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 1 629 000 euroa talousarvioesityksen 69 872 000 euroon nähden aiheutuu arpajaisveron alentamisen vaikutuksesta.

2022 talousarvio	71 501 000
2021 IV lisätalousarvio	-4 122 000
2021 talousarvio	76 261 000
2020 tilinpäätös	71 301 520

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Valiokunta pitää tärkeänä, että yksityisten valtionapuarkistojen toiminta turvataan ja niiden rahoitustaso säilyy vuoden 2021 tasolla myös vuonna 2022.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 71 501 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen Akatemian tutkimusrahoituksesta aiheutuvien menojen maksamiseen Suomen Akatemiasta annetun lain (922/2009) mukaisesti
- 2) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimushankkeiden maksamiseen
- 3) Kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menoihin, jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin
- 4) Tiedekeskus Heureka toiminnasta ja muista tiedekasvatusta tukevista hankkeista aiheutuviin menoihin
- 5) yksityisen arkistotoiminnan valtionavustuksiin ja kehittämismenoihin yksityisten arkistojen valtionavustuksia koskevan lain (1006/2006) mukaisesti
- 6) Kotimaisten kielten keskuksen toiminnasta aiheutuviin menoihin kotimaisten kielten keskuksesta annetun lain (1403/2011) mukaisesti
- 7) tiedepoliittisten tavoitteiden edistämiseen
- 8) tutkimuksen infrastruktuurihankkeiden rahoittamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 9) tiedeyhteisöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin.

Kohdassa 1) tarkoitettu tutkimusrahoitus budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

IV lisätalousarvioesitys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkausmenoihin.

Selvitysosa: Perustelujen täydennys aiheutuu tarpeesta maksaa Kotimaisten kielten keskuksen palkkausmenoja rahapelien voittovaroista.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2022 IV lisätalousarvio	—
2022 talousarvio	71 501 000
2021 tilinpäätös	71 997 924
2020 tilinpäätös	71 301 520

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkausmenoihin.

54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 55 631 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2022 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 55 631 000 euron arvosta.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää:

- 1) strategiseen tutkimukseen valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden mukaisesti
- 2) strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamien tutkimushankkeiden ja -ohjelmien, tutkimuksen infrastruktuureista, apurahoista ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien palkkausmenojen sekä muiden menojen ja avustusten maksamiseen myös ulkomaiselle organisaatiolle
- 3) arvioinneista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kansallisena vastinrahoituksena EU-hankkeiden ja muiden kansainvälisten tutkimusrahoittajien hankkeisiin, jos hankkeet ovat valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden sekä neuvoston ohjelmarakenteen mukaisia.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille lukuun ottamatta yrityksiä.

Selvitysosa: Strateginen tutkimus on pitkäjänteistä, ongelmakeskeistä ja tieteellisesti korkeatasoista yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä palvelevaa tutkimusta, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin. Rahoitusta kohdennetaan laaja-alaisesti erilaisten yhteiskunnan merkittävien ja suurien haasteiden tutkimukseen ja muun muassa tutkimukseen, joka palvelee elinkeinoelämän uudistamista ja kilpailukykyä, työelämän kehittämistä ja julkisen sektorin kehittämistä. Rahoitus mahdollistaa tutkimuksen suuntaamisen yhteiskunnan muuttuvien tietotarpeiden mukaisesti sekä tutkimuksen katvealueille. Tutkimushankkeita rahoitetaan yhteiskunnallisen merkityksen, vaikuttavuuden ja tutkimuksen laadun perusteella.

Strategisen tutkimuksen tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (1 000 euroa), arvio

Vuosi	Valtuus	2017—2020	2021	2022	2023	2024	2025
2017	55 631	49 726	5 905	-	-	-	-
2018	55 631	43 650	9 610	2 371	-	-	-
2019	55 631	19 247	20 500	15 884	-	-	-
2020	55 631	1 384	19 000	19 000	16 247	-	-
2021	55 631		616	18 200	20 500	16 315	-
2022	55 631			176	18 200	20 500	16 755
Yhteensä		114 007	55 631	55 631	54 947	36 815	16 755

Määrärahan käytöstä arvioidaan pääosa siirtomenoiksi ja kulutusmenojen osuus vähäiseksi.

2022 talousarvio	55 631 000
2021 talousarvio	55 631 000
2020 tilinpäätös	48 510 378

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 55 631 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2022 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 55 631 000 euron arvosta.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää:

- 1) strategiseen tutkimukseen valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden mukaisesti
- 2) strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamien tutkimushankkeiden ja -ohjelmien, tutkimuksen infrastruktuureista, apurahoista ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien palkkausmenojen sekä muiden menojen ja avustusten maksamiseen myös ulkomaiselle organisaatiolle
- 3) arvioinneista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kansallisena vastinrahoituksena EU-hankkeiden ja muiden kansainvälisten tutkimusrahoittajien hankkeisiin, jos hankkeet ovat valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden sekä neuvoston ohjelmarakenteen mukaisia.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätosperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille lukuun ottamatta yrityksiä.

55. *Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan* (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 919 696 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaisena rahoituksena:

- 1) 839 456 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen
- 2) 58 740 000 euroa korvaukseen ammattikorkeakouluille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä ammattikorkeakoulujen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja tilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin
- 3) enintään 11 150 000 euroa ammattikorkeakoulujen muuhun harkinnanvaraiseen rahoitukseen
- 4) 350 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään kompensatioon ammattikorkeakouluille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti.

Määrärahasta on varattu 10 000 000 euroa ammattikorkeakoululain mukaiseen ammattikorkeakoulujen harkinnanvaraiseen rahoitukseen korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisäämiseksi (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Ammattikorkeakoulujen valtionrahoitus määräytyy ammattikorkeakoululain (932/2014) 43 §:n, ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen (1129/2014) ja opetus- ja kulttuuriministeriön ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun asetuksen (117/2019) perusteella.

Kohdan 2) korvaus perustuu viimeksi toteutuneen vahvistetun tilinpäätöksen tietoihin.

Kohdan 4) kompensatio perustuu Metsähallituksen opetusmetsämallin mukaiseen vastikkeelliseen käyttöoikeussopimukseen Hämeen ammattikorkeakoulun kanssa. Sopimuksen mukaan puun myyntitulot tuloutetaan Metsähallitukselle ja ammattikorkeakoululle maksetaan kompensatio, joka otetaan lisäyksenä huomioon Metsähallituksen tuloutuksessa valtion talousarvioon.

Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteillä on tarkoitus kertaluonteisesti lisätä ammattikorkeakoulujen aloituspaikkoja vähintään 450. Samalla tuetaan työllisyystason ja pitkän aikavälin osaamistason nostoa (RRF pilari3).

Ammattikorkeakoulujen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja ja määrälliset tavoitteet

	2016 toteutuma	2018 toteutuma	2020 ¹⁾ toteutuma	2022 ²⁾ tavoite
Ammattikorkeakoulututkinnot	23 043	24 504	24 369	27 639
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot	2 517	3 117	3 870	4 717
Ammatillinen opettajankoulutus, valmistuneet	1 797	1 461	1 620	1 550
Julkaisut/opettajat ja t&k-henkilöstö	1,28	1,60	1,80	1,85
Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet viiden vuoden kuluttua aloittamisesta, % aloittaneista	59,2	60,8	61,0	62,0
Tavoiteajassa suoritettujen ammattikorkeakoulututkintojen osuus, % ³⁾	63,1	67,0	64,0	65,0

1) Tutkintotavoitteissa toteutuma, muuten arvio.

2) Tutkintotavoitteissa vuoden 2022 arvo on keskimääräinen tavoite vuosille 2021—2024.

3) Ammattikorkeakoulututkinnoissa tavoiteaika tarkoittaa ammattikorkeakoululain 30 §:ssä määriteltyä tavoiteaikaa.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Ammattikorkeakoulujen laskennallinen perusrahoitus	839 456 000
Arvonlisäverolain mukainen arvonlisäverojen osuus ammattikorkeakouluille aiheutuneista kustannuksista	58 740 000
Ammattikorkeakoululain mukainen ammattikorkeakoulujen harkinnanvarainen rahoitus korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisäämiseksi (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa	10 000 000
Ammattikorkeakoululain mukainen ammattikorkeakoulujen muu harkinnanvarainen rahoitus (enintään)	11 150 000
Kompensaatio ammattikorkeakouluille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti	350 000
Yhteensä	919 696 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV-kompensaation tarkentuminen	4 802
Ammattikorkeakouluindeksi (2,6 %)	21 911
Kertamenon poistuminen	-960
Korkeakoulujen aloituspaikkojen lisääminen Savonlinnassa	1 050
Korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen (RRF pilari3)	10 000
Vuoden 2020 ammattikorkeakouluindeksin tarkistus	-14 100
Yhteensä	22 703

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	919 696 000
2021 talousarvio	896 993 000
2020 tilinpäätös	949 472 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 919 696 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaisena rahoituksena:

- 1) 839 456 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen
- 2) 58 740 000 euroa korvaukseen ammattikorkeakouluille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä ammattikorkeakoulujen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja tilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin
- 3) enintään 11 150 000 euroa ammattikorkeakoulujen muuhun harkinnanvaraiseen rahoitukseen
- 4) 350 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään kompensatioon ammattikorkeakouluille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti.

Määrärahasta on varattu 10 000 000 euroa ammattikorkeakoululain mukaiseen ammattikorkeakoulujen harkinnanvaraiseen rahoitukseen korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisäämiseksi (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

II lisätalousarvioletys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 12 150 000 euroa ammattikorkeakoulujen muuhun harkinnanvaraiseen rahoitukseen.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu erityisesti ukrainalaisille pakolaisille tarjottavista ammattikorkeakoulujen tehostetuista SIMHE- tuki- ja neuvontapalveluista.

2022 II lisätalousarvio	1 000 000
2022 talousarvio	919 696 000
2021 tilinpäätös	896 993 000
2020 tilinpäätös	949 472 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 12 150 000 euroa ammattikorkeakoulujen muuhun harkinnanvaraiseen rahoitukseen.

IV lisätalousarvioletys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 12 650 000 euroa ammattikorkeakoulujen muuhun harkinnanvaraiseen rahoitukseen.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu EU/ETA-maiden ulkopuolella sosiaali- ja terveysalan koulutuksen suorittaneiden sairaanhoitajien ammatinharjoittamisoikeuteen liittyvän pätevytymiskoulutuksen kehittämisestä.

2022 IV lisätalousarvio	500 000
2022 II lisätalousarvio	1 000 000
2022 talousarvio	919 696 000
2021 tilinpäätös	896 993 000
2020 tilinpäätös	949 472 000

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 12 650 000 euroa ammattikorkeakoulujen muuhun harkinnanvaraiseen rahoitukseen.

66. *Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille* (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 21 974 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksuosuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukselle (CERN), Euroopan eteläiselle observatoriolle (ESO), Euroopan molekyylibiologian laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC), Euroopan Yliopistoinstituutille (EUI), eurooppalaiselle synkrotonisäteilykeskukselle (ESRF) ja Euroopan antiprotoni- ja ionitutkimuslaitokselle (FAIR) sekä vastaaville kansainvälisille tieteellisille järjestöille.

Selvitysosa: Jäsenmaksuosuudet määräytyvät pääsääntöisesti jäsenmaiden kansantuoteosuuksien perusteella järjestöjen tekemien päätösten mukaisesti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansainvälisten jäsenmaksujen kasvu	1 895
Yhteensä	1 895

2022 talousarvio	21 974 000
2021 talousarvio	20 079 000
2020 tilinpäätös	19 837 350

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 21 974 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksuosuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukselle (CERN), Euroopan eteläiselle observatoriolle (ESO), Euroopan molekyylibiologian laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC), Euroopan Yliopistoinstituutille (EUI), eurooppalaiselle synkrotonisäteilykeskukselle (ESRF) ja Euroopan antiprotoni- ja ionitutkimuslaitokselle (FAIR) sekä vastaaville kansainvälisille tieteellisille järjestöille.

89. Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (kiinteä määräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 67 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistojen pääomasijoitusten maksamiseen. Yliopistoja pääomitetaan 2,5-kertaisesti yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan nähden kuitenkin enintään 67 000 000 eurolla. Mikäli yliopistot eivät saa kerättyä valtion vastinrahaan oikeuttavia lahjoituksia yhteensä 26 800 000 euroa tai osa pääomasijoituksista jää kohdentamatta vastinrahan yliopistokohtaisen enimmäismäärän rajauksen perusteella, jaetaan jäljelle jäävä pääomittamiserä yliopistoille käyttäen vuoden 2020 yliopistojen laskennallisen rahoitusmallin tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteerien tuottamaa jakosuhdetta.

Selvitysosa: Suomen itsenäisyyden juhlarahaston lahjoitukseen perustuen valtio pääomittaa yliopistoja 67 milj. eurolla vuonna 2022. Valtion vastinrahakäsittelyssä huomioon otettava yksityisen pääoman kerääminen tapahtuu 15.6.2020—30.6.2022 välisenä aikana. Valtion vastinrahoitus kohdennetaan yliopistojen kesken suhteessa yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan kuitenkin siten, että yksittäisen yliopiston valtion vastinrahoituksen määrä ei voi ylittää 11 milj. euroa. Vastinrahan enimmäismäärän rajauksen seurauksena pääomittamiskerros ei muilla yliopistoilla voi olla yli 2,5. Valtion yliopistoille osoittamat pääomittamiserät kirjataan julkisoikeudellisten yliopistojen peruspääomaan ja säätiöyliopistojen pysyvästi säilytettävään säätiöpääomaan.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	67 000 000
2020 tilinpäätös	33 000 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 67 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistojen pääomasijoitusten maksamiseen. Yliopistoja pääomitetaan 2,5-kertaisesti yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan nähden kuitenkin enintään 67 000 000 eurolla. Mikäli yliopistot eivät saa kerättyä valtion vastinrahaan oikeuttavia lahjoituksia yhteensä 26 800 000 euroa tai osa pääomasijoituksista jää kohdentamatta vastinrahan yliopistokohtaisen enimmäismäärän rajauksen perusteella, jaetaan jäljelle jäävä pääomittamiserä yliopistoille käyttäen vuoden 2020 yliopistojen laskennallisen rahoitusmallin tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteerien tuottamaa jakosuhdetta.

70. Opintotuki

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoite opintotukitoimille on opiskeluaikojen toimeentulon turvaaminen ja opintotuen mitoittaminen siten, että mahdollistetaan tasa-arvoiset edellytykset osaamistason parantamiseen tukemalla omaehtoiseen koulutukseen hakeutumista ja päätoimista opiskelua.

Opintotukilain (65/1994) mukainen opintotuki koostuu opintorahasta, opintorahan huoltajakorotuksesta, asumislisästä ja opintolainan valtiontakauksesta. Opintotuen tarkoituksena on turvata opintojen aikaista toimeentuloa.

Opintolainaa korostaa koulutuksen investointiluonnetta ja se on maksettava takaisin. Opintolainaa nostanut ja määrääjässä korkeakoulututkinnon suorittanut on oikeutettu opintolainahyvitykseen tai opintolainavähennykseen, minkä tarkoituksena on kannustaa tutkinnon suorittamiseen tavoiteajassa.

Opintojen päätyttyä voidaan opintolainojen erääntyneet korot maksaa pienituloiselle opintovelalliselle korkoavustuksena valtion varoista ilman takaisinmaksuvelvollisuutta. Korkoavustus turvaa siten lainan takaisinmaksua ehkäisten samalla valtion takausvastuun kasvu.

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuen tarkoituksena on mahdollistaa kohtuuhintainen päivittäinen ruokailu. Avustusta myönnettäessä sovelletaan korkeakouluopiskelijoiden ruokailun tukemisen perusteista annettua valtioneuvoston asetusta (375/2020).

Koulumatkatukilain (48/1997) mukainen koulumatkatuki korvaa toisella asteella kohtuulliset säännölliset koulumatkakustannukset. Koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella (465/2019).

Opintotuen toimeenpanotehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa opintotukitoiminnan yleisestä johtamisesta, ohjauksesta ja kehittämisestä.

Opintotuen vaikuttavuutta arvioidaan määräjain toteutettavilla tutkimushankkeilla.

Toiminnallinen tuloksellisuus ja toiminnalliset tavoitteet

Opintotukea kehitetään osaamistason vahvistamiseksi siten, että järjestelmä edistää suunnitelmallista ja päätoimista opiskelua ja opintoaikojen lyhenemistä.

Opintotukimäärärahat ja opintotuen saajat

	2018	2020	2022 arvio
Opintotukimenot (milj. euroa)			
Opintoraha			
— korkea-aste	279,5	290,7	311
— toinen aste	125,3	144,6	143,4
Asumislisä	9,3	13,9	19
Opintolainan valtioneuvoston takaus	50,3	103	132,2
Koulumatkatuki	45,7	34	57,9
Ateriatuki	30,3	17,2	35,5
Opintotuen saajat			
Opintoraha			
— korkea-aste	189 760	194 850	202 000
— toinen aste	117 677	124 689	121 000
Asumislisä			
— korkea-aste	19 070	14 390	15 000
— toinen aste	3 592	3 050	3 600
Koulumatkatuki	63 385	60 574	74 400
Opintolainahyvityksen saajat			
Valtioneuvoston takauksen saajat			
Korkea-aste	189 411	195 529	196 000
Toinen aste	59 227	60 591	62 000

Vuonna 2022 määrärahan mitoituksessa säännönmukaisesti opintorahaa saavien määräksi arvioidaan 231 500, joista korkeakouluopiskelijoita on 148 000 ja muita opiskelijoita 83 500. Asumislisän saajamääräksi arvioidaan 11 000. Koulumatkatuen säännönmukaisen saajamäärän arvioidaan olevan 47 400 opiskelijaa.

Määrärahan mitoitusterusteet

Keskimääräinen opintotuki	2018	2020	2022 arvio
Opintoraha, €/kk			
— korkea-aste	248	251	256
— toinen aste	182	196	199
Asumislisä, €/kk	203	202	197
Koulumatkatuki, €/kk	153	159	150

Valtion takaamien opintolainojen lainakanta oli vuoden 2020 lopussa 4 583,5 milj. euroa. Opintolainaa oli vuoden 2020 lopussa 485 258 henkilöllä. Keskimääräinen opintolainan määrä oli ammatillisen perustutkinnon suorittaneella 9 500 euroa, ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella 15 600 euroa ja ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneella 17 600 euroa.

Opintorahan perusmäärä (euroa/kk)

	1.8.2021	1.8.2022 (arvio ¹⁾)
— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	39,19	39,90
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	82,50	84,01
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	103,12	105,01
— muualla asuvat, 18 vuotta täyttäneet	253,69	258,33
— avioliitossa olevat	253,69	258,33
— alle 18-vuotiasta lasta huoltavat	355,07	361,55

¹⁾ KEL-indeksin mukaiset euromäärät ovat arvioita 1.8.2022 lukien, lopulliset pisteluvut vahvistetaan lokakuussa 2021.

— Vanhempien tulot voivat pienentää tai korottaa opintorahan määrää.

— Lasta huoltavalle opiskelijalle maksettavan opintorahan huoltajakorotuksen määrä on 1.8.2022 lukien 103,22 euroa kuukaudessa.

— Opintorahan vähävaraistorotukseen oikeutettu alle 20-vuotias sekä pienituloisen perheen alle 17-vuotias lukio-koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelija on oikeutettu oppimateriaalilisään (48,31 €/kk).

— Ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa opiskelevan asumislisän määrä on 210 euroa kuukaudessa.

— Koulumatkatukea myönnetään, kun opiskelijan yhdensuuntainen koulumatka on vähintään kymmenen kilometriä ja koulumatkakustannukset ovat yli 54 euroa kuukaudessa. Opiskelijan omavastuuosuus on 43 euroa kuukaudessa. Maksuttomaan koulutukseen oikeutettujen opiskelijoiden koulumatkat voidaan korvata kuitenkin ilman omavastuuta koulumatkan pituuden ollessa vähintään seitsemän kilometriä.

Opintotuen saajamäärän ja käyttöasteen arvioitu kehitys

	2018	2020	2022 arvio
Lukio	25 525 (25 %)	31 371 (31 %)	27 000 (27 %)
Ammatillinen koulutus	86 303 (61 %)	89 462 (61 %)	87 000 (60 %)
Ammattikorkeakoulu	90 634 (66 %)	93 287 (64 %)	97 000 (66 %)
Yliopisto	88 525 (63 %)	92 991 (63 %)	96 000 (66 %)

01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 647 000 euroa.

Selvitysosa: Opintotuen muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotuki- ja koulumatkatukiasioissa (laki opintotuen muutoksenhakulautakunnasta 1080/2012). Vuonna 2022 arvioidaan valituk-
sia tulevan vireille noin 3 200. Valitusten tavoitteellinen keskimääräinen käsittelyaika on korkeintaan 7 kuukautta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö	-3
Palkkausten tarkistukset	3
Yhteensä	0
<hr/>	
2022 talousarvio	647 000
2021 talousarvio	647 000
2020 tilinpäätös	641 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 647 000 euroa.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2022 II lisätalousarvio	5 000
2022 talousarvio	647 000
2021 tilinpäätös	647 000
2020 tilinpäätös	641 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 euroa.

52. Opintolainojen valtioneuvoston valtiontakaus (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 132 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisista valtioneuvoston valtiontakauksista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Hallitus on antanut eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi opintotukilain muuttamisesta (HE 84/2021 vp).

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Opintolainahyvitys	93 000 000
Takausvastuusuoritukset	27 000 000
Maksuvapautukset	6 000 000
Tileistä poistot	6 000 000
Korkoavustukset	200 000
Yhteensä	132 200 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Opintolainaehtojen joustavoittaminen 1.8.2021 (Laki opintotukilain muuttamisesta 681/2021)	10 000
Opintolainahyvityksen saajamäärän kasvu	19 000
Takausvastuumenojen kasvu	4 000
Yhteensä	33 000

2022 talousarvio	132 200 000
2021 III lisätalousarvio	10 000 000
2021 talousarvio	99 200 000
2020 tilinpäätös	102 952 280

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 132 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisista valtiontakauksista aiheutuviin menoihin.

IV lisätalousarvioesitys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 7 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 4 000 000 euroa aiheutuu maksuvapautusten määrän kasvusta ja 3 000 000 euroa takausvastuumenojen kasvusta.

2022 IV lisätalousarvio	7 000 000
2022 talousarvio	132 200 000
2021 tilinpäätös	118 464 789
2020 tilinpäätös	102 952 280

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 7 000 000 euroa.

55. *Opintoraha ja asumislisä* (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 473 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisten opintorahan ja asumislisän maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahat	311 000 000
Muiden oppilaitosten opiskelijoiden opintorahat	143 400 000
Asumislisä	19 000 000
Yhteensä	473 400 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus	5 800
Opintotuen käytön kasvu	12 600
Oppivelvollisuuden laajentaminen (HO 2019), oppimateriaalilisän osittainen poistuminen	-3 600
Yhteensä	14 800

2022 talousarvio	473 400 000
2021 talousarvio	458 600 000
2020 tilinpäätös	449 220 499

Täydentävä talousarvioesitys HE 216/2021 vp (18.11.2021)

Momentille myönnetään 476 800 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 3 400 000 euroa talousarvioesityksen 473 400 000 euroon nähden aiheutuu opiskelijan omien tulorajojen määräaikaisesta korottamisesta 25 prosentilla 1.1.2022 alkaen.

Hallitus antaa eduskunnalle täydentävään talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi opintotukilain (65/1994) muuttamisesta siten, että 17 §:n 1 momentissa säädettyjä tulorajoja ja 27 §:n 4 momentissa säädettyjä takaisinperinnässä sovellettavia euromääriä korotetaan määräaikaisesti 25 prosentilla.

2022 talousarvio	476 800 000
2021 IV lisätalousarvio	4 700 000
2021 talousarvio	458 600 000
2020 tilinpäätös	449 220 499

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 476 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisten opintorahan ja asumislisän maksamiseen.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 9 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu opintorahojen ylimääräisestä indeksitarkistuksesta 1.8.2022 lukien.

2022 II lisätalousarvio	9 000 000
2022 talousarvio	476 800 000
2021 tilinpäätös	456 086 356
2020 tilinpäätös	449 220 499

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 9 000 000 euroa.

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 35 564 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustuksen maksamiseen opiskelijaravintoloille Suomessa sijaitsevassa suomalaisessa korkeakoulussa alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttavaa täydennyskoulutusta tai erikoistumiskoulutusta suorittavien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi 2,30 eurolla ateriala kohti

2) ylimääräisen avustuksen maksamiseen muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskelijaravintolan pitäjälle enintään 1 euro, kuitenkin enintään opiskelijaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä, sellaista ateriala kohden, josta maksetaan ateriatukea.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	33 064 000
Opiskelijaravintoloiden ylimääräinen avustus	2 500 000
Yhteensä	35 564 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarvearvion tarkentuminen	-600
Yhteensä	-600

2022 talousarvio	35 564 000
2021 talousarvio	36 164 000
2020 tilinpäätös	17 178 062

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 35 564 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustuksen maksamiseen opiskelijaravintoloille Suomessa sijaitsevassa suomalaisessa korkeakoulussa alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttavaa täydennyskoulutusta tai erikoistumiskoulutusta suorittavien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi 2,30 eurolla aterialla kohti

2) ylimääräisen avustuksen maksamiseen muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskelijaravintolan pitäjälle enintään 1 euro, kuitenkin enintään opiskelijaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä, sellaista aterialla kohden, josta maksetaan ateriatukea.

59. *Koulumatkatuki* (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 57 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista (465/2019) säädettäviä laskennallisten kustannusten perusteita voidaan tarkistaa kustannuskehityksen perusteella 1.8.2022 lukien.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Koulumatkatukioikeuden laajennus 1.8.2021	9 100
Yhteensä	9 100
2022 talousarvio	57 900 000
2021 talousarvio	48 800 000
2020 tilinpäätös	34 022 445

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 57 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.

80. Taide ja kulttuuri

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Selvitysosa: Edistetään opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025 mukaisia yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita. Tavoitteiden saavuttamista edistetään erityisesti taide- ja taiteilija-, kulttuuriperintö-, kirjasto-, kulttuurivienti-, tekijänoikeus- ja audiovisuaalisen politiikan keinoilla. Vuonna 2022 tavoitteiden saavuttamista vaikeuttavat edelleen koronapandemian vaikutukset taiteen ja kulttuurin eri aloilla — taiteen ja kulttuurin alat ovat eniten pandemiasta kärsineitä aloja. Tavoitteena on saada taiteen ja kulttuurin tekeminen, tuotanto, kulutus ja käyttö palautumaan mahdollisimman hyvin koronaepidemian aiheuttamaa kriisiä edeltävälle tasolle.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

— *Luova työ ja tuotanto*: Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jake-
lun muodot monipuolistuvat.

— *Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin*: Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat.

— *Kulttuurin perusta ja elinvoimaisuus*: Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen.

Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat

Luovan työn ja taiteellisen ilmaisun muodot ovat monipuolistuneet ja toimintaympäristö muuttunut. Taiteen alat, niiden toimintamuodot ja rakenteet poikkeavat toisistaan.

Toteutetaan koko kulttuuri- ja luovaa alaa elvyttäviä ja rakenteita vahvistavia toimia, joilla vahvistetaan samalla taiteilijoiden toimeentuloa ja asemaa työmarkkinoilla. Kulttuuri- ja luovan alan yritysten tarpeet huomioidaan osana yleisiä yritystoiminnan elvyttämistoimia, mutta myös kehitettäessä muita rahoitus-, tuki- ja verotusjärjestelmiä.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

— Parannetaan taiteen ja kulttuurin toimialan edellytyksiä toipua koronapandemian aiheuttamista vaurioista huomioiden erityisesti taiteilijoiden aseman vahvistamista edellyttävät toimet.

— Tuetaan kulttuuri- ja luovien alojen elpymistä ja uutta kasvua vahvistamalla kulttuurisisältöjen tuotekehityksen, viennin ja kansainvälistymisen sekä kulttuurimatkailun edellytyksiä ottaen huomioon koronapandemian aikana tehty erityisesti jakeluun ja saatavuuteen liittyvät innovaatiot ja niiden hyödyntäminen.

— Vahvistetaan tekijänoikeusjärjestelmän toimivuutta kehittämällä tekijänoikeuksia koskevan datan hallinnoinnin teknistä infrastruktuuria.

— Toteutetaan luovien alojen toimintaedellytyksiä vahvistavan luovan talouden tiekartan toimia työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Valmistellaan Taiteen edistämiskeskuksen ja sen yhteydessä olevien luottamuselinten toiminnan ja rakenteen uudistamista vuonna 2020 valmistuneen arvioinnin perusteella.

Tavoitteeseen liittyvät mittarit ¹⁾	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 arvio
<i>Taiteilijat</i>				
— vuosiapurahan saajien/hakemusten määrä	304/2 673	289/2 616	300/2 600	300/2 600
— pääkaupunkiseudulla asuvien osuus kaikista Taiteen edistämiskeskuksen apurahojen hakijoista/saajista, %	51/52	51/57	51/55	51/55
— pääkaupunkiseudulla rekisteröityjen yhteisöjen osuus kaikista Taiteen edistämiskeskuksen avustusten hakijoista/saajista, %	41/43	42/44	42/44	42/44
— taiteilijaeläkkeiden kokonaismäärä (31.12.)	1 087	1 110	1 125	1 150
— uusien taiteilijaeläkkeiden saajien määrä suhteessa hakijoiden määrään, %	10,7	11,4	11	11
— taidealan ammattien työttömät työnhakijat	6 047	8 378	7 500	6 500
<i>Kulttuurin toimiala</i>				
— kulttuuriammateissa päätyössään toimivat (työvoimatutkimus)	138 000	-	128 000	133 000
— kulttuurialan yritysten toimipaikat	21 500	-	20 000	20 500
— kulttuurialan yritysten henkilöstö	53 000	-	50 000	52 000
— kulttuurialan yritysten liikevaihto (mrd. euroa)	14	-	11	12
— pelialan yritysten liikevaihto (mrd. euroa)	2,2	-	2,4	2,4

¹⁾ Vuosien 2020 ja 2021 luvut ovat arvioita ennen koronaepidemiaa.

Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat

Osallisuus kulttuuriin edellyttää kulttuuristen oikeuksien toteutumista ja yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet takaavia taide- ja kulttuuripalveluja. Yhteiskunnan monimuotoistuessa, alueiden erilaistuessa ja kuntatalouden kiristyessä tarvitaan uudenlaista yhteistyötä kulttuuripalveluja tuottavien toimijoiden kesken sekä uusia osallisuutta ja osallistumista edistäviä malleja toimintaan. Digitaalisia palveluja kehitettäessä voidaan hyödyntää koronapandemian aikana saatuja kokemuksia.

Yleisten kirjastojen toiminnoissa ja palveluissa on tarpeen parantaa erityisesti digitaalisten sisältöjen yhdenvertaista saatavuutta. Alueellisesti kattavan ja monimuotoisen taide- ja kulttuurifestivaalitoiminnan edistäminen pohjautuu vuoteen 2025 ulottuvan toimintaohjelman linjauksiin. Kuntien kulttuuritoiminnan ja taiteen perusopetuksen kehittämisen tueksi tarvitaan tietopohjan vahvistamista.

Taide ja kulttuuri lisäävät ihmisten hyvinvointia, minkä vuoksi niiden tulee näkyä ja vaikuttaa ihmisten arjessa, kuten varhaiskasvatuksessa ja koulupäivän yhteydessä tapahtuvassa harrastustoiminnassa, elinympäristöissä sekä sosiaali- ja terveystoimen palveluissa.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

— Taide-, kulttuuri- ja kirjastopalveluja on saatavilla eri väestöryhmien tarpeisiin ja palvelujen käyttö palaa vuotta 2020 edeltäneelle tasolle.

— Vahvistetaan kulttuurisen moninaisuuden toteutumista taiteen ja kulttuurin sisällöissä ja palveluissa sekä toimialan toimijarakenteissa huomioiden työryhmän vuonna 2020 tekemät asiaa koskevat linjaukset ja toimenpide-ehdotukset ja toteuttamalla ministeriön kulttuurisen moninaisuuden toimintaohjelmaa.

— Juurrutetaan taiteen ja kulttuurin harrastamista koulupäivän yhteyteen osana ns. Suomen mallin toteuttamista sekä taide- ja kulttuuripalvelutoimintaa osaksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa.

— Annetaan hallituksen esitys uudeksi Näkövammaisten kirjastoa Celiaa koskevaksi laiksi.

Tavoitteeseen liittyvät mittarit ¹⁾	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
<i>Kansalliset taidelaitokset</i>				
<i>Suomen kansallisooppera ja -baletti</i>				
— esitysten määrä	622	681	600	600
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	221	68	220	220
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	286	90	300	300
<i>Suomen Kansallisteatteri</i>				
— esitysten määrä	1 086	499	900	1 000
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	191	59	145	110
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	201	65	155	150
<i>Kansallisgalleria</i>				
— kokoelma- ja erikoisnäyttelyiden määrä	20	26	9	12
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	521	324	392	265
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	2 720	2 584	2 500	2 800
<i>Valtionosuutta saavat teatterit, orkesterit ja museot</i>				
— teattereiden esitysten määrä	11 800	6 300	12 200	12 000
— teattereiden kävijät, 1 000 henk.	2 240	820	2 200	2 200
— orkestereiden konserttien määrä	2 800	1 371	1 450	2 800
— orkestereiden konserttien kuulijat, 1 000 henk.	960	287	350	960

Tavoitteeseen liittyvät mittarit ¹⁾	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
— museoiden kävijät (valtionosuutta saavat ja muut päätoimisesti hoidetut museot), 1 000 henk.	7 636	4 461	7 000	7 000
<i>Elokuva</i>				
— Kotimaisten elokuvien teatteriensi-illat	32	30	40	40
— kotimaisten elokuvien katsojat elokuvateattereissa, 1 000 henk.	1 400	1 550	2 000	2 000
<i>Kuvataide</i>				
— käyntikerrat kuvataidekohteissa (taidemuseot, taidegalleriat ja kuvataidetapahtumat, 1 000 henk.	4 868	-	2 100	3 600
<i>Yleiset kirjastot</i>				
— pää- ja sivukirjastojen määrä, kpl	717	719	719	719
— yleisten kirjastojen kokonaislainaus, 1 000 kpl	85 942	70 366	86 000	86 000
— fyysiset kirjastokäynnit, 1 000 kpl	53 732	35 253	54 000	54 000
— kirjastojen verkkokäynnit, 1 000 kpl	47 020	49 999	50 000	50 000
— kirjastojen järjestämien tapahtumien osallistujat, 1 000 henk.	993	661	999	999
<i>Kuntien kulttuuritoiminta</i>				
Kulttuuritoiminnan nettokäyttökustannukset: ka. €/asukas ²⁾	150	-	144	146

¹⁾ Vuosien 2020 ja 2021 luvut ovat arvioita ennen koronaepidemiaa.

²⁾ Kustannukset sisältävät taiteen perusopetuksen, kirjastot, museot, näyttelyt, teatterin, tanssin ja sirkuksen, musiikin ja muun kulttuuritoiminnan.

Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen

Kulttuurin toimialan rahoitusjärjestelmien kehittämisessä on tärkeää pitää yllä tasapaino rahoituksen ennakoitavuuden ja joustavuuden välillä. Tässä tarkoituksessa on toteutettu museoita ja toteutetaan esittäviä taiteita koskevat valtionosuusjärjestelmän uudistukset. Kulttuuriperintöalalla muinaismuistolain ajantasaistaminen on monivuotinen prosessi. Kulttuuriperintö nähdään monipuolisesti sen hyödyntämismahdollisuuksien ja yhteiskunnallisten vaikutusten näkökulmasta. Kulttuuriaineistojen digitointia jatkettaessa aineistot saadaan laajasti käytettäväksi ja niiden pitkäaikais säilytys tulee näin turvatuksi.

Kestävän kehityksen arvojen ja periaatteiden mukainen toiminta ulottuu taide- ja kulttuuripolitiikan kaikille osa-alueille. Se voi johtaa toimialan toimintatapojen uudistumiseen ja toimia muutosvoimana laajemmin yhteiskunnassa.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

- Tuetaan koko taiteen ja kulttuurin toimialan selviämistä koronapandemian aiheuttamista seurauksista.
- Toimeenpannaan esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistus.
- Uudistetaan muinaismuistolaki.
- Valmistellaan valtioneuvoston periaatepäätös kulttuuriperintöstrategiaksi.
- Tuetaan kulttuuriperintöaineistojen digitaalisen saatavuuden, käytön ja pitkäaikais säilytyksen lisääntymistä.
- Aloitetaan vuonna 2021 hyväksyttävän arkkitehtuuripoliittisen ohjelman toimeenpano.
- Jatketaan arkkitehtuuri- ja designmuseohankkeen valmistelua.

Finna-palvelu, mittarit	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
Aineistoja tarjoavien organisaatioiden määrä	369	384	400	420
Haettavissa oleva aineistomäärä (milj.)	16,5	15,9	19	18
Verkossa saatavilla olevat aineistot (milj.)	2,1	2,1	2,7	2,7
Verkkökäynnit (milj.)	43	44,2	44	46

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Uusi museolaki ja museoiden rahoitusta koskevat uudistukset tulivat voimaan jo vuoden 2020 alussa, ja ensi vuoden alussa rahoitusjärjestelmän uudistus laajenee koskemaan esittävän taiteen valtionosuuksia. Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistus sisältyy pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan, ja se laajentaa esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän soveltamisalaa ja lisää valtionosuusjärjestelmän joustavuutta ja läpinäkyvyyttä. Uudistuksen toimeenpanoon on varattu ensi vuodelle yhteensä 13 milj. euroa, joka 8,5 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2021.

Lisärahoitus on esittävän taiteen kentälle tässä tilanteessa erittäin tärkeää työllistämisen, toiminnan jatkuvuuden ja kehittämisen kannalta. Opetus- ja kulttuuriministeriö on jo hyväksynyt VOS-rahoituksen piiriin aiemmin mukana olleiden lisäksi 12 uutta teatterin, tanssin ja sirkuksen toimijaa. Myös vapaan kentän avustukset nousevat.

Valiokunta on myös tyytyväinen siihen, että rahapelitoiminnan tuottojen lasku kompensoidaan ja edunsaajien asema säilyy kuluvan vuoden tasolla myös ensi vuonna. Leikkaukset olisivat osuneet kulttuurin ja taiteen ytimeen tilanteessa, jossa koronarajoitukset ovat aiheuttaneet kulttuurialalle ja luovien alojen ammattilaisille erittäin suurta haittaa. Liikevaihdon menetysten arvioidaan olleen miljardin euron luokkaa pelkästään vuonna 2020. Toiminnan turvaamiseksi on huolehdittava myös siitä, että rahapelituottojen vähenemisen kompensointiin löydetään kestävä ratkaisu, joka tuo rahoitus pohjaan pitkäjänteisyyttä ja ennustettavuutta.

Talousarvioesitykseen sisältyy myös kulttuuri- ja luovien alojen uudistumisen tuki (14 milj. euroa), joka rahoitetaan Suomen kestävän kasvun ohjelmasta (RRF pilari 3). Rakennetuella edistetään kulttuuri- ja luovien alojen palveluiden sekä tuotanto- ja toimintamallien uudistamista ja digitalisaatiota. Tavoitteena on osaltaan myötävaikuttaa siihen, että luovien alojen työpaikat lisääntyvät ja että alojen bkt-osuus nousee merkittävästi vuoteen 2026 mennessä. Saa-dun selvityksen mukaan tähän tarkoitukseen varataan tulevina vuosina noin 40 milj. euroa, josta opetus- ja kulttuuri-ministeriön pääluokkaan noin 30 milj. euroa ja työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan noin 10 milj. euroa.

Lisäksi luovaa taloutta ja kulttuuritoimintaa edistetään rahastolla, jonka pääomaan valtio osoittaa 7,5 milj. euroa (29.80.58). Rahaston perustaminen edellyttää vähintään 5 milj. euron yksityistä rahoitusta.

Valiokunta pitää lisäyksiä merkittävänä ja katsoo, että ne tukevat koronapandemiasta kärsineen alan toipumista ja tulevaisuutta. Luovilla aloilla on suuri merkitys myös hyvinvoinnin vahvistamisessa, minkä lisäksi niillä on merkittävä työllistävä vaikutus. Luovien alojen osuus Suomen bruttokansantuotteesta on kuitenkin ollut perinteisesti pohjoismaiden pienin (noin 3,5 prosenttia), ja niihin arvioidaan liittyvän edelleen suurta kasvupotentiaalia.

Valiokunta viittaa myös vuoden 2021 ensimmäistä lisätalousarviota koskevaan mietintöönsä (VaVM 2/2021 vp — HE 17/2021 vp) ja korostaa tässäkin yhteydessä taiteilijoiden sosiaaliturvan parantamista sekä tekijänoikeuskorvauksen ja työttömyysetuuden sovitteluun liittyvien epäkohtien korjaamista. Eduskunta hyväksyi em. mietinnön pohjalta myös lausuman, jonka mukaan hallituksen tulee ryhtyä toimenpiteisiin, joilla parannetaan tekijänoikeuskorvaukseen oikeutettujen työttömien tekijöiden ja taiteilijoiden asemaa työttömyysetuuden sovittelussa ja oikeutta työttömyyskorvaukseen. Valiokunta viittaa luvun 33.20 kohdalla lausuttuun ja pitää välttämättömänä, että asia otetaan huomioon seuraavassa julkisen talouden suunnitelmassa.

Taiteilijoiden sosiaaliturvan parantamiseksi on myös perusteltua arvioida *taiteilijapalkkaa* koskevan kokeilun järjestämistä. Valtion taiteilija-apurahajärjestelmä on ollut voimassa jo 1970-luvun alusta lähtien, ja sen uudistamistarpeita on pohdittu useaan kertaan. Apurahajärjestelmään liittyy monia epäkohtia. Se on mm. määrältään pieni eikä useinkaan riitä varmistamaan saajansa toimeentuloa. Tästä huolimatta apurahaan voi liittyä ehto, jonka mukaan apurahan saaja ei saa olla samaan aikaan palkatussa toimessa. Toimeentulonsa varmistamiseksi monet joutuvat vaihtamaan alaa ja kouluttautumaan uudelleen, jolloin taiteilijakoulutukseen tehty investointi menee ainakin osittain hukkaan. Apurahan saajan asema on myös työttömyysturvaa, työterveyshuoltoa ym. koskevissa kysymyksissä palkansaajaa heikompi.

Valiokunta katsoo, että jatkossa on perusteltua arvioida, voitaisiinko taiteilija-apurahoista siirtyä taiteilijapalkkaan ja selvittää mm. mahdollisuudet taiteilijapalkkaa koskevan kokeilun järjestämiseen.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 4/2022 vp (9.3.2022)

Hallitus esittää runsaan 34 milj. euron lisäystä taiteen ja kulttuurin alan henkilöille, toiminimille ja yksinyrittäjille kohdennettuihin avustuksiin sekä runsaan 28 milj. euron lisäystä kulttuuri- ja taidelaitoksille sekä kulttuurialan yhteisöille pääsylippu- ja muiden tulojen vähenemisestä aiheutuneiden menetysten korvaamiseen.

Valiokunta on tyytyväinen lisätukeen ja pitää tärkeänä, että lisätalousarviossa (mom. 32.40.43) osoitetaan lisäresursseja myös yritysten kustannustukeen, jota mm. tapahtuma-alan yritykset voivat hakea.

Vuosina 2020 ja 2021 taiteen ja kulttuurin alan ja sen toimijoiden tukemiseen on opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokassa osoitettu yhteensä noin 262 milj. euroa koronakriisin kielteisten vaikutusten vähentämiseen. Tukitoimista huolimatta luovien alojen tulonmenetykset ovat olleet mittavat, sillä koronapandemia on aiheuttanut poikkeuksellisen suuria tulonmenetyksiä taiteen ja kulttuurin alalla toimiville, kun toiminta on ollut pitkään pysähdyksissä rajoitustoimien vuoksi. Luovat alat ovat olleet koronapandemian suurimpia häviäjiä.

Koronaepidemian väistyessä on tärkeää, että luovien alojen toiminta saadaan nopeasti käyntiin, sillä kulttuurilla ja luovilla aloilla on merkittävä työllisyys- ja taloudellista toimeliaisuutta edistävä vaikutus, minkä lisäksi ne edistävät mm. terveyttä ja hyvinvointia. Epidemian jälkeen taiteen ja kulttuurin merkitys on entistä suurempi, sillä niitä tarvitaan ja niitä voidaan hyödyntää tulevaisuuden rakentamisessa ja uusien mahdollisuuksien luomisessa.

Valiokunta pitää lisäksi tärkeänä, että ns. tapahtumatakuu on käytettävissä myös kesän 2022 tapahtumien ennakkovalmisteluista syntyneisiin kustannuksiin. Tämä tukisi alan elpymistä, sillä riski kulttuuritapahtumien peruuntumisesta on edelleen suuri, mikä lisää toimijoiden taloudellista epävarmuutta ja vaikeuttaa toiminnan jatkuvuutta.

01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 265 000 euroa.

Selvitysosa: Taiteen edistämiskeskus on taiteen asiantuntija- ja palveluvirasto, jonka tehtävänä on edistää taide- ja kulttuuria kansallisesti ja kansainvälisesti. Viraston tehtävänä on edistää taiteilijoiden työtä ja toimeentuloa, vahvistaa yhteiskunnan demokraattista ja tasa-arvoista kehitystä taiteen ja kulttuurin avulla sekä seurata ja arvioida keskuksen toimialan kehitystä ja tehdä kehittämisohdotuksia.

Taiteen edistämiskeskus rahoittaa taiteilijoiden työtä ja erilaisten yhteisöjen toimintaa vuosittain. Virasto edistää taiteen ja taiteilijoiden asemaa sekä taiteen ja kulttuuripalveluiden saavutettavuutta ja saatavuutta kehittämisohjelmilla ja muilla palveluilla.

Viraston yhteydessä toimii luottamuselimiä, joita ovat valtion taidetoimikunnat, alueelliset taidetoimikunnat sekä Kirjailijoiden ja kääntäjien kirjastoapurahalautakunta ja Kuvataiteen näyttöapurahalautakunta. Niiden tehtävänä on myöntää vertaisarviointiin perustuen apurahoja, toimia oman toimialansa asiantuntijana ja osallistua viraston strate-

gian laadintaan. Lisäksi viraston yhteydessä toimii Esittävän taiteen valtiosuuslautakunta, jonka tehtävänä on antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunto valtiosuuskelppoisuutta koskevista hakemuksista.

Viraston yhteydessä toimii taideneuvosto. Sen tehtävänä on päättää valtion taidetoimikuntien määrästä, niiden tarkemmista nimistä ja toimialoista. Taideneuvosto myös nimeää jäsenet valtion taidetoimikuntiin ja alueellisiin taide-toimikuntiin ja esittää taiteen akateemikon arvonimeä.

Taiteen edistämiskeskuksen tehtävä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- Edistää taiteilijoiden toimeentuloa ja työllisyyttä.
- Vahvistaa demokraattisen ja tasa-arvoisen yhteiskunnan kehitystä taiteen ja kulttuurin avulla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Taiteen edistämiskeskukselle seuraavan toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteen:

— Valmistellaan Taiteen edistämiskeskuksen ja sen yhteydessä olevien luottamuselinten toiminnan ja rakenteen uudistamista vuonna 2020 valmistuneen arvioinnin perusteella.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite/arvio	2022 tavoite/arvio
Valtionavustus- ja apurahahakemukset	13 040	23 881 ¹⁾	18 000 ¹⁾	11 000
Myönteiset valtionavustus- ja apurahapäätökset	2 966	7 795 ¹⁾	6 750 ¹⁾	2 500
Apuraha-/avustushakemuksen käsittelyaika (keskimäärin viikkoa)	14	12	12	12
Tukimuotojen lukumäärä	22	19	19	19
Toimielinten lukumäärä	24	24	24	23
Henkisten voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet	80 ²⁾ / 45,6	74,3 ²⁾ / 44,7	80 ²⁾ / 47	80 ²⁾ /48
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,4	3,6	3,6	3,6

¹⁾ sisältää korona-apurahat

²⁾ sisältää määräaikaiset taiteenedistäjät, joiden palkkakulut on maksettu rahapelitoiminnan tuotoista (mom. 29.80.52)

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	11 922	4 268	4 276
Bruttotulot	7	-	11
Nettomenot	11 915	4 268	4 265
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	249		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	459		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Esittävän taiteen valtiosuuslautakunta (siirron palautus momentille 29.80.31)	-20
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-9
Omakustannuseriaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	-4
Palkkausten tarkistukset	30
Yhteensä	-3

2022 talousarvio	4 265 000
2021 III lisätalousarvio	-4 000
2021 II lisätalousarvio	64 910 000
2021 I lisätalousarvio	15 000 000
2021 talousarvio	4 268 000
2020 tilinpäätös	12 125 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 265 000 euroa.

I lisätalousarvioesitys HE 2/2022 vp (3.2.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 34 300 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös enintään 34 200 000 euroa covid-19-epidemian vuoksi apurahoina kohdennettavien avustusten ja muiden avustusten maksamiseen taiteen ja kulttuurin alan henkilöille, toiminimille ja yksinyrittäjille.

Selvitysosa: Lisäyksestä 34 200 000 euroa aiheutuu tarpeesta osoittaa tukea covid-19-epidemian vaikutusten vähentämiseen taiteen ja kulttuurin alan yksilöille ja yhteisöille ja 100 000 euroa korona-avustusten myöntämisestä aiheutuviin Taiteen edistämiskeskuksen menoihin.

2022 I lisätalousarvio	34 300 000
2022 talousarvio	4 265 000
2021 IV lisätalousarvio	—
2021 III lisätalousarvio	-4 000
2021 II lisätalousarvio	64 910 000
2021 I lisätalousarvio	15 000 000
2021 talousarvio	4 268 000
2020 tilinpäätös	12 125 000

Eduskunnan kirjelmä EK 10/2022 vp (11.3.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 34 300 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös enintään 34 200 000 euroa covid-19-epidemian vuoksi apurahoina kohdennettavien avustusten ja muiden avustusten maksamiseen taiteen ja kulttuurin alan henkilöille, toiminimille ja yksinyrittäjille.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 45 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös EU-rahoitteisten hankkeiden omarahoitussuutena ja sitä koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

Perustelujen täydennys mahdollistaa viraston osallistumisen EU-rahoitteisiin hankkeisiin.

2022 II lisätalousarvio	45 000
2022 I lisätalousarvio	34 300 000
2022 talousarvio	4 265 000
2021 tilinpäätös	84 174 000
2020 tilinpäätös	12 125 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 45 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös EU-rahoitteisten hankkeiden omarahoitussuutena ja sitä koskevien menojen maksamiseen.

03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 105 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) perusparannushankkeiden rahoittamiseen
- 2) kalusto- ja laitehankintoihin.

Selvitysosa: Suomenlinnan hoitokunta vastaa Unescon maailmanperintöluetteloon hyväksytyyn ja kansainvälisesti merkittävän Suomenlinnan rakennuskulttuurimuistomerkin restauroinnista, ylläpidosta, esittelemisestä ja kehittämisestä. Suomenlinnan hoitokunnan tehtävänä on kulttuuriperintökokonaisuuden säilyttäminen kansallisten suojelutavoitteiden ja maailmanperintösopimuksen velvoittamalla tavalla. Suomenlinnan hoitokunta huolehtii linnoituksen säilymisestä, kävijähallinnan ja käytönhallinnan kestävästä tasapainosta.

Suomenlinnan hoitokunnan tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- Osaavalla ja oikea-aikaisella korjausrakentamisella sekä restauroinnilla edistetään kulttuurista ja ekologista kestävyttä. Toteutetaan Agenda 2030:n tavoitteista erityisesti kestävään matkailuun liittyviä toimenpiteitä.
- Kerrotaan kävijöille Suomenlinnan maailmanperintöarvoista ja niiden suojelusta sekä kannustetaan heitä toimimaan vastuullisesti.
- Edistetään sidosryhmien keskinäistä vuorovaikutusta.
- Maailmanperintökohteen erityiset yleismaailmalliset arvot, autenttisuus ja eheys säilyvät, riskeihin on varauduttu ja kohteen hoito toteuttaa kestävää kehitystä. Maailmanperintökohteen arvojen säilymisestä huolehditaan hoito- ja käyttösuunnitelman avulla.

— Varaudutaan covid-19-pandemian seurauksena tapahtuneen kävijämäärän vähenemisen aiheuttamaan tulojen menetykseen ja uudenlaisten asiakasryhmien hakemiseen. Menetykset kohdentuu sekä kävijämääriin että aluetaloudelliseen vaikutukseen.

Suomenlinnan hoitokunnan tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momentin 29.80.75 määrärahoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Suomenlinnan hoitokunnalle seuraavat tavoitteet:

— Saatetaan huonokuntoiset asuinhuoneistot käyttökuntoon ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot. Pidemmän aikavälin tavoitteena on vuokratuottojen kasvu sekä yli 95 prosentin käyttöaste vuokra-asunnoissa. Huoneistojen vuokria korotetaan asteittain vastaamaan yleistä vuokratasoa. Tarkoitus on, että perittävät vuokrat kattavat jatkossa laajemmin asuinhuoneistoihin liittyviä kustannuksia.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite/arvio	2022 tavoite/arvio
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Suomenlinnan paikallistaloudellinen vaikutus (milj. euroa)	24	-	8	12
Toiminnallinen tehokkuus				
Vuokra-asuntojen käyttöaste, %	94	93,2	92	88
Vuokratuotot, kasvu %	1,0	-4,0	-6,5	-9,5
Henkisten voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet	82	76,5	83	83
Työtyytyväisyysindeksi (VMbaro)	3,7	3,75	3,7	3,8

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	9 134	8 293	8 605
Bruttotulot	6 873	6 190	6 500
Nettomenot	2 261	2 103	2 105
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	357		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 296		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	6 873	6 200	6 340
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	6 630	6 820	6 820

	2020	2021	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2022 esitys
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	243	-620	-480
Kustannusvastaavuus, %	104	91	93

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö			-5
Palkkausten tarkistukset			7
Yhteensä			2

2022 talousarvio			2 105 000
2021 II lisätalousarvio			700 000
2021 talousarvio			2 103 000
2020 tilinpäätös			3 200 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 105 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) perusparannushankkeiden rahoittamiseen
- 2) kalusto- ja laitehankintoihin.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 411 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 11 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 400 000 euroa kaukolämmön kohonneista kustannuksista.

2022 II lisätalousarvio			411 000
2022 talousarvio			2 105 000
2021 tilinpäätös			2 803 000
2020 tilinpäätös			3 200 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 411 000 euroa.

IV lisätalousarvioesitys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu asuntojen korjauskustannusten kasvusta.

2022 IV lisätalousarvio	300 000
2022 II lisätalousarvio	411 000
2022 talousarvio	2 105 000
2021 tilinpäätös	2 803 000
2020 tilinpäätös	3 200 000

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

04. *Museoviraston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 867 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

Valtuus

Museovirasto oikeutetaan tekemään vuokrasopimus Kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennusosasta siten, että vuokrauksesta aiheutuvat kokonaismenot ovat vuosina 2024—2038 yhteensä enintään 29 250 000 euroa.

Selvitysosa: Museovirasto on kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön viranomainen, asiantuntija ja tiedontuottaja. Museovirasto vastaa kulttuuriperintötiedon keräämisestä ja säilyttämisestä, kulttuuriympäristön ja kulttuuriomaisuuden suojelusta, museoalan ohjaamisesta ja kehittämisestä sekä kulttuuriperintöalan kansainvälisten sopimusten asiantuntijuudesta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Museovirastoon kuuluva Suomen kansallismuseo vastaa kulttuurihistoriallisesta kansalliskokoelmasta sekä museo- ja nähtävyyshankkeiden ohjelmistosta ja yleisötyöstä.

Museoviraston tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- edistää toiminnassaan läpäisevästi yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja osallisuutta kulttuuriperintöön
- huolehtia monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana
- edistää kestävästä kehitystä yleisötyön, kulttuuriperinnön suojelun ja omien toimintatapojen muutoksen kautta
- osallistua aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Museovirastolle seuraavat tavoitteet:

- Palveluita, aineistoja ja tutkimusinfrastruktuuria kehitetään saavutettaviksi, asiakaslähtöisiksi ja mahdollisimman digitaalisiksi tutkimuksen edistämiseksi ja tiedon sekä ymmärryksen lisäämiseksi kulttuuriperinnöstä.
- Uudet palvelut ja yhteistyö toimijoiden kanssa vahvistavat kulttuurialan merkitystä kansantaloudessa ja parantavat alan työskentelyedellytyksiä. Kansallismuseon laajennuksen ja uuden toimintamallin suunnittelu ja toteuttaminen käynnistetään.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite/arvio	2022 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
Objektien katselumäärät Finna-palvelussa, kpl	465 834	947 311	700 000	700 000
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finna-palvelussa, kpl	263 795	266 255	305 000	310 000
Museoiden ja linnojen kokonaiskävijämäärä	762 481	495 486	600 000	600 000
Toiminnallinen tehokkuus				
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	2,37	3,15	2,15	2,16
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	3,96	5,78	3,87	3,9
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,85	3,83	3,78	3,79
Henkilötyövuodet	276	274	275	275

Valtuuden mukaisen Museoviraston Kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennusosan kokonaisvuokra on 1,95 milj. euroa vuodessa ja sopimuksesta aiheutuva lisämäärärahatarve on 450 000 euroa vuosina 2024 ja 2025. Museoviraston osuus vuokrasta on 450 000 euroa vuodessa, joka katetaan vuodesta 2026 alkaen nykyisen vuokrasopimuksen päättymisen johdosta säästyvillä toimintamenoilla. Loppuosaa vuokrasta katetaan edelleenvuokrauksesta saatavilla tuloilla. Museovirasto vuokraa edelleen tilaa Kansallisgallerialle, jonka osuus vuokrasta on 1,3 milj. euroa vuodessa ja muille toimijoille, joiden osuus vuokrasta on 200 000 euroa vuodessa.

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	28 805	25 814	27 367
Bruttotulot	6 434	3 500	3 500
Nettomenot	22 371	22 314	23 867
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	994		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 722		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen -hanke	1 530
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-42
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	-22
Palkkausten tarkistukset	87
Yhteensä	1 553
2022 talousarvio	23 867 000
2021 III lisätalousarvio	-22 000
2021 II lisätalousarvio	700 000
2021 talousarvio	22 314 000
2020 tilinpäätös	24 099 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Koronapandemia on vähentänyt matkailijoiden määrää, mikä on vähentänyt tuntuvasti myös museoiden tuloja. Tilannetta on tuettu vuosien 2020 ja 2021 lisätalousarviorahoituksella, mikä on ollut talouden ja toiminnan kannalta välttämätöntä. Museoiden toimintaa tukee myös valtionosuuksiin tehty kustannustason tarkistus sekä vuoden 2020 alussa voimaan tullut museoiden valtionosuusjärjestelmän uudistus. Myös näyttelypalkkiomallin vakiinnuttaminen on tärkeää museoiden kannalta, sillä se mahdollistaa taiteilijan laajemman osallistumisen museonäyttelyiden valmisteluun ja toteutukseen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Museoviraston toimitiloja koskeva laaja muutoshanke sekä myös Kansallismuseon uudisrakennushanke etenevät suunnitellusti.

Saadun selvityksen mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö on 18.1.2021 päättänyt, että Unescon maailmanperinnön kansallisen aieluettelon uutena kulttuuriperintökohteena on Alvar Aallon humaani arkkitehtuuri, johon sisältyy 13 kohdetta. Valiokunta lisää momentille 120 000 euroa maailmanperintöluetteleesityksen valmisteluun.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 987 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

Valtuus

Museovirasto oikeutetaan tekemään vuokrasopimus Kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennusosasta siten, että vuokrauksesta aiheutuvat kokonaismenot ovat vuosina 2024—2038 yhteensä enintään 29 250 000 euroa.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 194 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 144 000 euroa aiheutuu palkkausten tarkistuksista ja 50 000 euroa Ukrainan kulttuuriperinnön turvaamiseen tarkoitettusta kriisiavusta.

2022 II lisätalousarvio	194 000
2022 talousarvio	23 987 000
2021 tilinpäätös	22 992 000
2020 tilinpäätös	24 099 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 194 000 euroa.

05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 641 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

Selvitysosa: Näkövammaisten kirjasto (Celia) on saavutettavan kirjallisuuden ja julkaisemisen asiantuntijakeskus, joka tukee lukemisesteisten henkilöiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia lukemiseen, oppimiseen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Celia tuottaa ja välittää kirjallisuutta saavutettavassa muodossa, kuten äänikirjoina ja piste-kirjoina, yhteistyössä kirjastojen ja kustantajien kanssa sekä tarjoaa neuvontaa saavutettavassa julkaisemisessa.

Celia tuottaa lukemisesteisten koululaisten ja toisen asteen opiskelijoiden oppimateriaalia sekä tutkintoa suorittavien korkea-asteen opiskelijoiden tutkintovaatimuksissa olevia kirjoja uudistetun julkaisupolitiikan mukaisesti.

Celia välittää kirjallisuutta asiakkaiden käyttöön noin 1,24 milj. kertaa vuodessa yhteistyössä yleisten kirjastojen ja korkeakoulukirjastojen sekä muiden yhteisöjen kanssa. Palvelu on asiakkaille maksutonta.

Näkövammaisten kirjaston tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- kehittää verkkopalveluita
- edistää saavutettavaa julkaisemista
- vahvistaa palveluiden saatavuutta palvelukumppanien kautta
- kehittää tuotteita ja palveluita lapsille ja nuorille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- täydentää saavutettavaa julkaisemista Celian kirjatarjonnalla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Näkövammaisten kirjasto Celialle seuraavat tavoitteet:

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite/arvio	2022 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
— Vuosittaiset kirjahankinnat Celian kokoelmaan (tuotanto+valmishankinnat)	1 630	1 359	1 250	1 250
— Saavutettavan julkaisemisen suositukset, saavutettavuusneuvonta ja -koulutukset, lkm	63	58	30	30
— Aktiivisten lasten ja nuorten osuus Celian rekisterissä olevista lapsista ja nuorista, %	21	18	18	20
— Oppikirjatoimitusten määrä	56 344	58 069	42 500	36 000
Toiminnallinen tehokkuus				
— Asiakkaita palveluiden piirissä	65 096	76 000	86 000	98 000
— Verkkiasiakkaiden osuus kaikista henkilöasiakkaista, %	79	83	84	86
— Verkkolainojen osuus kokonaislainauksesta, %	67	71	75	80
Henkisten voimavarojen hallinta				
— Henkilötyövuodet	43	43	45	45
— Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,36	3,51	3,5	3,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	5 424	5 540	5 671
Bruttotulot	43	30	30
Nettomenot	5 381	5 510	5 641
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	597		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	677		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Taktiilituotteiden, kohokuvioiden ja -karttojen tuottaminen ja tarjoaminen			125
JTS-miljardin tuottavuussäästö			-11
Palkkausten tarkistukset			17
Yhteensä			131
2022 talousarvio			5 641 000
2021 talousarvio			5 510 000
2020 tilinpäätös			5 461 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Näkövammaisten kirjasto Celia tuottaa ja välittää kirjallisuutta saavutettavassa muodossa mm. äänikirjoina ja piste-kirjoina, ja sen kirjoja voivat käyttää kaikki, joille tavallisen kirjan lukeminen on esim. sairauden tai vamman vuoksi vaikeaa. Celia valmistaa oppikirjoja saavutettavassa muodossa myös peruskouluun, lukioon ja ammatillisiin opintoihin sekä kurssikirjoja korkeakouluihin.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan etäopetus ja pandemian vaikutukset ovat vähentäneet Celian palveluiden saantia ja käyttöä lukemisesteisten oppilaiden, koululaisten ja opiskelijoiden keskuudessa. Celia tekee yhteistyötä satojen kirjastojen ja koulujen sekä myös korkeakoulukirjastojen kanssa ja pyrkii edistämään lukemisesteisten ihmisten pääsyä palvelujen piiriin ja tukemaan heitä aineistojen ja palveluiden käytössä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että lukemisesteisten palvelutarve otetaan huomioon pandemiaan liittyvän oppimisvajeen vähentämisessä sekä myös lukutaitoa ja lukemista edistävissä hankkeissa.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 641 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 28 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2022 II lisätalousarvio	28 000
2022 talousarvio	5 641 000
2021 tilinpäätös	5 510 000
2020 tilinpäätös	5 461 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 28 000 euroa.

06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 081 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kaluste- ja laitehankintoihin
- 2) avustusten maksamiseen
- 3) enintään 250 000 euroa esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

Selvitysosa: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI) tallettaa ja säilyttää elokuvia, televisio- ja radio-ohjelmia, edistää audiovisuaalista kulttuuriperintöä sekä turvaa lasten kehitystä ja hyvinvointia mediaympäristössä.

KAVI hankkii kokoelmiinsa lakisääteisen talletusvelvollisuuden alaisia filmi- ja videotuotannon esityskopioita ja oheismateriaaleja, tallentaa digitaalisesti radion ja television ohjelmavirtaa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksynnän suunnitelman mukaisesti, ottaa vastaan kotimaisten radio- ja tv-ohjelmien alkuperäislaatuista tallenteita lakisääteisinä talletuksina sekä valvoo kuvaohjelmien tarjoamista ja kuvaohjelmaluokittelijoiden työtä julkisen valvontasuunnitelman mukaisesti. KAVI ylläpitää rekisteriä kuvaohjelmien tarjoajista ja kuvaohjelmaluokittelijoista sekä julkista kuvaohjelmaluetteloa. KAVI tarjoaa koulutusta, ohjausta ja tukipalveluita kuvaohjelmaluokittelijoille ja kuvaohjelmien tarjoajille sekä ylläpitää ja kehittää luokitteluohjelmistoa.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tehtävä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- Kotimaisen kulttuuriperinnön saavutettavuutta ja käytettävyyttä lisätään digitoimalla aineistoja ja kokoelmia sekä tarjoamalla digitoituja sisältöjä yleisön saataville Kansallisen digitaalisen kirjaston asiakasliittymä Finnan sekä KAVIn radio- ja tv-arkiston katselu- ja kuuntelupisteiden kautta.
- Elokuvakulttuurin ja -kasvatuksen tarjontaa monipuolistetaan ja elokuvakulttuurin saavutettavuutta lisätään erityisesti kouluille, lapsille ja nuorille.
- Kriittistä medialukutaitoa ja mediakasvatusta edistetään ja lapsille turvallista mediaympäristöä tuetaan valvomalla kuvaohjelmien tarjontaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille seuraavat tavoitteet:

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2019 toteutuma	2020 tavoite/ arvio	2021 tavoite/arvio	2022 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
— Kokoelmien hoito/arkistoidut elokuvat, lkm	138 951	141 528	146 100	147 900
— Maksulliset palvelut/esitystoiminnan katsojamäärät	49 262	24 579	56 000	56 000
— Digitaalisesti talletettu ohjelmavirta teratavuina (rtva) ¹⁾	604	662	720,2	778,2
— Mediakasvatuskoulutusten ja -luentojen määrä, vähintään	34	22	29	29
— Kuvaohjelmien tarjontaan kohdistuvien valvontatapahtumien määrä	104	42	52	54
Toiminnallinen tehokkuus				
— Kokoelma- ja arkistotyö yht., euroa/elokuva	24,29	21,45	23,70	23,41
— Radio- ja tv-arkisto yht. euroa/talletettu ohjelmavirta teratavua	2 358	1 698	1 934	1 629
— Kuvaohjelmien luokittelun kustannukset, euroa/ohjelma ²⁾	135	211	150	150
— Luokittelijoiden valvonnan kustannukset, euroa/ohjelma ³⁾	219	239	375	375
Henkisten voimavarojen hallinta				
— Henkilötyövuodet	80	80	76	76
— Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,51	3,47	3,6	3,6

¹⁾ Kumulatiivinen kertymä. Luvussa huomioitu Ylen vanha digitoitu, omatuotantoinen aineisto, jota toimitetaan KAVIn vuodesta 2014 eteenpäin.

²⁾ Tilauksesta luokitellut

³⁾ Uudelleenluokitellut

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	7 394	8 047	7 896
Bruttotulot	557	740	815
Nettomenot	6 837	7 307	7 081
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	520		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	810		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Asianhallintajärjestelmän käyttöönotto ja ylläpito	83
Kertameno poistuminen	-270
Museoesineiden ja oheisaineistojen siirto	-50
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-14
Palkkausten tarkistukset	25
Yhteensä	-226

2022 talousarvio	7 081 000
2021 II lisätalousarvio	50 000
2021 talousarvio	7 307 000
2020 tilinpäätös	7 127 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Valtiovarainvaliokunta on kiinnittänyt useita kertoja huomiota Kansallisen audiovisuaalisen instituutin (KAVI) heikkoon rahoitustilanteeseen, jonka resurssit ovat olleet varsin niukat jo viraston perustamisesta lähtien. Lisäksi sen määrärahoja leikattiin seuraavana neljänä vuotena, jonka jälkeen KAVIn budjettia korjattiin vuonna 2019 tasokorotuksella, joka oli vajaa puolet toteutettujen leikkausten suuruudesta. Korotus auttoi virastoa selviytymään pahimmista talousongelmista. Vaikka määrärahoja on hieman lisätty, useat eri tietojärjestelmiin liittyvät välttämättömät kehitystoimet sekä digitointilaitteistojen uusimiseen liittyvät tarpeet lisäävät taloudellista painetta lähivuosina.

Valiokunta lisää momentille 120 000 euroa ja painottaa, että KAVIn rahoitus tulee saada kestäväälle pohjalle.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 201 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kaluste- ja laitehankintoihin
- 2) avustusten maksamiseen
- 3) enintään 250 000 euroa esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

II lisätalousarviesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 38 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu palkkausten tarkistuksista.

2022 II lisätalousarvio	38 000
2022 talousarvio	7 201 000
2021 tilinpäätös	7 357 000
2020 tilinpäätös	7 127 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 38 000 euroa.

16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)

Talousarvioletus HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 19 953 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä annetun lain (194/2016) mukaisten taiteilijaeläkkeiden maksamiseen
- 2) aiemmin myönnettyjen sanomalehtimieseläkkeiden sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyvien perhe-eläkkeiden maksamiseen
- 3) enintään 1 015 000 euroa uusiin taiteilijaeläkkeisiin sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyviin perhe-eläkkeisiin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 51 ylimääräistä taiteilijaeläkettä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Kohdan 3) määrärahaan sisältyy enintään kaksi täydeksi eläkkeeksi korotettavaa osaeläkettä.

Selvitysosa: Ylimääräinen taiteilijaeläke vuonna 2021 on 1 387,76 euroa kuukaudessa. Osaeläke on puolet täyden eläkkeen määrästä. Ylimääräistä taiteilijaeläkettä tarkistetaan kalenterivuositain siten kuin työntekijän eläkelain (395/2006) 98 §:ssä säädetään. Määräraha on laskettu vuoden 2022 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (2682).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eläkkeiden indeksitarkistus	334
Yhteensä	334
2022 talousarvio	19 953 000
2021 talousarvio	19 619 000
2020 tilinpäätös	18 570 530

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Määrärahaa saa käyttää enintään 51 täyttä eläkettä vastaavan ylimääräisen taiteilijaeläkkeen myöntämiseen, mikä vasta aiempien vuosien tasoa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että eläkkeiden lukumäärää nostetaan, sillä tarve taiteilijaeläkkeille on edellä mainittua selvästi suurempi. Valiokunta viittaa myös hallitusohjelmaan, jonka mukaan taiteilijaeläkkeiden määrää lisätään nykyisestä.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 19 953 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä annetun lain (194/2016) mukaisten taiteilijaeläkkeiden maksamiseen
- 2) aiemmin myönnettyjen sanomalehtimieseläkkeiden sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyvien perhe-eläkkeiden maksamiseen
- 3) enintään 1 015 000 euroa uusiin taiteilijaeläkkeisiin sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyviin perhe-eläkkeisiin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 51 ylimääräistä taiteilijaeläkettä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Kohdan 3) määrärahaan sisältyy enintään kaksi täydeksi eläkkeeksi korotettavaa osaeläkettä.

20. *Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)*

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 17 149 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Museoviraston käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden tilakustannuksiin.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vuokrien indeksitarkistus	248
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	15
Yhteensä	263
2022 talousarvio	17 149 000
2021 III lisätalousarvio	15 000
2021 talousarvio	16 886 000
2020 tilinpäätös	14 924 000

Täydentävä talousarvioesitys HE 216/2021 vp (18.11.2021)

Momentille myönnetään 17 264 000 euroa.

Valtuus

Museovirasto oikeutetaan tekemään Kansallismuseon lisärakennusta koskeva vuokrasopimus siltä osin kuin vuoden 2021 talousarviossa myönnettyä valtuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan valtuuskohta lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan valtuuskohdaksi.

Lisäys 115 000 euroa talousarvioesityksen 17 149 000 euroon nähden aiheutuu tilakustannusten vuokrien indeksitarkistuksen tarkentumisesta.

Valtuuden uusimisella varaudutaan Museoviraston ja Senaatti-kiinteistöjen välisen vuokrasopimuksen allekirjoituksen siirtymiseen kaavoitus- ja maankäytösopimuksen ennakoitua hitaamman valmistelun vuoksi.

2022 talousarvio	17 264 000
2021 IV lisätalousarvio	—
2021 III lisätalousarvio	15 000
2021 talousarvio	16 886 000
2020 tilinpäätös	14 924 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 17 264 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Museoviraston käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyshkohteiden tilakustannuksiin.

Valtuus

Museovirasto oikeutetaan tekemään Kansallismuseon lisärakennusta koskeva vuokrasopimus siltä osin kuin vuoden 2021 talousarviossa myönnettyä valtuutta ei ole käytetty.

30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 3 894 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten kirjastojen valtionavustusten maksamiseen
- 2) yleisille kirjastoille tuotettujen tietokanta- ja aineistopalvelujen sekä kirjastojen sisältötuotantoon liittyvien valtionavustusten maksamiseen
- 3) viittomakielisen kirjaston toimintaan liittyvien valtionavustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Avustukset valtakunnalliseen ja alueellisiin kehittämistehtäviin	2 774 000
Avustukset kirjastojen sisältötuotantoon, yleisten kirjastojen erityisiin tehtäviin sekä yleisten kirjastojen tietokanta- ja aineistopalvelujen tuottamiseen	900 000
Avustus viittomakielisen kirjaston toimintaan	220 000
Yhteensä	3 894 000

Yleisten kirjastojen toiminnalla edistetään väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimisen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Valtionavustuksilla tuetaan yleisten kirjastojen yhdenvertaista toimintaa ja toiminnan alueellista kehittämistä. Tavoitteena on turvata yleisten kirjastojen verkon toimivuus, toiminnan laatu sekä tiedon ja kulttuurin saatavuus ja saavutettavuus koko väestölle.

Kirjastotoimen vaikuttavuutta arvioidaan kirjastojen käytön, aineistohankintojen, henkilöstövoimavarojen ja saataavuuden indikaattoreilla.

Eräitä kirjastotoimen tunnuslukuja

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 arvio
Kirjahankinta, kpl/1 000 asukasta	283	278	290	290
Muu aineistohankinta, kpl/ 1 000 asukasta	37	29	36	36
Henkilötyövuodet/1 000 asukasta	0,7	0,7	0,7	0,7
Aukiolotunnit, 1 000 tuntia	1 981	1 554	1 995	1 995
Fyysiset käynnit, kpl/asukas	9,8	6,4	9,9	9,9
Verkkokäynnit, kpl/asukas	8,6	9,1	8,7	9,5
Lainaukset, kpl/asukas	15,7	12,8	16	16
Toimintakustannukset, eu- roa/asukas	60	58	60	60

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (2,5 %)	68
Kertaluonteisten erien poisto	-2 000
Yhteensä	-1 932
2022 talousarvio	3 894 000
2021 talousarvio	5 826 000
2020 tilinpäätös	5 812 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Eduskunta lisäsi kuluvan vuoden talousarvioon 1 milj. euroa e-kirjaston kehittämiseen, jolla kuntien yhteisen e-kirjaston kehittäminen on käynnistynyt. Hanke on laajuudeltaan ja toteutustavaltaan ainutlaatuinen ja merkittävä, sillä se rakentaa uudenlaista julkisten ja yksityisten toimijoiden yhteistyötä ja yhteistä ekosysteemiä kirjallisuus- ja kustannusallalla.

E-kirjaston varsinainen käyttööntovaihe käynnistyy syksyllä 2022 ja jatkuu vuodelle 2023. Saadun selvityksen mukaan käyttööntovaihe edellyttää vielä vähintään 1 milj. euron lisärahoitusta, jota tarvitaan mm. e-aineistojen lisensointiin sekä teknologian jatkokehitykseen.

Yhteinen e-kirjasto lisää kuntalaisten yhdenvertaista pääsyä digitaalisiin palveluihin. Valiokunta nostaa muutoinkin esille kirjastojen keskeisen roolin kansalaisten digitaitojen edistämässä. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamalla yleisten kirjastojen digihankkeella (2019—2020) parannettiin kirjastohenkilöstön digitaitoja ja alueellisia digitukiverkostoja, mutta myös jatkossa on tärkeää, että kirjastojen henkilöstöllä on mahdollisuus ylläpitää digitaitojaan. Käytännössä kirjastot ja järjestöt ovat suurimmat maksuttoman digitaalisen tuottajat.

Valiokunta lisää momentille 1 000 000 euroa kuntien yhteisen e-kirjastohankkeen jatkamiseen.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 4 894 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten kirjastojen valtionavustusten maksamiseen
- 2) yleisille kirjastoille tuotettujen tietokanta- ja aineistopalvelujen sekä kirjastojen sisältötuotantoon liittyvien valtionavustusten maksamiseen
- 3) viittomakielisen kirjaston toimintaan liittyvien valtionavustusten maksamiseen.

31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 140 237 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten esittävän taiteen ja museoiden valtionosuuksien maksamiseen
- 2) enintään 3 000 000 euroa esittävän taiteen valtionosuusudistukseen liittyvien harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on esittävällä taiteella enintään 3 967 ja museoilla enintään 1 295.

Selvitysosa: Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on musiikilla 54 321 euroa, muulla esittävällä taiteella 62 254 euroa ja museoilla 79 185 euroa henkilötyövuotta kohden.

Museoiden alueellisiin tehtäviin on tarkoitus osoittaa enintään 156 henkilötyövuotta. Museoiden valtakunnallisiin tehtäviin on tarkoitus myöntää harkinnanvaraista korotusta enintään 5 900 000 euroa.

Esittävän taiteen valtionosuusudistuksen toimeenpanoon varatusta määrärahasta on tarkoitus käyttää valtionosuuksina enintään 8 000 000 euroa.

Esittävän taiteen valtionosuusudistuksen toimeenpanoon varatusta määrärahasta vapaan ammattilaiskentän kehittämiseen on tarkoitus myöntää harkinnanvaraista valtionavustusta enintään 3 000 000 euroa.

Lakisääteisiin valtionosuuksiin on lisäksi myönnetty yhteensä 7 258 000 euroa momentilla 29.80.52.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Valtionosuudet ja -avustukset budjettivaroista (mom.29.80.31)	Valtionosuudet rahapelitoiminnan voittovaroista (mom. 29.80.52)	Yhteensä
Esittävän taiteen valtionosuus	81 582 000	4 438 000	86 020 000
Museoiden valtionosuus	47 655 000	2 820 000	50 475 000
Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistukseen käytettäväksi valtionosuuksina	8 000 000	-	8 000 000
Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistukseen Taiteen edistämiskeskuksen jaettavaksi valtionavustuksina vapaan ammattilaiskentän kehittämiseen	3 000 000	-	3 000 000
Yhteensä	140 237 000	7 258 000	147 495 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Audiovisuaalinen kannustinjärjestelmä (siirron palautus momentilta 32.20.40)	250
Esittävän taiteen valtionosuuslautakunta (siirron palautus momentilta 29.80.01)	20
Esittävän taiteen vos-järjestelmän uudistaminen (HO 2019)	8 500
Indeksitarkistus (2,5 %)	3 655
Kustannustason tarkistus, museot	674
Kustannustason tarkistus, musiikki	1 145
Kustannustason tarkistus, muu esittävä taide	416
Luova Eurooppa -ohjelma (siirto momentille 29.01.02)	-259
Rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoiminen, muutos	-3 361
Yhteensä	11 040

2022 talousarvio	140 237 000
2021 talousarvio	129 197 000
2020 tilinpäätös	125 150 962

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 140 237 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten esittävän taiteen ja museoiden valtionosuuksien maksamiseen

2) enintään 3 000 000 euroa esittävän taiteen valtionosuusudistukseen liittyvien harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on esittävällä taiteella enintään 3 967 ja museoilla enintään 1 295.

34. *Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Talousarviesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 90 522 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen
- 2) enintään 1 210 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perusteiden edellä mainitun lain 44 §:n mukaisen valtionavustusten maksamiseen opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille
- 3) enintään 150 000 euroa muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin
- 4) enintään 90 000 euroa taiteen perusopetuksen tietopohjan vahvistamiseen liittyvistä selvityksistä ja kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 658 000 ja muussa opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 179 400 tuntia.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa käytetty euromäärä yksikköä kohden (ei sis. alv) taiteen perusopetuksessa on 83,96 euroa/opetustunti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvonlisäverollisten toimijoiden määrän kasvu	50
Kustannustason muutos (2,5 %)	2 278
Kustannustason tarkistus	-389
Yhteensä	1 939
2022 talousarvio	90 522 000
2021 II lisätalousarvio	4 000 000
2021 talousarvio	88 583 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 90 522 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen
- 2) enintään 1 210 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perusteiden edellä mainitun lain 44 §:n mukaisen valtionavustusten maksamiseen opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille
- 3) enintään 150 000 euroa muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin
- 4) enintään 90 000 euroa taiteen perusopetuksen tietopohjan vahvistamiseen liittyvistä selvityksistä ja kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 658 000 ja muussa opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 179 400 tuntia.

II lisätalousarviesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen taiteen perusopetuksen tietopohjan vahvistamisesta ja kehittämisestä aiheutuviin määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2022 II lisätalousarvio	—
2022 talousarvio	90 522 000
2021 tilinpäätös	97 227 583

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen taiteen perusopetuksen tietopohjan vahvistamisesta ja kehittämisestä aiheutuviin määräaikaisiin tehtäviin.

40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)

Talousarviesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon.

Selvitysosa: Valtion ja Helsingin kaupungin kesken solmitun Suomenlinnan liikenteen hoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti valtio ja kaupunki yhdessä vastaavat Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappiosta.

2022 talousarvio	252 000
2021 talousarvio	252 000
2020 tilinpäätös	46 328

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon.

41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Talousarviesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 26 648 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) enintään 11 000 000 euroa tekijänoikeuslain (404/1961) mukaiseen yksityisen kopioinnin hyvitykseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) enintään 15 648 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavaan lainauskorvaukseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahaa maksetaan tekijänoikeudella suojattujen teosten tekijöille ja muille oikeudenhaltijoille hyvitystä teoksen kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön sekä tekijänoikeuslakiin perustuvia korvauksia kirjastoissa tapahtuvasta teosten lainaamisesta sekä julkisen rahoituksen piirissä olevissa kulttuuriperintölaitoksissa tapahtuvasta suojatun aineiston käytöstä tekijänoikeuksien haltijoita edustavien järjestöjen kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen erän poisto	-4 000
Yksityisen kopioinnin hyvitys	4 000
Yhteensä	0
2022 talousarvio	26 648 000
2021 talousarvio	26 648 000
2020 tilinpäätös	26 648 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Yksityisen kopioinnin hyvitys. Yksityisen kopioinnin hyvitykseen osoitetaan 11 milj. euroa, joka vastaa kuluvan vuoden tasoa. Yksityisen kopioinnin hyvitys on säädetty hyvitykseksi siitä, että tekijänoikeudella suojattua aineistoa saadaan lain mukaan kopioida yksityiseen käyttöön. Tällä on merkittävä vaikutus pienituloisten taiteilijoiden taloudelle sekä useille sadoille av- ja musiikkituotantohankkeille ja kulttuuritapahtumille eri puolella Suomea.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö on vuosina 2018—2020 selvittänyt yksityisen kopioinnin hyvitysjärjestelmän toimivuutta ja kehittämismahdollisuuksia. Varteenotettavimmaksi vaihtoehdoksi on kuitenkin osoittautunut hyvityksen säilyttäminen budjettirahoituksen piirissä. Saadun selvityksen mukaan ratkaisu vastaa myös hyvityksen edunsaajien näkemyksiin (hyvityksen taso ja sen ennakoitavuus, välillisen hyvityksen merkitys tekijöiden toimeentulolle), minkä lisäksi nykyinen hyvityksen taso on väestömäärään suhteutettuna vertailukelpoinen muiden maiden hyvitykseen nähden.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että hyvityskorvaukseen osoitettu rahoitus säilyy vähintään nykyisellä tasolla (11 milj. euroa) myös seuraavalla kehyskaudella, ja ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä:

Lausuma 2

Eduskunta edellyttää, että yksityisen kopioinnin hyvitykseen osoitetaan vuosia 2023—2026 koskevassa julkisen talouden suunnitelmassa vähintään 11 milj. euron vuotuinen määräraha.

Lainauskorvaus. Lainauskorvauksia alettiin maksaa Suomessa vuonna 2007, ja ne nousivat pohjoismaiselle tasolle vuonna 2017, jolloin myös korkeakoulukirjastot otettiin korvauksen piiriin. Saadun selvityksen mukaan Suomi on nyt kuitenkin jäämässä jälkeen muista Pohjoismaista, sillä lainauskorvauksen määrärahaa ei ole nostettu Suomessa vuoden 2016 jälkeen.

Lainauskorvaus ei myöskään ulotu e-kirjoihin eikä e-äänikirjoihin, sillä korvaus koskee teosten painettuja kappaleita ja esim. äänikirjojen lainaamista cd-levyinä tai kasetteina. Koska e-kirjojen ja e-äänikirjojen lainaaminen on lisääntynyt voimakkaasti, on perusteltua muuttaa säädöspohjaa niin, että tekijät saavat teostensa kirjastokäytöstä korvauksen julkaisumuodosta riippumatta. Tällä hetkellä kirjailijoiden saamat korvaukset e-aineistojen käyttämisestä kirjastoissa, striimauspalveluissa ym. määrittyvät ensi sijassa kustannussopimusten kautta. Teosten lainausmääriä on kuitenkin vaikea arvioida sopimusta laadittaessa.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että jatkossa selvitetään mm. lainsäädäntöön liittyvät muutostarpeet sekä julkisen rahoituksen tarve. Asia on merkityksellinen myös kansallisen e-kirjastohankkeen kannalta.

Lausuma 3

Eduskunta edellyttää, että lainauskorvausmäärärahan tasoa korotetaan vastaamaan pohjoismaista korvaustasoa ja että e-kirjojen ja e-äänikirjojen lainaaminen saatetaan mahdollisimman pian lainauskorvauksen piiriin e-aineistojen kaupallisen markkinan toimintaa vaarantamatta.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 26 648 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) enintään 11 000 000 euroa tekijänoikeuslain (404/1961) mukaiseen yksityisen kopioinnin hyvitykseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) enintään 15 648 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavaan lainauskorvaukseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

50. *Eräät avustukset* (siirtomääräraha 3 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 30 599 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) avustuksiin Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n toimintaan
- 2) rakentamisen prosenttiperaatteen edistämiseen
- 3) lastenkulttuurin avustamiseen
- 4) Kansallisgallerian arvonnisäveromenojen sekä tilakustannuksista ja muista perusparannuksista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen
- 5) Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hankkeeseen
- 6) Kansallisteatterin peruskorjaukseen
- 7) Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnitteluun sekä toiminnan valmisteluun ja käynnistämiseen
- 8) Kansallisoopperan ja -baletin väistötilojen kustannusten korvaamiseen
- 9) näyttelypalkkiomallin vakiinnuttamiseen.

Määrärahasta on varattu 14 000 000 euroa menojen ja avustusten maksamiseen kulttuurin ja luovien alojen yrityksille, yhteisöille ja toimijoille innovatiivisten palvelujen sekä tuotanto- ja toimintamallien kehittämiseen ja käyttöönottoon (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa sekä enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen määräaikaisiin investoinnin koordinointi- ja asiantuntija-tehtäviin.

Selvitysosa: Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan liittyvä rakennetuki (RRF pilari3) toteuttaa Suomen kestävä kasvun ohjelman tavoitetta vauhdittaa kriisistä eniten kärsineiden alojen eli matkailun, luovan talouden ja tapahtuma-alan innovatiivista ja tutkimustietoa hyödyntävää uudistumista, toipumista ja kestävä kasvua. Sillä vahvistetaan luovaa taloutta, tuotteiden ja palveluiden uusiutumista, digitalisaation edistymistä sekä työn tuottavuutta. Tavoitteena on, että luoville aloille syntyy 10 000 uutta työpaikkaa ja luovien alojen BKT-osuus nousee merkittävästi nykyisestä 3,5 %:sta vuoteen 2026 mennessä.

Rakennetuella tuetaan kulttuuri- ja luovien alojen yrityksiä, yhteisöjä sekä muita taide- ja kulttuurialan toimijoita niin, että ne voivat sopeutua koronapandemian vaikutuksiin sekä pystyvät kehittämään ja ottamaan käyttöön muuttuneisiin ja vaikeasti ennakoitaviin olosuhteisiin sopivia innovatiivisia palveluja sekä tuotanto- ja toimintamalleja toimialojen elvyttämiseksi ja kansainvälisen kilpailukykyyn vahvistamiseksi. Suuri osa luovista sisällöistä jaetaan ja kulutetaan digitaalisten alustojen kautta ja luovan osaamisen käyttö palveluna liittyy usein digitaalisten konseptien toteuttamiseen. Digitalisaatio parantaa kulttuuri- ja luovan alan toimijoiden mahdollisuuksia kilpailla Euroopan ja maailman markkinoilla. Tukien myöntämisen ehtoihin sisällytetään merkittävässä määrin digitaalisuutta edistäviä kriteereitä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n toiminta	290 000
Rakentamisen prosenttiperiaatteen edistäminen	500 000
Lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustukset	1 000 000
Kansallisgallerian arvonnäköveromenojen korvaaminen	300 000
Kansallisgallerian tilakustannuksista ja muista perusparannuksista aiheutuvat kustannukset	1 909 000
Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hanke	500 000
Kansallisteatterin peruskorjaus	10 000 000
Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelun ja toiminnan valmistelun ja käynnistämisen kustannukset	300 000
Kansallisoopperan ja baletin väistötiloista aiheutuvat kustannukset	800 000
Näyttelypalkkomallin vakiinnuttaminen	1 000 000
Kulttuuri- ja luovien alojen uudistumisen tuki (RRF pilari3)	14 000 000
Yhteensä	30 599 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelu sekä toiminnan valmistelu ja käynnistäminen	300
Euroopan Kulttuuripääkaupunki 2026 -hanke	100
Kansallisoopperan ja -baletin väistötilat	800
Kansallisteatterin peruskorjaus (HO 2019 kertaluonteinen)	10 000
Kertaluonteisten erien poisto	-4 290
Kulttuurimatkailun vahvistaminen (HO 2019)	-3 000
Lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustukset (HO 2019)	-2 000
Lukuliikkeen toiminnan jatkaminen (HO 2019)	-1 000
Näyttelypalkkiomallin vakiinnuttaminen	1 000
Rakennetuki kulttuuri- ja luovien alojen yrityksille ja yhteisöille (RRF pilari3)	14 000
Yhteensä	15 910

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	30 599 000
2021 III lisätalousarvio	4 300 000
2021 II lisätalousarvio	55 500 000
2021 I lisätalousarvio	5 000 000
2021 talousarvio	14 689 000
2020 tilinpäätös	107 784 000

Täydentävä talousarvioesitys HE 216/2021 vp (18.11.2021)

Momentille myönnetään 50 455 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

9) näyttelypalkkiomallin vakiinnuttamiseen ja enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen näyttelypalkkiomallin toimeenpanon tehtäviin

10) avustuksiin elokuvien tuotantoon Suomen elokuvasäätiön kautta myönnettäväksi.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen, päätösoosan toisen kappaleen kohta 9) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdan 9) ja päätösoosan toisen kappaleen kohta 10) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdaksi 10).

Lisäys talousarvioesityksen 30 599 000 euroon nähden on 19 856 000 euroa, mistä 5 082 000 euroa aiheutuu Suomen Kansallisteatterin peruskorjaus- ja perusparannushankkeen valituksista aiheutuneista lisäkustannuksista ja 14 774 000 euroa rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoimisesta.

2022 talousarvio	50 455 000
2021 IV lisätalousarvio	10 519 000
2021 III lisätalousarvio	4 300 000
2021 II lisätalousarvio	55 500 000
2021 I lisätalousarvio	5 000 000
2021 talousarvio	14 689 000
2020 tilinpäätös	107 784 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Näyttelypalkkiomallin vakiinnuttaminen. Valiokunta on tyytyväinen, että talousarvioesitykseen sisältyy 1 milj. euron määräraha näyttelypalkkiomallin vakiinnuttamiseen. Kyseessä on korvaus, joka maksetaan taiteilijalle museonäyttelyä varten tehdystä työstä. Saatujen kokemusten mukaan mallin on arvioitu parantaneen taiteilijan taloudellista asemaa ja helpottaneen sopimusten laatimista.

Valiokunta pitää tärkeänä, että näyttelypalkkiomallin jatkorahoitus turvataan ja että mallin toimivuutta, vaikutuksia ja kehittämistarpeita seurataan ja arvioidaan.

Taidetestaajat. Taidetestaajat on Suomen suurin kulttuurikasvatusohjelma, joka tarjoaa kaikille Suomen kahdeksaluokkalaisille ja heidän opettajilleen 1—2 vierailua lukuvuodessa korkealaatuisen taiteen pariin. Toiminta käynnistyi vuonna 2017, ja se tavoittaa vuosittain yli 65 000 henkeä, kaikista Suomen kunnista. Ilman ulkopuolista tukea kunnilla ja erityisesti syrjäseutujen kouluilla ei olisi edellytyksiä toteuttaa vastaavia vierailuja.

Toimintaa on rahoitettu säätiöiden (Suomen Kulttuurirahasto, Svenska Kulturfonden) sekä valtion rahoituksen turvin, mutta pysyvän rahoituksen puuttuessa se on vaarassa päättyä kevätlukukauden 2022 jälkeen. Säätiöiden tuki voi jatkua, mikäli myös valtio osallistuu rahoitukseen.

Valiokunta lisää 1 350 000 euroa Taidetestaajat-toimintaan.

Edellä momentin 29.01.02 kohdalla todettuun ja lukutaidon kehittämisohjelmaan viitaten valiokunta lisää momentille 90 000 euroa Lastenkirjainstituutin Lukemo-portaalin ylläpitoon ja tiedotukseen sekä 300 000 euroa (Lukukeskuskulle) Lukulahja lapselle -ohjelman jatkamiseen.

Lisäksi valiokunta lisää momentille 1 445 000 euroa, josta osoitetaan

- 100 000 euroa Valtion taideteostoimikunnalle kotimaisten nykyaiteilijoiden teosten hankintaan
- 50 000 euroa Yläneen Luontokapinetin näyttelyn kehittämiseen ja 20-vuotisjuhlanäyttelyyn
- 70 000 euroa Sotakorvausalus Vegan kunnostamiseen Pietarsaareissa
- 10 000 euroa Samuelin Poloneesin 50-vuotisjuhlavuoden toimintaan
- 30 000 euroa Työväen musiikkitapahtuman 50-vuotisjuhlavuoden toimintaan
- 45 000 euroa Kemijoen kulttuurituki ry:lle Karvalakkiooppera-tuotantoon
- 190 000 euroa seurantaloiden korjausavustuksiin
- 250 000 euroa Autiorannan puisen riippusillan uusimiseen Haapajärvellä
- 90 000 euroa Nuutajärven lasikylän teollisuushistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kunnostukseen
- 200 000 euroa Suomen Jazzliiton hiilineutraalin kiertuemallin kehittämiseen
- 100 000 euroa Women in Film and Television Finland (WIFT) ry:lle sukupuolten välisen tasa-arvon kehittämiseen audiovisuaalisella alalla
- 100 000 euroa Sarka-maatalousmuseon koneellistamisen näyttelyn uudistamiseen Loimaalla
- 30 000 euroa Riuttalan talonpoikaimuseon kunnostamiseen Kuopiossa
- 120 000 euroa Sodan ja rauhan keskus Muisti ry:lle tiedeviestinnän ja museoalaa palvelevan näyttelyhallintajärjestelmän kehittämiseen
- 30 000 euroa Etelä-Pohjanmaan Lottaperinne ry:lle arkistojen järjestämiseen
- 30 000 euroa Sauvon Elävän Kulttuurin Seura ry:n (SELKU) toiminnan kehittämiseen.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 53 640 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) avustuksiin Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n toimintaan
- 2) rakentamisen prosenttiperiaatteen edistämiseen
- 3) lastenkulttuurin avustamiseen
- 4) Kansallisgallerian arvonnisäveromenojen sekä tilakustannuksista ja muista perusparannuksista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen
- 5) Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hankkeeseen

- 6) Kansallisteatterin peruskorjaukseen
- 7) Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnitteluun sekä toiminnan valmisteluun ja käynnistämiseen
- 8) Kansallisoopperan ja -baletin väistötilojen kustannusten korvaamiseen
- 9) näyttelypalkkiomallin vakiinnuttamiseen ja enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen näyttelypalkkiomallin toimeenpanon tehtäviin
- 10) avustuksiin elokuvien tuotantoon Suomen elokuvasäätiön kautta myönnettäväksi
- 11) koululaisten taidevierailujen toteuttamiseen, Lastenkirjainstituutin Lukemo-portaalin ylläpitoon ja tiedotukseen, Lukulahja lapselle -ohjelman jatkamiseen, Valtion taideteostoimikunnalle kotimaisten nykytaiteilijoiden teosten hankintaan, Yläneen Luontokapinetin näyttelyn kehittämiseen ja 20-vuotisjuhlanäyttelyyn, Sotakorvausalue Vegan kunnostamiseen, Samuelin Poloneesin 50-vuotisjuhlavuoden toimintaan, Työväen musiikkitapahtuman 50-vuotisjuhlavuoden toimintaan, Kemijoen kulttuurituki ry:lle Karvalakkiooppera-tuotantoon, seurantalojen korjausavustuksiin, Autiorannan puisen riippusillan uusimiseen Haapajärvellä, Nuutajärven lasikylän teollisuushistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kunnostukseen, Suomen Jazzliiton hiilineutraalin kiertuemallin kehittämiseen, Women in Film and Television Finland (WIFT) ry:lle sukupuolten välisen tasa-arvon kehittämiseen audiovisuaalisella alalla, Sarka-maatalousmuseon koneellistamisen näyttelyn uudistamiseen Loimaalla, Riuttalan talonpoikaismuseon kunnostamiseen Kuopiossa, Sodan ja rauhan keskus Muisti ry:lle tiedeviestinnän ja museoalaa palvelevan näyttelyhallintajärjestelmän kehittämiseen, Etelä-Pohjanmaan Lottaperinne ry:lle arkistojen järjestämiseen sekä Sauvon Elävän Kulttuurin Seura ry:n (SELKU) toiminnan kehittämiseen.

Määrärahaa on varattu 14 000 000 euroa menojen ja avustusten maksamiseen kulttuurin ja luovien alojen yrityksille, yhteisöille ja toimijoille innovatiivisten palvelujen sekä tuotanto- ja toimintamallien kehittämiseen ja käyttöönottoon (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa sekä enintään kolme henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen määräaikaan investoinnin koordinointi- ja asiantuntija-tehtäviin.

I lisätalousarvioesitys HE 2/2022 vp (3.2.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 28 180 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kulttuuri- ja taidelaitosten sekä kulttuurialan yhteisöjen pääsylippu- ja muiden tulojen vähenemisestä sekä toimintojen peruuntumisesta ja rajoitusten mukaisesti toteuttamisesta aiheutuvien menetysten korvaamiseen ja toimintaedellytysten turvaamiseen.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään kolme henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen määräaikaan, korona-avustuksien myöntämisestä aiheutuviin lisääntyneisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu covid-19-epidemian vuoksi esitysten, tapahtumien, näyttelyiden ja muiden vastaavien toimien peruuntumisesta tai toteutumisesta rajoitusten alaisena aiheutuvista tappioiden korvaamisesta taide- ja kulttuurialan toimijoille ja yhteisöille.

2022 I lisätalousarvio	28 180 000
2022 talousarvio	53 640 000
2021 IV lisätalousarvio	10 519 000
2021 III lisätalousarvio	4 300 000
2021 II lisätalousarvio	55 500 000
2021 I lisätalousarvio	5 000 000
2021 talousarvio	14 689 000
2020 tilinpäätös	107 784 000

Eduskunnan kirjelmä EK 10/2022 vp (11.3.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 28 180 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kulttuuri- ja taidelaitosten sekä kulttuurialan yhteisöjen pääsylippu- ja muiden tulojen vähenemisestä sekä toimintojen peruuntumisesta ja rajoitusten mukaisesti toteuttamisesta aiheutuvien menetysten korvaamiseen ja toimintaedellytysten turvaamiseen.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen määräaikaisiin, korona-avustuksien myöntämisestä aiheutuviin lisääntyneisiin tehtäviin.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentilta vähennetään 10 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 29.01.51 avustushakemusten käsittelyssä tapahtuneesta virheestä johtuen.

2022 II lisätalousarvio	-10 000
2022 I lisätalousarvio	28 180 000
2022 talousarvio	53 640 000
2021 tilinpäätös	90 008 000
2020 tilinpäätös	107 784 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentilta vähennetään 10 000 euroa.

IV lisätalousarvioesitys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 8 331 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen Paimion parantolan kiinteistön käyttö- ja ylläpitokustannusten kattamiseen.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n tilakustannusten kattamiseen.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 1 500 000 euroa avustuksen myöntämiseen Suomen Ilmailumuseon investointihankkeeseen.

Vuoden 2020 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 3 603 000 euroa aiheutuu Kansallisteatterin pienen näyttämön peruskorjausten kustannusten kasvusta, 2 800 000 euroa Paimion parantolan kiinteistön käyttö- ja ylläpitokustannusten kattamisesta ja 428 000 euroa siirrosta momentilta 29.80.53 Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n tilakustannusten kattamiseen.

Lisäyksestä 1 500 000 euroa on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia ja aiheutuu avustuksesta Suomen Ilmailumuseolle uuden tilan hankkimiseksi Ilmailumuseon tarpeisiin. Hankkeen toteuttaminen on viivästynyt, minkä vuoksi hankkeelle myönnetyn avustuksen käyttöaika on tarpeen jatkaa.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2022 IV lisätalousarvio	8 331 000
2022 II lisätalousarvio	-10 000
2022 I lisätalousarvio	28 180 000
2022 talousarvio	53 640 000
2021 tilinpäätös	90 008 000
2020 tilinpäätös	107 784 000

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 8 331 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen Paimion parantolan kiinteistön käyttö- ja ylläpitokustannusten kattamiseen.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n tilakustannusten kattamiseen.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 1 500 000 euroa avustuksen myöntämiseen Suomen Ilmailumuseon investointihankkeeseen.

Vuoden 2020 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 500 000 euroa.

51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 16 978 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) 3 §:n mukaisten 545 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen sekä 3 §:n 2 momentin mukaisten erittäin ansioituneille taiteenharjoittajille myönnettävien valtion taiteilija-apurahojen maksamiseen

2) eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (236/1961) mukaisesti apurahoihin ja avustuksiin.

Yksittäisten apurahakausien keskeyttämiset ja jatkamiset keskeyttämisen jälkeen voivat aiheuttaa muutoksia määrärahan maksuerien kohdentumisessa eri vuosille.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtion taiteilija-apurahat (545 kpl)	13 339 000
Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat ja avustukset	3 100 000
Taiteilijaprofessoriapurahat (22 kpl)	539 000
Yhteensä	16 978 000

Taiteilija-apurahan suuruus on vuonna 2022 2 039,63 euroa/kk. Taiteilija-apurahoja tarkistetaan valtion virkamiesten palkkatarkistuksia vastaavasti Taiteen edistämiskeskuksen päätöksellä. Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahojen kokonaismäärä on 10 % edellisenä kalenterivuonna kuntien ylläpitämiin yleisiin kirjastoihin hankittuun kirjallisuuteen käytetystä rahamäärästä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen erän poisto	-939
Taiteilija-apurahojen tason korotus (HO 2019)	400
Palkkausten tarkistukset	57
Yhteensä	-482

2022 talousarvio	16 978 000
2021 talousarvio	17 460 000
2020 tilinpäätös	15 947 936

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 16 978 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) 3 §:n mukaisten 545 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen sekä 3 §:n 2 momentin mukaisten erittäin ansioituneille taiteenharjoittajille myönnettävien valtion taiteilija-apurahojen maksamiseen

2) eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (236/1961) mukaisesti apurahoihin ja avustuksiin.

Yksittäisten apurahakausien keskeyttämiset ja jatkamiset keskeyttämisen jälkeen voivat aiheuttaa muutoksia määrärahan maksuerien kohdentumisessa eri vuosille.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 162 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu taiteilija-apurahan suuruuden tarkistamisesta 1.6.2022 lukien siten, että se on 2 080,42 euroa/kk. Taiteilija-apurahoja tarkistetaan valtion virkamiesten palkkatarkistuksia vastaavasti Taiteen edistämiskeskuksen päätöksellä.

2022 II lisätalousarvio	162 000
2022 talousarvio	16 978 000
2021 tilinpäätös	16 963 629
2020 tilinpäätös	15 947 936

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 162 000 euroa.

*52. Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)***Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)**

Momentille myönnetään 155 967 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) taiteen ja kulttuurin edistämisen rahoittamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 2) Taiteen edistämiskesuksesta annetun lain mukaisesti Taiteen edistämiskeskuksen, taideneuvoston ja taidetoimikuntien myöntämiin apurahoihin ja avustuksiin, enintään 960 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisesti apurahoihin sekä enintään 42 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja siitä aiheutuviin menoihin Taiteen edistämiskeskuksen määräämisiin taiteen edistämisen tehtäviin
- 3) taideteosten hankkimiseen valtion taideteostoimikunnan kokoelmaan Kansallisgalleriasta annetun lain (889/2013) mukaisesti
- 4) tekijänoikeuslain (404/1961) 55 §:ssä säädetyn tekijänoikeusneuvoston toimintamenoihin sekä tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan ja tekijänoikeusselvitysten kuluihin
- 5) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä esittävän taiteen edistämisestä annetun lain (1082/2020) 10 §:n mukaisten avustusten maksamiseen esittävän taiteen toimintayksiköille
- 6) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) 18 §:n mukaisten valtionavustusten maksamiseen kirjastoille ja yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen sekä menoihin, jotka aiheutuvat vähälevikkisen laatukirjallisuuden ja vähälevikkisten kulttuurilehtien hankinnoista yleisiin kirjastoihin
- 7) museolain (314/2019) sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen museoille sekä muuhun museo- ja kulttuuriperintöalan tukemiseen

8) Suomen elokuvasäätiölle elokuvien käsikirjoittamiseen, tuotantoon, jakeluun ja muun elokuvakulttuuriin tukemiseen valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetun lain (1174/2018) nojalla sekä enintään 2 603 000 euroa Suomen elokuvasäätiön tukitoiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseen

9) rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) nojalla suojeltujen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen ja parantamiseen

10) Unescon kulttuuriperintöä koskevien yleissopimusten toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin

11) valtionavustuksena käyttökustannuksiin Suomen Kansallisoopperalle ja -baletille enintään 36 287 000 euroa, Suomen Kansallisteatterille enintään 10 821 000 euroa ja Kansallisgallerialle enintään 12 507 000 euroa

12) taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoiminnan palkkaus- ja muiden menojen maksamiseen sekä valtion virastojen kulttuuria koskeviin kokeilu- ja tutkimushankkeisiin

13) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen kansainvälisten kulttuuriperintösopimusten toimeenpanon määräaikaan tehtäviin.

Kohdasta 2) myönnettävät eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaiset apurahat sekä kohdan 3) määräraha budjetoidaan maksuperusteisina. Kohdassa 2) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

1) Luova työ ja tuotanto	54 856 000
Elokuva	22 784 000
Esittävä taide (musiikki, tanssi, teatteri ja sirkus)	13 794 000
Kirjallisuus	837 000
Visuaalinen ja rakennustaide sekä muotoilu	4 730 000
Kulttuurin tuotanto ja levitys	12 711 000
2) Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin	24 520 000
Kirjastot ja tiedon saatavuus	5 514 000
Kulttuuripalvelut ja kulttuuritoiminta	19 006 000
3) Kulttuurin perusta ja jatkuvuus	76 591 000
Museot ja kulttuuriperintö	7 842 000
Kulttuuritilat	2 740 000
Kansalliset kulttuurilaitokset	63 503 000
Kulttuurikasvatus sekä kulttuuripolitiikan tutkimus ja kehittäminen	2 506 000
Yhteensä	155 967 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 99 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi yksi prosentti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Audiovisuaalisen kannustinjärjestelmän käyttöönotto rahapelitoiminnan jakamattomista voittovaroista	-250
Kansallisteatterin peruskorjaus (HO 2019 kertaluonteinen)	-20 000
Rahapelitoiminnan tuottoarvion muutos	-14 058
Yhteensä	-34 308

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	155 967 000
2021 talousarvio	190 275 000
2020 tilinpäätös	182 294 556

Täydentävä talousarvioesitys HE 216/2021 vp (18.11.2021)

Momentille myönnetään 159 551 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

8) Suomen elokuvasäätiölle elokuvien käsikirjoittamiseen, tuotantoon, jakeluun ja muun elokuvakulttuuriin tukemiseen valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetun lain (1174/2018) nojalla sekä enintään 2 740 000 euroa Suomen elokuvasäätiön tukitoiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseen

11) valtionavustuksena käyttökustannuksiin Suomen Kansallisopperalle ja -baletille enintään 38 197 000 euroa, Suomen Kansallisteatterille enintään 11 391 000 euroa ja Kansallisgallerialle enintään 13 165 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toisen kappaleen kohdat 8) ja 11) korvaavat talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdat 8) ja 11).

Lisäys 3 584 000 euroa talousarvioesityksen 155 967 000 euroon nähden aiheutuu arpajaisveron alentamisen vaikutuksesta.

2022 talousarvio	159 551 000
2021 IV lisätalousarvio	-9 069 000
2021 talousarvio	190 275 000
2020 tilinpäätös	182 294 556

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 159 551 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) taiteen ja kulttuurin edistämisen rahoittamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti

2) Taiteen edistämiskeskukselta annetun lain mukaisesti Taiteen edistämiskeskuksen, taideneuvoston ja taidetoimikuntien myöntämiin apurahoihin ja avustuksiin, enintään 960 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisesti apurahoihin sekä enintään 42 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja siitä aiheutuviin menoihin Taiteen edistämiskeskuksen määrääkäänsä taiteen edistämisen tehtäviin

3) taideteosten hankkimiseen valtion taideteostoimikunnan kokoelmaan Kansallisgalleriasta annetun lain (889/2013) mukaisesti

4) tekijänoikeuslain (404/1961) 55 §:ssä säädetyn tekijänoikeusneuvoston toimintamenoihin sekä tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan ja tekijänoikeusselvitysten kuluihin

5) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä esittävän taiteen edistämisestä annetun lain (1082/2020) 10 §:n mukaisten avustusten maksamiseen esittävän taiteen toimintayksiköille

6) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) 18 §:n mukaisten valtionavustusten maksamiseen kirjastoille ja yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen sekä menoihin, jotka aiheutuvat vähälevikkisen laatukirjallisuuden ja vähälevikkisten kulttuurilehtien hankinnoista yleisiin kirjastoihin

7) museolain (314/2019) sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen museoille sekä muuhun museo- ja kulttuuriperintöalan tukemiseen

8) Suomen elokuvasäätöille elokuvien käsikirjoittamiseen, tuotantoon, jakeluun ja muun elokuvakulttuuriin tukemiseen valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetun lain (1174/2018) nojalla sekä enintään 2 740 000 euroa Suomen elokuvasäätön tukitoiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseen

9) rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) nojalla suojeltujen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen ja parantamiseen

10) Unescon kulttuuriperintöä koskevien yleissopimusten toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin

11) valtionavustuksena käyttökustannuksiin Suomen Kansallisopperalle ja -baletille enintään 38 197 000 euroa, Suomen Kansallisteatterille enintään 11 391 000 euroa ja Kansallisgallerialle enintään 13 165 000 euroa

12) taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoiminnan palkkaus- ja muiden menojen maksamiseen sekä valtion virastojen kulttuuria koskeviin kokeilu- ja tutkimushankkeisiin

13) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen kansainvälisten kulttuuriperintosopimusten toimeenpanon määräaikaan tehtäviin.

Kohdasta 2) myönnettävät eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaiset apurahat sekä kohdan 3) määräraha budjetoidaan maksuperusteisina. Kohdassa 2) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

53. *Valtionavustus tilakustannuksiin* (kiinteä määräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 24 451 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen valtion omistamissa toimitiloissa toimivien taide- ja kulttuurilaitosten sekä -yhteisöjen tilakustannuksiin.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää 14:n valtakunnallisesti merkittävän taide- ja kulttuurilaitoksen tilakustannusten avustamiseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansallisopperan kampaamo-maskin ja pukuhuollon perusparannus	100
Saamelaismuseo Siidan laajennus	984
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	30
Yhteensä	1 114

2022 talousarvio	24 451 000
2021 III lisätalousarvio	30 000
2021 talousarvio	23 337 000
2020 tilinpäätös	25 282 877

Täydentävä talousarvioesitys HE 216/2021 vp (18.11.2021)

Momentille myönnetään 24 961 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 510 000 euroa talousarvioesityksen 24 451 000 euroon nähden aiheutuu tilakustannusten vuokrien indeksitarkistuksesta.

2022 talousarvio	24 961 000
2021 III lisätalousarvio	30 000
2021 talousarvio	23 337 000
2020 tilinpäätös	25 282 877

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 24 961 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen valtion omistamissa toimitiloissa toimivien taide- ja kulttuurilaitosten sekä -yhteisöjen tilakustannuksiin.

IV lisätalousarvioesitys HE 242/2022 vp (27.10.2022)

Momentilta vähennetään 428 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siirrosta momentille 29.80.50 Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n tilakustannusten kattamiseen Aleksanterin teatterin kiinteistön myynnin johdosta.

2022 IV lisätalousarvio	-428 000
2022 talousarvio	24 961 000
2021 tilinpäätös	23 181 622
2020 tilinpäätös	25 282 877

Eduskunnan kirjelmä EK 53/2022 vp (25.11.2022)

Momentilta vähennetään 428 000 euroa.

55. *Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 2 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) digitaalisen kulttuuriperinnön kokonaisuuden toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin
- 2) keskeisten priorisoitujen museo- ja kulttuuriperintöaineistojen suunnitelmallisesta digitoinnista aiheutuviin kustannuksiin
- 3) museoiden sisältötuotannon tukemiseen
- 4) digitaalisessa muodossa olevien kulttuuriperintöaineistojen saatavuutta, käyttöä ja säilyttämistä parantavien järjestelmien ja palveluiden ylläpitoon ja kehittämiseen sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisen hakupalvelun kehittämiseen ja liittämiseen osaksi Euroopan digitaalista kirjastoa Europeanaa
- 5) kulttuuri- ja kulttuuriperintöaineistojen digitointia, digitaalista saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä koskevan osaamisen kehittämisestä ja jakamisesta aiheutuviin kustannuksiin
- 6) valtion virastoille ja laitoksille kulttuuriperintöaineistojen digitoinnista ja digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen säilyttämisestä aiheutuviin kustannuksiin
- 7) enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 95 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi viisi prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Pitkäaikaissäilytettävän aineiston lisääntyminen, Finna-palvelun lisääntynyt käyttö ja kulttuuriperinnön digitointi	150
Yhteensä	150
2022 talousarvio	2 100 000
2021 talousarvio	1 950 000
2020 tilinpäätös	1 950 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 2 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) digitaalisen kulttuuriperinnön kokonaisuuden toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin
- 2) keskeisten priorisoitujen museo- ja kulttuuriperintöaineistojen suunnitelmallisesta digitoinnista aiheutuviin kustannuksiin
- 3) museoiden sisältötuotannon tukemiseen
- 4) digitaalisessa muodossa olevien kulttuuriperintöaineistojen saatavuutta, käyttöä ja säilyttämistä parantavien järjestelmien ja palveluiden ylläpitoon ja kehittämiseen sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisen hakupalvelun kehittämiseen ja liittämiseen osaksi Euroopan digitaalista kirjastoa Europeanaa
- 5) kulttuuri- ja kulttuuriperintöaineistojen digitointia, digitaalista saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä koskevan osaamisen kehittämisestä ja jakamisesta aiheutuviin kustannuksiin

6) valtion virastoille ja laitoksille kulttuuriperintöaineistojen digitoinnista ja digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen säilyttämisestä aiheutuviin kustannuksiin

7) enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

58. *Valtionrahoitus luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston pääomaan* (siirtomääräraha 3 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 7 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston pääoman maksamiseen. Määrärahan käytön edellytyksenä on, että yksityiset rahoittajat osallistuvat pääoman maksamiseen vähintään saman suuruisella osuudella kuin valtio, valtion osuuden ollessa kuitenkin enintään 7 500 000 euroa.

Selvitysosa: Perustetaan valtion ja yksityisten säätiöiden yhteinen rahasto, jos ulkopuolista rahoitusta saadaan vähintään 5 000 000 euroa. Rahaston pääoma ja sen tuotto on tarkoitus käyttää kulttuurin ja luovien alojen tukemiseen rahaston perustamista seuraavien kymmenen vuoden aikana. Rahastosta myönnetään tukea eri taiteenalojen tuotantoihin ja muuhun toimintaan ja alan toimijoiden toiminnan kehittämistä koskeviin hankkeisiin. Tukea kohdistettaisiin laajasti Suomen eri alueille. Valtion rahoitusosuuden suorittamisen ehtona on, että yksityisten rahoittajien osuus on vähintään saman suuruinen kuin valtion rahoitusosuus. Yksityisen rahoituksen tulee olla aidosti uutta yksityistä pääomaa.

2022 talousarvio

7 500 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 7 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston pääoman maksamiseen. Määrärahan käytön edellytyksenä on, että yksityiset rahoittajat osallistuvat pääoman maksamiseen vähintään saman suuruisella osuudella kuin valtio, valtion osuuden ollessa kuitenkin enintään 7 500 000 euroa.

72. *Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen* (siirtomääräraha 3 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 739 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kansallisgallerian taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen	-250
Yhteensä	-250
2022 talousarvio	739 000
2021 talousarvio	989 000
2020 tilinpäätös	729 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa kotimaisten nykyaiteilijoiden taideteosten hankintaan.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 839 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kansalliskallerian taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 3 899 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienehköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen ja museolaivojen korjaustöistä aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Museovirasto	799 000
2.	Suomenlinnan hoitokunta	3 100 000
Yhteensä		3 899 000

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelman kohdan 2. osalta enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Valtuus

Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2022 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan käytöstä arvioidaan sijoitusmenojen osuudeksi 78 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi 22 prosenttia.

2022 talousarvio	3 899 000
2021 III lisätalousarvio	830 000
2021 talousarvio	3 899 000
2020 tilinpäätös	5 504 000

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 3 899 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienehköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen ja museolaivojen korjaustöistä aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Museovirasto	799 000
2.	Suomenlinnan hoitokunta	3 100 000
Yhteensä		3 899 000

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelman kohdan 2. osalta enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Valtuus

Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2022 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 1 000 000 euroa.

89. *Rahoitus Arkkitehtuuri- ja designmuseon säätiölle ja kiinteistöosakeyhtiölle* (siirtomääräraha 3 v)

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään 4 973 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) arkkitehtuuri- ja designmuseon rakentamista varten perustettavan kiinteistöosakeyhtiön perustamisesta aiheutuvan pääoman maksamiseen
- 2) avustuksina museosäätiön hallintokustannusten kattamiseen.

Selvitysosa: Arkkitehtuuri- ja designmuseon toteuttamiseksi valtio ja Helsingin kaupunki perustavat rakennushankkeen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaavan kiinteistöosakeyhtiön, jossa valtiolla ja kaupungilla on saman suuruiset omistusosuudet. Määrärahasta on tarkoitus käyttää 4 700 000 euroa valtion rahoitusosuutena kiinteistöosakeyhtiön pääomittamiseen yhtiön vapaaseen pääomaan osoitettavalla rahoituksella ja 273 000 euroa museosäätiön hallintokustannusten kattamiseen.

Määrärahan käytön edellytyksenä on, että Helsingin kaupunki osoittaa yhtiön pääomittamiseen ja museosäätiön hallintokustannusten kattamiseen vähintään saman suuruisen rahoituksen.

2022 II lisätalousarvio 4 973 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään 4 973 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) arkkitehtuuri- ja designmuseon rakentamista varten perustettavan kiinteistöosakeyhtiön perustamisesta aiheutuvan pääoman maksamiseen
- 2) avustuksina museosäätiön hallintokustannusten kattamiseen.

95. *Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot* (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 40 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen.

2022 talousarvio	40 000
2021 talousarvio	40 000
2020 tilinpäätös	—

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 40 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen.

90. Liikuntatoimi

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Selvitysosa: Liikuntatoimen tehtävänä on liikunnan edistäminen. Valtio ja kunnat luovat edellytyksiä liikunnalle. Liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntaa edistävät järjestöt.

Liikuntapolitiikan päämääränä on väestön fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan lisääminen, eettisen kilpa- ja huippu-urheilun edistäminen, osallisuuden kasvattaminen sekä sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantaminen. Liikunnallisen elämäntavan perusta luodaan perheissä, varhaiskasvatuksessa, koulussa ja liikuntaharrastuksissa. Liikunnan edistämistoimenpiteitä suunnataan kaikkiin elämänkulun vaiheisiin liikuntaolosuhteita kehittämällä, organisaatioiden toimintakulttuureja liikunnallistamalla, liikuntaseurojen ja -järjestöjen toimintaa tukemalla sekä huippu-urheilua tukemalla. Erityisesti liikkumattomuuden ja liian vähäisen fyysisen aktiivisuuden aiheuttamiin yksilöllisiin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin vastataan toimeenpanemalla valtakunnallista Liikkuvat-ohjelmaa. Liikunnan toimialan johtaminen ja ohjausjärjestelmät perustuvat tiedolla johtamisen periaatteelle sekä liikuntapolitiisten toimenpiteiden vaikutusten jatkuvalle seurannalle ja arvioinnille.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa liikuntapolitiikalle seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- Liikunnallinen, terveyttä ja hyvinvointia edistävä elämäntapa lisääntyy
- Liikunta lisää osallisuutta ja yhteisöllisyyttä
- Liikunta on tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti saavutettavissa
- Liikunnan ja huippu-urheilun eettinen perusta vahvistuu
- Huippu-urheilumme on kansainvälisesti menestyvää ja kansallisesti arvostettua.

Liikuntatoimen toiminnalliset tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet

Valtakunnallisia ja paikallisia liikuntaolosuhteita kehitetään systemaattisesti. Liikuntapaikkarakentamisen avustamisessa painotetaan ensisijaisesti laadukkaiden ja laajoille käyttäjärhyhmille suunnattujen liikuntapaikkojen rakentamista ja peruskorjaamista.

Liikunnan kansalaistoiminta on aktiivista ja osallistavaa. Tuetaan paikallista seuratoimintaa ja muuta liikunnan kansalaisjärjestötoimintaa sekä matalan kynnyksen liikuntatoimintaa. Tuetaan liikunnan koulutuskeskusten vapaatavoitteista koulutustoimintaa ja sen laadun kehittämistä. Vahvistetaan liikuntajärjestöjen edellytyksiä hakea ja järjes-

tää kansainvälisiä urheilun suurtahtumia ja liikuntajärjestöjen kansainvälisiä yhteistyö- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät eri ikä- ja väestöryhmissä. Tuetaan valtakunnallisia liikunnan edistämishoitoja eli Liikkuvat-ohjelmia liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi eri ikä- ja väestöryhmissä (Liikkuva perhe-, Liikkuva varhaiskasvatus-, Liikkuva koulu-, Liikkuva opiskelu-, Liikkuva aikuinen- ja Ikiliikkuja-ohjelmat). Avustetaan Liikkuvat-ohjelmien toimeenpanoa tukevia liikunnallisen elämäntavan hankkeita. Tuetaan erityisesti lasten ja nuorten liikunnan harrastamista. Vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta liikunnassa.

Kehitetään huippu-urheilua kansainvälisen menestyksen, korkeatasoisen osaamisen ja urheilun arvostuksen vahvistamiseksi. Tuetaan lahjakkaiden urheilijoiden valmentautumisen edellytyksiä, kehitetään urheilu-uran ja opiskelun yhdistämisen mahdollisuuksia ja valmentautumisen toimintaympäristöjen kehittämistä. Tuetaan lajien välisen yhteistyön vahvistumista ja lajiliittojen mahdollisuuksia edistää oman lajinsa huippu-urheilumenestystä. Vahvistetaan liikunnan ja huippu-urheilun eettisiä toimenpiteitä avustamalla Suomen urheilun eettisen keskuksen (SUEK) toimintaa.

Toimialan osaaminen ja tietopohja vahvistuvat ja tietoa hyödynnetään päätöksenteossa tehokkaasti. Tuetaan ja kehitetään liikunta-alan tutkimus- ja tiedonvälitystoimintaa liikuntapoliittisen päätöksenteon tarpeiden suunnassa. Vahvistetaan tiedonhankintaa ja hyödyntämistä toimialan avustusvalmisteluissa. Tuetaan tiedon tuotantoa liikunta- paikkarakentamisen ja liikuntaa suosivan yhdyskuntasuunnittelun kehittämiseksi. Kehitetään valtion liikuntaneuvoston liikuntapolitiikan vaikutusten arviointijärjestelmää.

Liikunnan asema eri hallinnonalojen päätöksenteossa vahvistuu. Varmistetaan liikunnan edistämisen huomioiminen kuntien strategioissa ja liikuntapoliittisissa toimenpiteissä. Toimeenpannaan erityisesti Liikuntapolitiikan koordinaatioelimen avulla Liikuntapoliittisen selonteon ja hallitusohjelman kirjaukset poikkihallinnolliseen fyysisen aktiivisuuden ja liikunnan edistämisen yhteiseen työhön liittyen. Valtion liikuntaneuvosto arvioi eri ministeriöiden toimenpiteiden vaikutukset liikunnan edistämisessä.

Liikuntapolitiikan tunnuslukuja

	2017 toteutuma	2020 toteutuma	2022 arvio
Liikuntaa tai urheilua liikunta- ja urheiluseuroissa harrastavien osuus, %¹⁾			
9—13 -vuotiaat			
— tytöt	64	66	66
— pojat	67	67	67
15-vuotiaat			
— tytöt	44	41	41
— pojat	47	46	46
15—24 -vuotiaat			
— tytöt	27	26	26
— pojat	24	39	39
Vakituisesti useita tunteja viikossa kuntoliikuntaa tai urheilua harrastavien osuus, %²⁾			
20—54 -vuotiaat	30	31	31
— naiset	-	28	28
— miehet	-	34	34
55—74 -vuotiaat	15	18	18

	2017 toteutuma	2020 toteutuma	2022 arvio
— naiset	-	17	17
— miehet	-	18	18
Kansallisten liikuntasuosituksen mukaisesti liikkuvien osuudet, %³⁾			
9-vuotiaat			
— tytöt	40	40	40
— pojat	44	52	52
11-vuotiaat			
— tytöt	34	40	40
— pojat	47	46	46
13-vuotiaat			
— tytöt	22	29	29
— pojat	32	35	35
15-vuotiaat			
— tytöt	13	15	15
— pojat	23	23	23
Aikuiset (18+ vuotiaat)			
— miehet	39	39	39
— naiset	34	34	34
Koululaisten Move!-mittausten 20 m juoksutestin mediaanitulos (min:sek)			
11-vuotiaat			
— tytöt	3 min 58 s	3 min 44 s	3 min 44 s
— pojat	4 min 35 s	4 min 19 s	4 min 19 s
15-vuotiaat			
— tytöt	4 min 41 s	4 min 26 s	4 min 26 s
— pojat	5 min 55 s	5 min 53 s	5 min 53 s
Varusmiespalvelukseen astuvien alokkaiden Cooper-juoksutestin keskiarvo (metriä)⁴⁾			
	2 402	2 377	2 377

¹⁾ V. 2017 tulokset ovat yhteenvetoarvio Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa 2016 tutkimuksesta sekä Nuorten vapaa-aikatutkimuksesta 2015. V. 2020: 9—13 -vuotiaiden sekä 15-vuotiaiden tulokset perustuvat Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa 2018 -tutkimukseen, tutkijoilta saatua lisäanalyysiin. 15—24 -vuotiaiden tulokset perustuvat lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimukseen 2018, tutkijoilta saatua lisäanalyysiin (urheilu- ja liikuntaseurassa vähintään viikoittain liikkujien osuus).

²⁾ V. 2017: Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus ATH sekä FinSote 2017—2018 -tutkimukset (THL). "Kuinka paljon liikutte ja rasitatte itseänne ruumiillisesti vapaa-aikana? Harrastan varsinaista kuntoliikuntaa tai urheilua kuten juoksua, hiihtoa, uintia tai pallopelejä useita tunteja viikossa" osuus (20—54 v. ja 55—74 v. ikäryhmät. V. 2020: Terveystieteiden tutkimuskeskus, FinSote 2018 -tutkimus. Vakituksella useita tunteja viikossa vähintään kuntoliikuntaa harrastavien osuus (%).

³⁾ V.2017: Luvut perustuvat Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa 2016 ja 2018 tutkimuksiin (itsearviointi liikunta-aktiivisuus). Aikuisväestön osalta suosituksen mukaan liikkuvien määrän tulkinnassa on käytetty UKK-instituutin liikuntapiirakan mukaista liikunnan määrää. Tiedot perustuvat FinTerveys 2017 -tutkimukseen (suosituksen mukaisesti kestävyysliikuntaa ja lihaskuntoharjoittelua harrastavat). V.2020: 9—15 -vuotiaiden tulokset perustuvat Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa 2018 -tutkimukseen (itsearviointi liikunta-aktiivisuus). Aikuisten tulokset perustuvat FinTerveys 2017 -tutkimukseen (suosituksen mukaisesti kestävyysliikuntaa ja lihaskuntoharjoittelua harrastavat).

⁴⁾ Puolustusvoimat. Varusmiespalveluksen aloittavien miesten fyysisen toimintakyvyn tilastot 1975—2020.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Valiokunta on tyytyväinen, että myös liikuntatoimeen kaavailtu määrärahaileikkaus peruttiin ja näin liikuntatoimen resurssit säilyvät kuluvan vuoden tasolla. Lisäkompensaation jälkeenkin määräraha tosin vähenee jonkin verran (6,7

milj. euroa), koska Liikkuvat-ohjelmiin osoitettu määräaikainen rahoitus (5 milj. euroa) päättyy, minkä lisäksi liikunnan ja huippu-urheilun edistämiseen osoitettu määräraha vähenee (1,7 milj. euroa). Hallitusohjelman mukaisesti liikuntapolitiittisen selonteon toimien toimeenpano jatkuu ja lisärahoitusta kohdennetaan mm. seuroille ja lajien tehostamistukeen. Urheiluakatemiatoiminnan lisärahoitusta kohdennetaan erityisesti valmentajien osaamisen kehittämiseen.

Valiokunta korostaa toimia, joilla parannetaan liikunnallista kokonaisaktiivisuutta kaikissa ikä- ja väestöryhmissä, sillä suuri osa lapsista, nuorista ja aikuisista liikkuu edelleen liian vähän. Lapsista ja nuorista sekä aikuisista vain noin kolmannes ja ikäihmisistä muutama prosentti liikkuu terveytensä kannalta riittävästi. Tutkimuksista on jo saatu viitteitä, että osa väestöstä on vähentänyt liikkumistaan entisestään koronapandemiaan liittyvien rajoitustoimien vuoksi. Saadun selvityksen mukaan esim. toisen asteen opiskelijoiden liikkumisen ja liikunnan väestötutkimus osoitti, että lukiolaisista vain noin 3 prosenttia saavutti päivittäisen liikkumisen suosituksen (60 min).

Koko väestön tasolla riittämätön liikunta aiheuttaa lisäkustannuksia, jotka liittyvät mm. terveydenhuolto- ja hoivakustannusten kasvuun ja tuottavuuden vähenemiseen. On arvioitu, että väestön liian vähäisen liikunnan yhteiskunnalliset kustannukset ovat vuositasolla arviolta vähintään noin 3 mrd. euroa. Liikkumattomuuden yhteiskunnallisten kustannusten säästöpotentiaali on siten erittäin suuri.

Valiokunta katsoo, että kustannusten vähentämiseksi toimenpiteitä on suunnattava eri-ikäisiin liian vähän liikkuviin, jolloin korostuvat mm. liikuntaneuvonta, matalan kynnyksen liikkumista kannustavat ryhmät ja erilaiset vertaisryhmät. Uudessa sote-rakenteessa on tärkeää varmistaa, että jo olemassa olevat elintapaohjauksen ja liikuntaneuvonnan palveluketjut toimivat myös tilanteessa, jossa ko. palvelut ylittävät kuntarajat ja osa toimijoista on hyvinvointialueen, osa kunnan ja osa kolmannen sektorin palveluksessa.

Valiokunta painottaa myös liikuntaa edistävää poikkihallinnollista työtä. Poikkihallinnollisuuden vahvistamiseksi vuoden 2020 alussa aloitti toimintansa uusi Liikuntapolitiikan koordinaatioelin (LIPOKO), jossa ovat edustettuina lähes kaikki ministeriöt sekä asiantuntija- ja koulutusorganisaatiot. Koordinaatioelin on laatinut vuosia 2021—2023 koskevan toimintasuunnitelman, johon sisältyy yli 100 toimenpidettä. Niillä pyritään edistämään eri ministeriöiden toimia, joiden tavoitteena on liikunnallisuuden aktiivisuuden lisääminen kaikissa ikäryhmissä. On myös tärkeää, että toimintasuunnitelman toimeenpanoa seurataan ja tarpeen mukaan tarkennetaan.

Valiokunta pitää myös tärkeänä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan kautta rahoitettavaa Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa, jonka toimenpiteillä parannetaan arkikävelyn ja -pyöräilyn olosuhteita. Kävelyä ja pyöräilyä lisäämällä saadaan aikaan myönteisiä vaikutuksia mm. kansanterveyteen sekä kaupunkiympäristöjen viihtyisyyteen ja turvallisuuteen. On tärkeää, että kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman toimeenpanoon varataan pitkäjänteinen ja riittävä talousarviorahoitus.

(30.) *Avustukset Liikkuva -ohjelmiin* (siirtomääräraha 3 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2021 II lisätalousarvio	18 500 000
2021 talousarvio	5 000 000
2020 tilinpäätös	34 415 000

50. *Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen* (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 99 817 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) liikuntalakiin (390/2015), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 2) kokeilu-, kehittämis-, selvitys- ja ohjelmatoiminnan menoihin
- 3) enintään 2 300 000 euroa urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahojen maksamiseen
- 4) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, liikuntatieteellisen toiminnan, liikunnan ja huippu-urheilun eettisen ja dopinginvastaisen toiminnan, testaustoiminnan ja dopingin vastaisen kasvatuksen tehostamisen menoihin sekä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tutkijoiden liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden ja näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden rahoittamiseen
- 5) enintään 400 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosäätiölle
- 6) valtion liikuntaneuvoston menoihin
- 7) enintään 320 000 euroa ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain (1419/2014) mukaisiin eläkkeisiin
- 8) liikunnan aluehallinnon toiminnan menoihin
- 9) Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankkeeseen
- 10) enintään 19 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 11) enintään 30 000 euroa Pro Urheilu -tunnustusten maksamiseen
- 12) enintään 80 000 euroa Suomen Akatemialle liikuntatieteellisten tutkimusten arvioinnin hallintokustannuksiin.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 16,60 euroa opiskelijapäivää kohden.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä on 53 000. Enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Kohtien 3) ja 7) määrärahat budjetoidaan maksuperusteisina.

Kohdan 7) määrärahaa saa käyttää enintään 16 täyttä eläkettä vastaavan ylimääräisen urheilijaeläkkeen myöntämiseen. Ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain mukainen eläkkeen suuruus on 1 383,20 euroa kuukaudessa.

Kohdassa 10) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

<i>Liikunnan yhdenvertaiseen saavutettavuuteen</i> (liikuntapaikkarakentamisen avustamiseen)	22 997 000
<i>Liikuntaan ja urheiluun osallistuminen</i>	60 630 000
Liikunnan kansalaistoimintaan	42 000 000
Huippu-urheiluun	12 400 000

Liikunnan ja urheilun suurtahtumiin	1 600 000
Liikunnan ja urheilun eettiseen toimintaan	4 400 000
Kansainväliseen yhteistyöhön	230 000
<i>Koko väestön liikunnan edistäminen</i>	5 790 000
<i>Liikunnan osaaminen ja tietopohja</i>	10 400 000
Liikunnan koulutuskeskuksille	872 000
Liikuntatieteeseen ja tutkimuksiin	3 560 000
Tutkimus- ja kehitysyhteisöille sekä koulutustoimintaan	4 320 000
Liikunnan aluehallinnon toimintaan	500 000
Valtion liikuntaneuvoston toimintaan	480 000
Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi	668 000
Yhteensä	99 817 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 99 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi yksi prosentti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuus ja eräät avustukset sekä Suomen Akatemian liikuntatieteellisten tutkimusten arvioinnin hallintokustannukset (siirto momentilta 29.90.52)	2 864
Rahapelitoiminnan tuottoarvion muutos	-11 991
Yhteensä	-9 127

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	99 817 000
2021 III lisätalousarvio	—
2021 talousarvio	108 944 000
2020 tilinpäätös	100 210 894

Täydentävä talousarvioesitys HE 216/2021 vp (18.11.2021)

Momentille myönnetään 102 145 000 euroa.

Kohdan 7) määrärahaa saa käyttää enintään 16 täyttä eläkettä vastaavan ylimääräisen urheilijaeläkkeen myöntämiseen. Ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain (1419/2014) mukainen eläkkeen suuruus on 1 414,74 euroa kuukaudessa.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan kuudennen kappaleen.

Lisäys 2 328 000 euroa talousarvioesityksen 99 817 000 euroon nähden aiheutuu arpajaisveron alentamisen vaikutuksesta. Perustelujen muutos talousarvioesitykseen nähden aiheutuu urheilijaeläkelain mukaisesta eläkkeen määrän vahvistamisesta.

2022 talousarvio	102 145 000
2021 IV lisätalousarvio	-5 889 000
2021 III lisätalousarvio	—
2021 talousarvio	108 944 000
2020 tilinpäätös	100 210 894

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 102 145 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (390/2015), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtioneuvoston asetuksen (688/2001) mukaisesti

2) kokeilu-, kehittämis-, selvitys- ja ohjelmatoiminnan menoihin

3) enintään 2 300 000 euroa urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahojen maksamiseen

4) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, liikuntatieteellisen toiminnan, liikunnan ja huippu-urheilun eettisen ja dopinginvastaisen toiminnan, testaustoiminnan ja dopingin vastaisen kasvatuksen tehostamisen menoihin sekä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tutkijoiden liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden ja näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden rahoittamiseen

5) enintään 400 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosäätiölle

6) valtion liikuntaneuvoston menoihin

7) enintään 320 000 euroa ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain (1419/2014) mukaisiin eläkkeisiin

8) liikunnan aluehallinnon toiminnan menoihin

9) Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankkeeseen

10) enintään 19 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

11) enintään 30 000 euroa Pro Urheilu -tunnustusten maksamiseen

12) enintään 80 000 euroa Suomen Akatemialle liikuntatieteellisten tutkimusten arvioinnin hallintokustannuksiin.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 16,60 euroa opiskelijapäivää kohden.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä on 53 000. Enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Kohtien 3) ja 7) määrärahat budjetoidaan maksuperusteisina.

Kohdan 7) määrärahaa saa käyttää enintään 16 täyttä eläkettä vastaavan ylimääräisen urheilijaeläkkeen myöntämiseen. Ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain (1419/2014) mukainen eläkkeen suuruus on 1 414,74 euroa kuukaudessa.

Kohdassa 10) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

52. Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille sekä eräisiin avustuksiin (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 36 742 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää liikuntalakiin (390/2015), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Kunnan liikuntatoiminnan valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 12,00 euroa asukasta kohden.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena olevien opiskelijavuorokausien enimmäismäärä on 279 900. Enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtionosuudet kuntien liikuntatoimintaan	19 617 000
Valtionosuudet valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille	17 125 000
Yhteensä	36 742 000

Määrärahan mitoituksessa käytetty valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten arvonlisäveroton keskimääräinen yksikköhinta on 88,64 euroa ja arvonlisäverollinen keskimääräinen yksikköhinta on 94,41 euroa opiskelijavuorokautta kohden.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuus ja erät avustukset (siirto momentille 29.90.50)	-2 864
Indeksitarkistus (2,5 %)	86
Kustannustason tarkistus	-1 192
Tasomuutos	36
Yhteensä	-3 934

Momentin nimike ja määrärahalaji on muutettu.

2022 talousarvio	36 742 000
2021 I lisätalousarvio	1 000 000
2021 talousarvio	40 676 000
2020 tilinpäätös	50 802 698

Täydentävä talousarvioesitys HE 216/2021 vp (18.11.2021)

Momentille myönnetään 46 337 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää liikuntalakiin (390/2015), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien ja avustusten maksamiseen sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtioneuvustuslain (688/2001) mukaisesti.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen.

Lisäys 9 595 000 euroa talousarvioesityksen 36 742 000 euroon nähden aiheutuu rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoimisesta.

Talousarvioesitykseen nähden momentin nimike on muutettu.

2022 talousarvio	46 337 000
2021 IV lisätalousarvio	5 889 000
2021 I lisätalousarvio	1 000 000
2021 talousarvio	40 676 000
2020 tilinpäätös	50 802 698

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 46 337 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää liikuntalakiin (390/2015), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien ja avustusten maksamiseen sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtioneuvustuslain (688/2001) mukaisesti.

Kunnan liikuntatoiminnan valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 12,00 euroa asukasta kohden.

I lisätalousarvioesitys HE 2/2022 vp (3.2.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 5 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu covid-19 tilanteen aiheuttamista tarpeista lisätä tukea liikunnan ja urheilun tapahtumille sekä ylimpien kilpa- ja huippu-urheilun sarjojen toiminnan turvaamiseen.

2022 I lisätalousarvio	5 500 000
2022 talousarvio	46 337 000
2021 IV lisätalousarvio	5 889 000
2021 I lisätalousarvio	1 000 000
2021 talousarvio	40 676 000
2020 tilinpäätös	50 802 698

Eduskunnan kirjelmä EK 10/2022 vp (11.3.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 5 500 000 euroa.

II lisätalousarvioesitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 2 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen Liikkuva koulu ja Liikkuva aikuinen -ohjelmien mukaisiin toimenpiteisiin.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu koronaelvytystoimenpiteiden mukaisista avustuksista Liikkuva koulu ja opiskelu -uusstartti sekä Liikkuva aikuinen -kokonaisuuksiin.

2022 II lisätalousarvio	2 000 000
2022 I lisätalousarvio	5 500 000
2022 talousarvio	46 337 000
2021 tilinpäätös	47 524 280
2020 tilinpäätös	50 802 698

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 2 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen Liikkuva koulu ja Liikkuva aikuinen -ohjelmien mukaisiin toimenpiteisiin.

56. Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 4 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Liikuntapoliittisen selonteon (VNS 6/2018 vp) toimeenpanosta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Ikäihmisten liikkumishanke -pilotointiin	500 000
Lajien tehostamistukeen, ml. vammaisurheilu	700 000
Seuratuen nostoon	1 300 000
Urheiluakatemioiden ja valmennuskeskuksille	2 000 000
Yhteensä	4 500 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-1 700
Yhteensä	-1 700

2022 talousarvio	4 500 000
2021 talousarvio	6 200 000
2020 tilinpäätös	5 300 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Valiokunta lisää momentille 200 000 euroa sellaisten nuorten liikunta-aktiivisuuden edistämiseen sekä liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen ja ylläpitämiseen, jotka muuten eivät liiku tai liikkuvat vain vähän.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 4 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Liikuntapoliittisen selonteon (VNS 6/2018 vp) toimeenpanosta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

91. Nuorisotyö**Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)**

Selvitysosa: Nuorisotyön ja -politiikan tavoitteena on nuorisolain mukaan edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö. Edellä mainitut tavoitteet koskevat kaikkia Suomessa olevia alle 29-vuotiaita.

Valtioneuvoston hyväksymän valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman 2020—2023 nuorisopoliittiset tavoitekokonaisuudet ovat:

- Nuorella on edellytykset sujuvaan arkeen - syrjäytyminen vähenee.
- Nuorella on keinot ja taidot osallistumiseen ja vaikuttamiseen.
- Nuori luottaa yhteiskuntaan - yhdenvertaisuus ja turvallisuus vahvistuvat.

Lisäksi ohjelma sisältää kansalliset tavoitteet nuorisotalon eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle sekä nuorisotyön ja -toiminnan tukemisen linjaukset ja painopisteet nuorisotalon osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- Nuorten osallisuus lisääntyy ja vaikuttamismahdollisuudet monipuolistuvat.
- Nuorten kokemukset yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta, yhteisöllisyydestä ja oikeuksiensa toteutumisesta vahvistuvat.
- Nuorten harrastus- ja toimintamahdollisuudet ovat tasavertaisesti saavutettavissa.
- Nuorten elämäntaitotaidot vahvistuvat.

Nuorisotyön toiminnalliset tavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet

- Toimeenpannaan nuorisolain (1285/2016) mukaista valtakunnallista nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaa vuosille 2020—2023.
- Tavoiteohjataan nuorisotalon osaamiskeskuksia toimialan kehittämisessä yhdessä sovittujen tehtävien mukaisesti.
- Sujuvoitetaan valtionavustusten prosesseja tarkistetun nuorisolain pohjalta ja kehitetään valtionavustusten vaikutusten arviointia osana valtionavustusten kehittämis- ja digitalisointihanketta.

— Kehitetään nuorisotoimialan tutkimusta ja tiedontuotantoa nuorisotyön ja nuorisopoliittisen päätöksenteon tueksi. Parannetaan Nuorisotilatost.fi -palvelun tunnettuutta paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan tulosten raportoinnin ja laadun arvioinnin parantamiseksi. Laajennetaan myös palvelun tietopohjaa.

— Varmistetaan valtakunnallisen etsivän nuorisotyön yhteydenottojärjestelmän jalkautuminen.

— Edistetään nuorten ja nuorisoalan palautumista koronavirusepidemian kielteisistä vaikutuksista.

Nuorisotyön tunnuslukuja

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2022 arvio
10—29 -vuotiaat, jotka kuuluvat/ovat mukana järjestötoiminnassa tai vastaavassa (Vapaa-aikatutkimus), %	56	53	54
15—29 -vuotiaat, jotka kokevat kuuluvansa suomalaiseen yhteiskuntaan (Nuorisobarometri), %	75	83	83
15—29 -vuotiaat, jotka kokevat elämän olevan hyvin hallinnassaan (Nuorisobarometri), %	85	90	90
Yläkouluikäiset, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää (Kouluterveystudkimus/THL), %	9	9	9
15—29 -vuotiaat, jotka ovat jättäneet harrastuksen aloittamatta rahan puutteen vuoksi (Nuorisobarometri), %	39	35	35
15—29 -vuotiaat, jotka ovat kokeneet syrjintää viimeisen 12 kk aikana (Nuorisobarometri), %	10	10	10
15—29 -vuotiaat, jotka suhtautuvat omaan tulevaisuuteensa optimistisesti (Nuorisobarometri), %	79	79	75
Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä (TEM)	32 800	43 700	40 000

50. Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 35 934 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorisolakiin (1285/2016) perustuviin valtionavustuksiin valtakunnallisille nuorisoalan järjestöille ja osaamiskeskustoimintoihin sekä nuorisokeskusten toimintaan ja rakentamiseen
- 2) nuorisotutkimuksen avustamiseen ja apurahojen maksamiseen, nuorisotyöhön ja -politiikkaan liittyvien selvitysten laatimiseen ja nuorten tieto- ja neuvontatyön, digitaalisen nuorisotyön sekä nuorten kuulemis- ja osallistumisjärjestelmien ja niiden kehittämistoiminnan menoihin
- 3) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisestä nuorisoalan yhteistyöstä aiheutuvien kulujen kattamiseen sekä EU:n ja kansainvälisten toimintaohjelmien tukemiseen
- 4) lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan, liikunnallisen ja kulttuurisen nuorisotyön ja -toiminnan sekä nuorten ympäristökasvatuksen tukemiseen
- 5) nuorten työpajatoiminnan valtakunnalliseen tukeen, etsivään nuorisotyöhön, ehkäisevään päihde- ja huumetyöhön, sosiaaliseen nuorisotyöhön sekä muuhun nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen
- 6) valtion nuorisoneuvoston ja sen jaostojen ja arviointi- ja avustustoimikunnan, saamelaisten nuorisoneuvoston menoihin ja saamenkielisen nuorisokulttuurin vahvistamiseen

- 7) valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman toimeenpanoon, arviointiin ja kehittämiseen
- 8) alueellisen nuorisotoimen menoihin ja nuorisotyön alueelliseen kehittämiseen, nuorisotilastot.fi -palvelun ylläpitoon ja kehittämiseen sekä aluehallinnon ja valtion virastojen määräaikaisten nuorisotoimialan hankkeiden toteuttamiseen
- 9) enintään 7 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdassa 9) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

<i>Nuorten aktiivinen kansalaisuus</i>	
Valtakunnalliset nuorisoalan järjestöt	18 240 000
Lakisääteiset kansalliset toimikunnat	950 000
<i>Nuorten sosiaalinen vahvistaminen</i>	
Nuorten sosiaalinen vahvistaminen	800 000
<i>Nuorten kasvu- ja elinolot, paikallinen ja alueellinen nuorisotyö</i>	
Kasvu- ja elinolot paikallisesti ja alueellisesti	1 470 000
<i>Nuorisotyön ja -politiikan kehittäminen</i>	
Kokeilu, kehittäminen, tutkimus ja kansainvälinen yhteistyö	9 524 000
Nuorisokeskukset	4 950 000
Yhteensä	35 934 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 97 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi kolme prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Rahapelitoiminnan tuottoarvion muutos	-3 286
Yhteensä	-3 286

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	35 934 000
2021 talousarvio	39 220 000
2020 tilinpäätös	36 273 490

Täydentävä talousarvioesitys HE 216/2021 vp (18.11.2021)

Momentille myönnetään 36 772 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 838 000 euroa talousarvioesityksen 35 934 000 euroon nähden aiheutuu arpajaisveron alentamisen vaikutuksesta.

2022 talousarvio	36 772 000
2021 IV lisätalousarvio	-2 120 000
2021 talousarvio	39 220 000
2020 tilinpäätös	36 273 490

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 36 772 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorisolakiin (1285/2016) perustuviin valtionavustuksiin valtakunnallisille nuorisoalan järjestöille ja osaamiskeskusille sekä nuorisokeskusten toimintaan ja rakentamiseen
- 2) nuorisotutkimuksen avustamiseen ja apurahojen maksamiseen, nuorisotyöhön ja -politiikkaan liittyvien selvitysten laatimiseen ja nuorten tieto- ja neuvontatyön, digitaalisen nuorisotyön sekä nuorten kuulemis- ja osallistumisjärjestelmien ja niiden kehittämistoiminnan menoihin
- 3) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisestä nuorisoalan yhteistyöstä aiheutuvien kulujen kattamiseen sekä EU:n ja kansainvälisten toimintaohjelmien tukemiseen
- 4) lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan, liikunnallisen ja kulttuurisen nuorisotyön ja -toiminnan sekä nuorten ympäristökasvatuksen tukemiseen
- 5) nuorten työpajatoiminnan valtakunnalliseen tukeen, etsivään nuorisotyöhön, ehkäisevään päihde- ja huumetyöhön, sosiaaliseen nuorisotyöhön sekä muuhun nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen
- 6) valtion nuorisoneuvoston ja sen jaostojen ja arviointi- ja avustustoimikunnan, saamelaisten nuorisoneuvoston menoihin ja saamenkielisen nuorisokulttuurin vahvistamiseen
- 7) valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman toimeenpanoon, arviointiin ja kehittämiseen
- 8) alueellisen nuorisotoimen menoihin ja nuorisotyön alueelliseen kehittämiseen, nuorisotilastot.fi -palvelun ylläpitoon ja kehittämiseen sekä aluehallinnon ja valtion virastojen määräaikaisten nuorisotoimialan hankkeiden toteuttamiseen
- 9) enintään 7 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdassa 9) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö ja valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 38 923 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorten työpajatoiminnan tukemiseen
- 2) etsivän nuorisotyön tukemiseen sekä etsivän nuorisotyön yhteydenottopyyntöjärjestelmän ylläpitoon

- 3) EU:n nuorisotakuun toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 4) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesti kuntien nuorisotyön valtionosuuksiin.

Kuntien nuorisotyön valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 15,00 euroa alle 29-vuotiaasta asukasta kohden.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Työpajatoiminnan tukemiseen	16 300 000
Etsivän nuorisotyön tukemiseen sekä EU:n Nuorisotakuun toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen	14 875 000
Valtionosuudet kuntien nuorisotyöhön	7 748 000
Yhteensä	38 923 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Etsivä nuorisotyö (HO 2019)	4 500
Etsivä nuorisotyö (HO 2019 kertaluonteinen)	-4 500
Kuntien nuorisotyön valtionosuuden tasomuutos	-73
Kuntien nuorisotyön valtionosuus (siirto momentilta 29.91.52)	7 821
Tasomuutos	-937
Yhteensä	6 811

Momentin nimike on muutettu.

2022 talousarvio	38 923 000
2021 talousarvio	32 112 000
2020 tilinpäätös	37 013 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Nuorisotyön resurssit vastaavat kuluvan vuoden tasoa (noin 81 milj. euroa), mutta pidemmän aikavälin rahoitus riippuu rahapelitoiminnan tuoton kompensoinnista, sillä nuorisotyötä on rahoitettu aiempina vuosina pääosin rahapelitoiminnan tuotoilla. Tuotonalenevan vaikutuksia on jo kompensoitu siirtämällä kuntien nuorisotyön valtionosuudet sekä etsivä nuorisotyö kokonaan budjettirahoitteiseksi.

Koronapandemia on vaikuttanut nuorten hyvinvointiin monin tavoin. Saadun selvityksen mukaan se on lisännyt nuorten tuen tarvetta, mielenterveysongelmia, yksinäisyyttä ja stressiä. Myös nuorten työttömyys sekä pitkäaikaisyöttömyys ovat kasvaneet voimakkaasti. Nuorten tilanne on myös polarisoitunut siten, että vaikeudet ovat pahentuneet erityisesti niillä, joilla oli haasteita jo ennen korona-aikaa. Myös tuen tarpeessa olevien nuorten määrä on kasvanut ja palvelutarpeet moninaistuneet.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että palvelutarpeeseen vastataan ja palvelujen saatavuus varmistetaan. Erityisen tärkeää on panostaa syrjäytymistä ehkäiseviin toimiin, sillä syrjäytyminen aiheuttaa paitsi suurta inhimillistä kärsimystä myös mittavia kansantaloudellisia menetyksiä. Tämä edellyttää päihde- ja mielenterveyspalveluiden riittävyttä sekä myös muita moniammatillisia matalan kynnyksen palveluja. On myös tärkeää seurata nuorisotyötä kuvaavia tunnuslukuja ja polarisaatiokehitystä sekä kehittää nuorisotyötä muuttuvassa toimintaympäristössä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että kunnallisten työpajojen toiminta varmistetaan uudessa sote-rakenteessa, jossa mm. työpajojen järjestämä kuntouttava työtoiminta siirtyy hyvinvointialueille. Hyväksyessään sote-lainsäädännön eduskunta edellytti, että hallitus arvioi työpajatoiminnan lainsäädännön uudistamisen tarvetta huomioiden eri hallinnonalojen lainsäädännön yhteensovittamisen siten, että työpajatoimintaa voidaan toteuttaa ja kehittää poikkihallinnollisesti joustavasti ja asiakaslähtöisesti. Valiokunta pitää lisäksi tärkeänä, että työpajapalveluiden laatu ja saatavuus varmistetaan myös siirtymäaikana.

Valiokunta lisää momentille 160 000 euroa nuorisotyön ja nuorten syrjäytymisen vastaisen työn edistämiseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että avustuspäätöksiä tehtäessä kiinnitetään huomiota Aseman Lapset ry:n ja Keravan polku ry:n tarpeisiin.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 39 083 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorten työpajatoiminnan tukemiseen
- 2) etsivän nuorisotyön tukemiseen sekä etsivän nuorisotyön yhteydenottojärjestelmän ylläpitoon
- 3) EU:n nuorisotakuun toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 4) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesti kuntien nuorisotyön valtionosuuksiin.

Kuntien nuorisotyön valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 15,00 euroa alle 29-vuotiaasta asukasta kohden.

52. *Eräät avustukset* (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitys HE 146/2021 vp (27.9.2021)

Momentille myönnetään 1 650 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) inarinsaamen, koltansaamen ja pohjoissaamen kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen
- 2) nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistämiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Saamelaiden kulttuuri- ja kielipesätoiminta	1 150 000
Nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistäminen	500 000
Yhteensä	1 650 000

Saamelaisalueen ulkopuolella tapahtuvan kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen osoitetaan lisäksi 250 000 euroa momentilta 29.91.50.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenojen poisto	-300
Kuntien nuorisotoimen valtionosuus (siirto momentille 29.91.51)	-7 821
Yhteensä	-8 121

Momentin nimike on muutettu.

2022 talousarvio	1 650 000
2021 I lisätalousarvio	1 500 000
2021 talousarvio	9 771 000
2020 tilinpäätös	21 970 000

Täydentävä talousarvioesitys HE 216/2021 vp (18.11.2021)

Momentille myönnetään 5 108 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

3) nuorisolakiin (1285/2016) perustuvien valtionavustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toisen kappaleen kohta 3) lisätään talousarvioesityksen momentin toisen kappaleen kohdaksi 3).

Lisäys 3 458 000 euroa talousarvioesityksen 1 650 000 euroon nähden aiheutuu rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoimisesta.

2022 talousarvio	5 108 000
2021 IV lisätalousarvio	2 120 000
2021 I lisätalousarvio	1 500 000
2021 talousarvio	9 771 000
2020 tilinpäätös	21 970 000

Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2021 vp (10.12.2021)

Kielipesätoiminta. Momentin määrärahasta osoitetaan 1,150 milj. euroa saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoimintaan saamelaisten kotiseutualueen kunnissa, minkä lisäksi momentilta 29.91.50 osoitetaan 250 000 euroa saamelaisalueen ulkopuolella tapahtuvaan kulttuuri- ja kielipesätoimintaan. Yhteensä 1,4 milj. euron rahoituksen arvioidaan riittävän olemassa olevien toimintojen ylläpitämiseen. Se vastaa myös saamen kielen elvyttämishjelmaa koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen (2014) tavoitetta, jonka mukaan kielipesätoiminnan rahoitus nostetaan asteittain 1,4 milj. euroon.

Valiokunta pitää hyvänä, että talousarvioesityksen määräraha vastaa nyt em. periaatepäätöksen mukaista tavoitetta.

Saadun selvityksen mukaan määräraha tulisi nostaa edelleen 1,9 milj. euroon, jotta se vastaisi viime keväänä valmistuneen kehittämistyöryhmän raportin linjauksia (OKM:n julkaisuja 2021:25). Tämä antaisi mahdollisuuden uusien kielipesäyksiköiden perustamiselle ja toiminnan laajentamiselle erityisesti saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolelle. Jatkossa tarvitaan myös panostusta opetusmateriaalin valmistamiseen.

Valiokunta lisää momentille 170 000 euroa ja korostaa, että saamenkielisen kielipesätoiminnan pitkäjänteinen rahoitustarve tulee arvioida kevään 2022 kehyspäätöksen yhteydessä.

Yrittäjyystoiminta. Valiokunta lisää momentille 200 000 euroa TAT-yrityskylätoiminnan kehittämiseen. Yrityskylä on peruskoulun kuudes- ja yhdeksäsluokkalaisille suunnattu oppimiskokonaisuus työelämästä, taloudesta ja yhteiskunnasta. Lukuvuonna 2020—2021 toimintaa oli 12 alueella yli 200 kunnassa ja esim. kuudesluokkalaisista se tavoitti 83 prosenttia.

Lisäksi valiokunta lisää 100 000 euroa nuorten yrittäjyyden edistämiseen.

Eduskunnan kirjelmä EK 48/2021 vp (20.12.2021)

Momentille myönnetään 5 578 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) inarinsaamen, koltansaamen ja pohjoissaamen kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen
- 2) nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistämiseen
- 3) nuorisolakiin (1285/2016) perustuvien valtionavustusten maksamiseen.

II lisätalousarvioletitys HE 81/2022 vp (25.5.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 7 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävään nuorisotyöhön.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu avustuksista kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävään nuorisotyöhön, joka liittyy varautumisesta covid-19-epidemian sekä Ukrainan pakolaistilanteen vaikutuksiin.

2022 II lisätalousarvio	7 000 000
2022 talousarvio	5 578 000
2021 tilinpäätös	13 391 000
2020 tilinpäätös	21 970 000

Eduskunnan kirjelmä EK 29/2022 vp (28.6.2022)

Momentille myönnetään lisäystä 7 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävään nuorisotyöhön.